

Τ Ο Δ Η Μ Ο Σ Ι Ο Δ Ω Μ Α
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΡΜΑΝΤΖΗ | ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΟΥΓΟΥΛΑ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΑΡΜΑΝΤΖΗ | ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΟΥΓΟΥΛΑ

Τ Ο Δ Η Μ Ο Σ Ι Ο Δ Ω Μ Α
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ | ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ
Επιβλέπων: ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Σύμβουλοι: Θ. ΠΑΓΩΝΗΣ, Α. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ | ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Αθήνα, Ιούλιος 2020

THE PUBLIC TERRACE
CULTURAL CENTER IN ILIOUPOLI

ABSTRACT

The present thesis examines how a building can become an extension of urban space while achieving maximum accessibility and interaction with public life. A building as a public square is proposed in Ilioupoli to house the local cultural organization. The area of intervention consists of a square inactive public plot and a circular square – junction which fails to function as a public space. The two areas are joined, becoming inscribed in a single rectangle, forming a continuous space.

From the natural slope of the unified space, a continuous path of inclined terraces is born by tearing the ground and lifting it smoothly. Successively passable green roofs are formed, offering a walk with views towards the Mount of Hymettus, under which the cultural center is designed. The intermediate landings that connect the inclined levels provide entrances to different floors of the building. The cultural center, grounded and accessible at any level, receives the topography on its inside. The inclined levels connect all the spaces and form platforms that accommodate individual functions that are either lost towards the ground or appear outwards. The enclosed spaces, transparent and visible to the neighborhood, expand at different levels of the square, interacting as much as possible with it.

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΩΜΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζουμε πως ένα κτίριο μπορεί να αποτελέσει προέκταση του αστικού χώρου, επιτυγχάνοντας μέγιστη προσβασιμότητα και αλληλεπίδραση με τη δημόσια ζωή. Προτείνουμε ένα δημόσιο κτίριο - πλατεία στην Ηλιούπολη για να στεγάσει τον πολιτιστικό οργανισμό του δήμου. Πεδίο παρέμβασης, ένα τετράγωνο ανενεργό δημόσιο οικόπεδο και μία κυκλική πλατεία - κόμβος, η οποία αποτυγχάνει να λειτουργήσει σε δημόσιος χώρος. Το τετράγωνο και ο κύκλος ενώνονται, εγγράφονται σε ένα ενιαίο ορθογώνιο και δημιουργείται ένας χώρος συνεχής και προσβάσιμος.

Από την φυσική κλίση της ενοποιημένης πλατείας γεννιέται μία πορεία - μονοκονδυλιά κεκλιμένων δωματίων που σκίζονται από το έδαφος και ανυψώνονται ομαλά, αποτελώντας συνέχειά του. Δημιουργούνται διαδοχικά βατά φυτεμένα δώματα προσφέροντας έναν περίπατο με θεάσεις στον Υμηττό, κάτω από τα οποία διαμορφώνεται το πολιτιστικό κέντρο. Τα πλατύσκαλα που τα συνδέουν παρέχουν εισόδους στα διαφορετικά επίπεδα του κτιρίου. Το πολιτιστικό κέντρο γειωμένο και προσβάσιμο κάθε στιγμή, παραλαμβάνει την τοπογραφία και στο εσωτερικό του. Κεκλιμένα επίπεδα συνδέουν όλους τους χώρους και διαμορφώνονται με βαθμίδες που φιλοξενούν τις επιμέρους λειτουργίες, οι οποίες είτε χάνονται στο έδαφος, είτε εμφανίζονται προς τα έξω. Οι κλειστοί χώροι, διαμπερείς και εμφανείς προς τη γειτονιά, εκτονώνονται σε διαφορετικά επίπεδα της πλατείας, αλληλεπιδρώντας όσο το δυνατόν περισσότερο με αυτή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ <i>ερωτήματα</i>	11
A ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	15
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	18
ΧΑΡΤΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	22
πολεοδομικά χαρακτηριστικά συνδέσεις στοιχεία τοπογραφίας	
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	30
ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΟΝΩΣΗΣ	36
ΠΛΑΤΕΙΕΣ	38
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	40
ΣΤΟΧΟΙ	42
B ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	45
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	46
ΧΑΡΤΕΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	48
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	50
ΜΕΛΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	56
Γ ΠΡΟΤΑΣΗ	59
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	62
ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	64
ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ	66
ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	70
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ	76
ΚΑΤΟΨΕΙΣ	82
ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	102
ΟΨΕΙΣ - ΤΟΜΕΣ	106
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	120

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ερωτήματα

Στην παρούσα διπλωματική εργασία πειραματιστήκαμε με διάφορες κλίμακες, από την πολεοδομική, αστική, μέχρι την κλίμακα κατασκευής ενός κτιρίου. Τα θέλω και οι παράμετροι που θέσαμε στην αρχή αναζητώντας το θέμα, συμπληρώθηκαν στη συνέχεια με επιπλέον προβληματισμούς και στόχους που προέκυψαν από την επιλογή της περιοχής παρέμβασης και τα χαρακτηριστικά της.

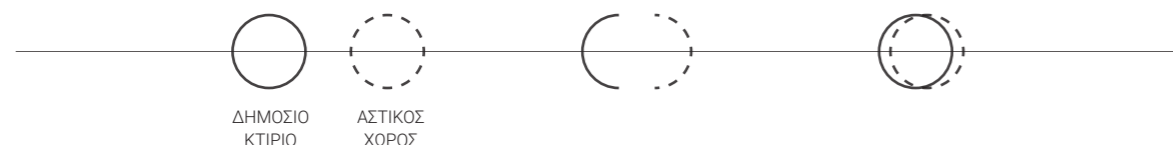
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Εξ' αρχής τέθηκε ως στόχος η μελέτη και ο σχεδιασμός ενός περιβάλλοντος προσβάσιμου προς όλους. Η προσβασιμότητα μέχρι σήμερα αντιμετωπίζεται από τους αρχιτέκτονες αποσπασματικά, επιφανειακά και, συνήθως, ανεξάρτητα από τη διαδικασία σύνθεσης του αρχιτεκτονικού έργου. Ενώ, παρόλο που τείνουμε να το περιφρονούμε, η προσβασιμότητα είναι παράμετρος της λειτουργικότητας και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τα αρχικά στάδια του σχεδιασμού. Πως μπορεί να είναι λειτουργικός ένας χώρος που εξυπηρετεί μόνο συγκεκριμένους χρήστες, ενώ αποκλείει άλλους; Αυτοί που κυρίως αποκλείονται είναι τα άτομα με αναπηρία. Όταν υπάρχουν εμπόδια στο δομημένο περιβάλλον και επομένως δεν εξασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση στους δημόσιους χώρους και άρα ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, είναι ευθύνη της κοινωνίας να τα εξαλείψει. Και φυσικά ευθύνη του αρχιτέκτονα να μην συμπεριλαμβάνει αυτά τα εμπόδια στους χώρους που σχεδιάζει.

Επιδιώξαμε αυτό που θα μελετήσουμε να μην είναι ένα κτίριο που αφορά αποκλειστικά άτομα με αναπηρία, αλλά ένα δημόσιο κτίριο με μία ευρύτερη χρήση ενδιαφέροντος. *Πως μπορεί ένα δημόσιο κτίριο να εξυπηρετεί ισότιμα όλους, εξαλείφοντας τα εμπόδια, και άρα την αναπηρία, και επιτρέποντας τη συνύπαρξη;*

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΟ

Παράλληλα, επιλέγουμε να μελετήσουμε ταυτόχρονα δημόσιο χώρο και κτίριο καθώς θεωρούμε πως ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός δεν περιορίζεται στο σχεδιασμό κτιρίων. Οι σύγχρονες πόλεις έχουν ανάγκη από περισσότερους δημόσιους χώρους. Και εμείς στη συνέχεια, ως αρχιτέκτονες, έχουμε ανάγκη από τριβή και γνώση πάνω στο σχεδιασμό τους. Έτσι από το κτίριο και τον υπαίθριο χώρο ως δύο διαφορετικές έννοιες, προβληματιστήκαμε με το πώς μπορούν να συνδιαλεχθούν και να περιοριστούν τα όρια μεταξύ τους. *Πως μέσα από το σχεδιασμό μπορεί ένα κτίριο να αποτελεί προέκταση του αστικού χώρου, και αντίστροφα, επιτυγχάνοντας μέγιστη αλληλεπίδραση με τη δημόσια ζωή;*

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

Στην αναζήτηση της περιοχής που θα εφαρμόσουμε αυτούς τους προβληματισμούς, καταλήξαμε στην Ηλιούπολη. Αφενός γιατί πρόκειται για την περιοχή μόνιμης κατοικίας της μίας εκ των δύο και γνωρίζουμε τα προβλήματα και τις ανάγκες της. Αφετέρου γιατί πρόκειται για έναν δήμο που διαθέτει δημόσιες ανεκμετάλλευτες εκτάσεις ικανές να αποτελέσουν πεδίο εφαρμογής των πειραματισμών μας στις διάφορες κλίμακες, από την κτιριακή στην αστική. Η Ηλιούπολη προέκυψε από ένα μεγαλεπήβολο σχέδιο πόλης με τις αρχές σχεδιασμού μίας κηπούπολης με καθορισμένους δημόσιους χώρους, υποδομές και εγκαταστάσεις. Η σημερινή πραγματικότητα απέχει σαφώς από αυτό το φανταστικό, χωρίς να θεωρείται απαραίτητα κακό. Το κέντρο της έχει καταλήξει με αρκετούς ανενεργούς δημόσιους χώρους, ενώ προσφέρεται κυρίως για εστίαση και βόλτα στα μαγαζιά. *Πως λοιπόν μπορούν να αποκτήσουν ζωή ανενεργοί δημόσιοι χώροι και πως θα μπορούσε ο χαρακτήρας της περιοχής να εμπλουτιστεί και με άλλες χρήσεις ενδιαφέροντος;*

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η χρήση που μας έρχεται εύκολα στο μυαλό, αν και δεν είναι καθόλου αυτονόγητη, είναι ο πολιτισμός και το επιδιώκουμε καθώς υπάρχει μεγάλη έλλειψη στις πόλεις και στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων ως μία εναλλακτική αναψυχής και ενασχόλησης

στον ελεύθερο χρόνο. Στην περιοχή υπάρχει εύφορο έδαφος μιας και ήδη ο δήμος διαθέτει ενεργό πολιτιστικό οργανισμό, ο οποίος όμως στεγάζεται με ενοίκιο σε ένα παλιό κτίριο γραφείων του ΟΤΕ εκτός του κέντρου της περιοχής. Η ύπαρξή του είναι σημαντική αλλά η χωροθέτησή του γεννά κάποια ερωτηματικά. Έτσι, επιλέξαμε να σχεδιάσουμε ένα νέο πολιτιστικό κέντρο που θα στεγάσει τον οργανισμό και θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του.

Φυσικά, οι χρήσεις ενός πολιτιστικού κέντρου ποτέ δεν θα προσελκύουν το σύνολο των κατοίκων μιας περιοχής. Στόχος είναι να υπάρχει ευελιξία για πλήθος εκδηλώσεων και δράσεων που θα απευθύνονται σε άτομα όλων των ηλικιών και με διαφορετικά ενδιαφέροντα, αλλά και να είναι προσβάσιμο προς όλους με εγκαταστάσεις και χρήσεις που δεν θα αποκλείουν κανέναν. Να είναι ανοιχτό προς τη γειτονιά, να επικοινωνεί εύκολα τη δράση του και να συσχετίζεται με το έξω και το δημόσιο χώρο. *Πως ο σχεδιασμός ενός πολιτιστικού κέντρου μπορεί να ανταποκρίνεται σε αυτούς τους στόχους και τους παραπάνω προβληματισμούς για τον αστικό χώρο;*

ΠΛΑΤΕΙΑ - ΚΟΜΒΟΣ

Αναζητώντας ένα χώρο που να ανταποκρίνεται στις παραμέτρους που θέσαμε, καταλήξαμε σε ένα δημόσιο οικόπεδο που βρίσκεται δίπλα από μία κυκλική πλατεία - κυκλοφοριακό κόμβο κεντρικά της Ηλιούπολης. Το πεδίο φαντάζει κατάλληλο για να φιλοξενήσει το πολιτιστικό κέντρο καθώς έχει ικανό ελεύθερο χώρο, βρίσκεται σε κεντρικό σημείο και είναι προσβάσιμο με δημόσια συγκοινωνία. Η ύπαρξη του κυκλικού κόμβου, όμως, καθώς και τα χαρακτηριστικά της περιοχής θέτουν επιπλέον αστικά και πολεοδομικά ζητήματα προς σκέψη και επίλυση. Η πλατεία - κόμβος εξ' ορισμού αποτυγχάνει να λειτουργήσει σαν δημόσιος χώρος και καθιστά δύσκολη την προσπέλαση της από τους πεζούς. Έτσι, αναζητήσαμε εργαλεία επαναπροσδιορισμού αυτού του αστικού χώρου, ώστε παράλληλα με το πολιτιστικό κέντρο να αποτελέσουν ένα πόλο συγκέντρωσης των κατοίκων. *Πως επεμβαίνει κανείς σε ένα τόσο ιδιαίτερο πολεοδομικό σύστημα, όπως αυτό της Ηλιούπολης, που είναι σχεδιασμένο για το αυτοκίνητο, και ιδιαίτερα σε μία πλατεία-κόμβο;*

Και κάπως έτσι ξεκίνησε η επεξεργασία και η αναζήτηση του τρόπου με τον οποίο θα διαχειριστούμε όλα τα προβλήματα που είχαμε θέσει εξ' αρχής αλλά και αυτά που φυσικά προέκυψαν στην πορεία από την επιλογή του χώρου. Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, να μιλάμε για την Ηλιούπολη.

A

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

Η Ηλιούπολη είναι μία περιοχή κατοικίας νότια της Αθήνας στους πρόποδες του Υμηττού. Οριοθετείται στον άξονα Α-Δ από τον Υμηττό και την λεωφόρο Βουλιαγμένης, ενώ συνορεύει με την Δάφνη, τον Βύρωνα και τον Καρέα στα βόρεια και την Αργυρούπολη στα νότια. Πρόκειται για μία περιοχή αρκετά κοντά στο κέντρο της Αθήνας, που όμως διαφοροποιείται αισθητά από την υπόλοιπη πόλη, λόγω του ιδιαίτερου πολεοδομικού της σχεδίου. Γνωστή για τις πολλές και επαναλαμβανόμενες κυκλικές πλατείες της, η Ηλιούπολη αριθμεί 78.153 κατοίκους (απογραφή 2011) και αποτελεί αυτοτελή δήμο.

Είναι μία από τις λίγες αστικές περιοχές στην Ελλάδα που έχουν προκύψει από πολεοδομικό σχέδιο και μάλιστα από επιχειρηματίες ιδιώτες και έτσι αξίζει να γίνει μία σύντομη αναφορά στην ιστορία, τα γεγονότα και τις πρακτικές που οδήγησαν στη σημερινή πραγματικότητα.

Οθωμανική
κατοχή

Επί Οθωμανικής κατοχής μέρος της έκτασης της σημερινής Ηλιούπολης ήταν το τσιφλίκι του Μουσταφά Καρά Αλή.

Κτήμα "Καρά"/ Ιδιοκτησία "Καρά"

Σε έρευνα του 1890 εμφανίζεται ως χωριό "Καρά" ή κτήμα "Καρά" με 94 κατοίκους, γεωργικές και δασικές εκτάσεις στους πρόποδες του Υμηττού, που δεν ξεπερνούσε τα 500 στρέμματα.

Από το 1836 έως και το 1922 πέρασε από 5 διαφορετικούς ιδιοκτήτες.

1922 Ο Α. Νάστος αγοράζει την έκταση των 500 στρεμμάτων. Στη συνέχεια θα φανεί να διεκδικεί και να εκμεταλλεύεται έκταση 30 φορές μεγαλύτερη από αυτή που αγόρασε.

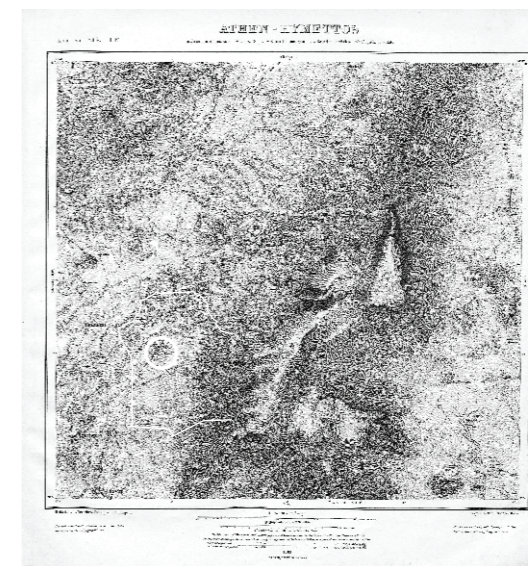
1924 Ιδρύεται η εταιρεία "Αγροτικών και Αστικών Συνοικισμών Δρανδάκης Πάγκαλος κ ΣΙΑ", στην οποία απευθύνεται ο Νάστος με σκοπό την εκμετάλλευση της περιοχής. Ο Νάστος δεσμεύεται να παραδώσει στην Εταιρεία σε διάστημα 3 χρόνων 1.200 στρέμματα επί της δυτικής πλευράς του Υμηττού, διατηρώντας μέρος της ιδιοκτησίας για τον ίδιο.

1925 **1ο Σχέδιο Πόλης**
για ολήκληρη την ιδιοκτησία, από τον αρχιτέκτονα Αριστομένη Βάλβη. Το πολεοδομικό σχέδιο με την μνημειώδη γεωμετρία στις πολεοδομικές χαράξεις έχει τις ρίζες του στις αρχές σχεδιασμού των κηπουπόλεων. Διέθετε "εξοχικόν", "ημιεξοχικόν" και "λαϊκό" τμήμα. Όλη η περιοχή ήταν αμιγής κατοικία ενώ παράλληλα προσδιορίζονται διάφορα "κέντρα" συλλογικών λειτουργιών, όπως εμπορικό, διοικητικό, ανδρικής κινήσεως, γυναικείας κινήσεως, κινήσεως ξένων, χειμερινών διασκέδασων, καλοκαιρινού περιπάτου.

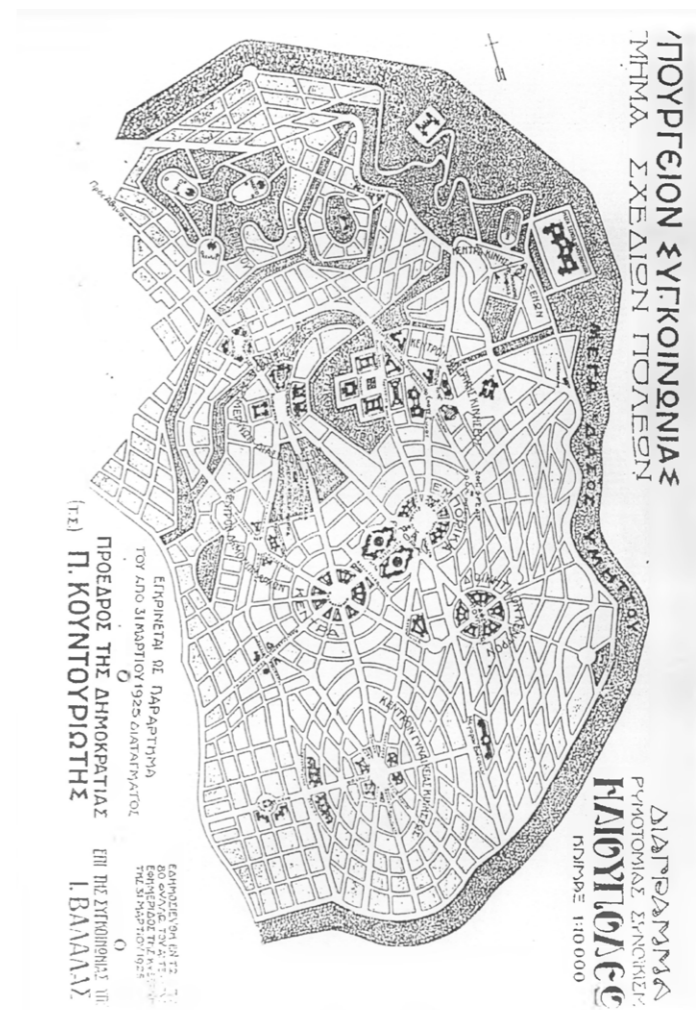
Το σχέδιο ήταν εκτυπωμένο πίσω από κάθε συμβόλαιο αγοράς οικοπέδου. Όλα αυτά επιστρατεύτηκαν με σκοπό την προσέλκυση αγοραστών οικοπέδων με την υπόσχεση ενός συγκεκριμένου προαστιακού τύπου ζωής σε μία κηπούπολη με δημόσιες υποδομές, βουλεβάρτα, πάρκα και κέντρα αναψυχής. Παρόλα αυτά η πραγματική ανυπαρξία τους κράτησαν τις τιμές χαμηλά και έτσι η Ηλιούπολη αποτελούσε επιλογή χαμηλών οικονομικά στρωμάτων που επιθυμούσαν το δικό τους σπίτι και ταυτόχρονα πλουσιότερων αστών που ήθελαν να φύγουν από το κέντρο της πόλης.

Ο Νάστος πουλάει στην εταιρεία 1030 στρέμματα που τα ονομάζει μέρος (!) του κτήματος Καρά.

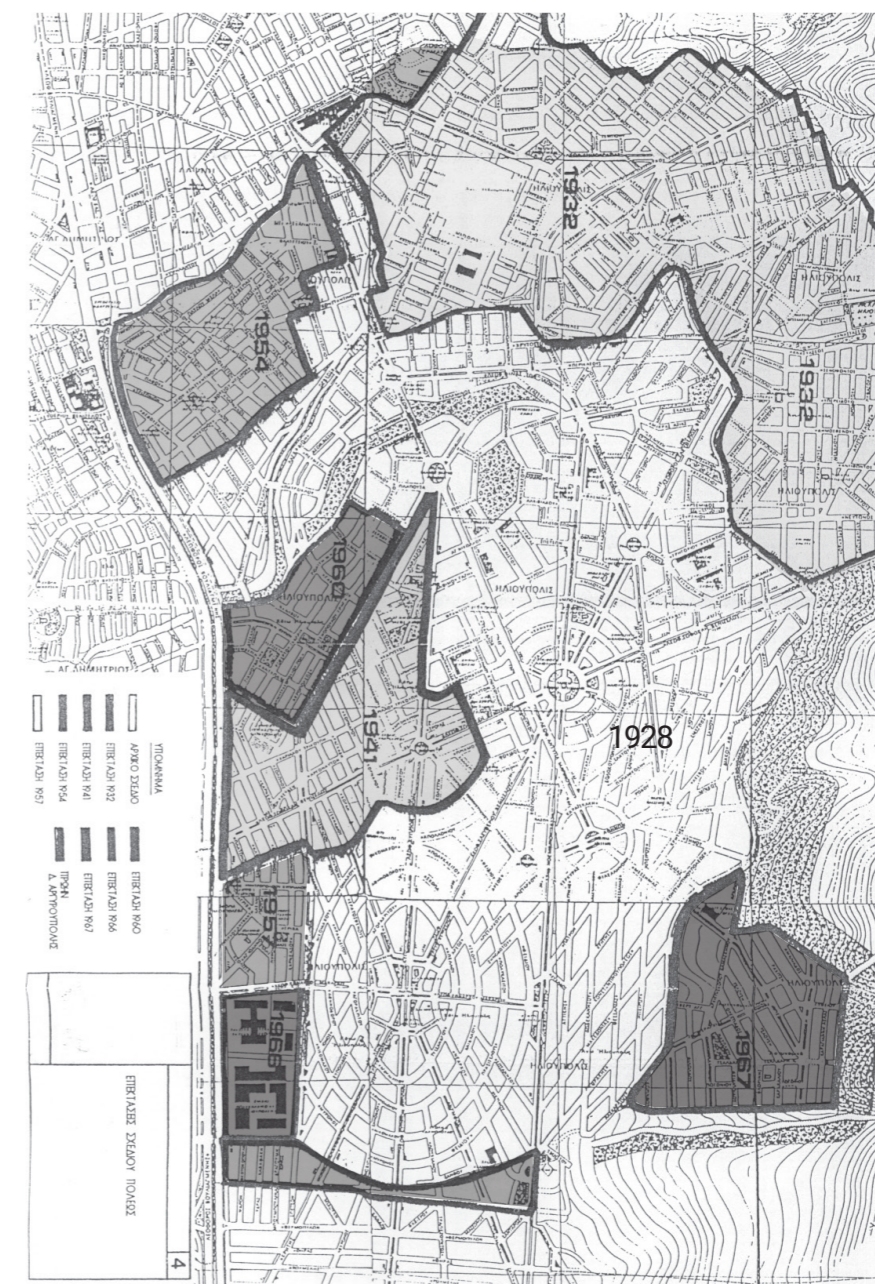
1926 Η εταιρεία συνεχίζει να αγοράζει γη από το Νάστο και να πουλάει οικοπέδα. Με την πώληση κάθε οικοπέδου δεσμευόταν με συμβόλαιο να υλοποιήσει τους προτεινόμενους δρόμους, δημόσιους χώρους και τα δημόσια κτίρια. Παρόλο όμως που οι αγοραστές πλήρωναν επιπλέον φόρο για την ανέγερση αυτών των υποδομών, η εταιρεία δεν κατασκεύασε κάτι από τα προβλεπόμενα.

Το χωριό "Καρά" όπως αποτυπώνεται σε χάρτη της γερμανικής αρχαιολογικής υπηρεσίας, 1875-78 (Karten von Attika).

Επεκτάσεις σχεδίου πόλης	1928	Μετά από αντιδράσεις των κατοίκων, η εταιρεία ανακαλεί το διάταγμα ρυμοτομίας Ηλιουπόλεως και προχωρά στο σχεδιασμό νέου σχεδίου πόλης, περιορίζοντας στο ελάχιστο τις δημόσιες υποδομές, ώστε να μην είναι δεσμευμένη να τις υλοποιήσει. Το ρυμοτομικό σχέδιο του 1928 αποτελεί μία επεξεργασμένη εκδοχή του σχεδίου του 1925. Γίνονται σαφέστερα τα όρια των οικοδομικών τετραγώνων καθώς και οι οδοί κυκλοφορίας ενώ οι πέντε τομείς παραμένουν ίδιοι. Η Ηλιούπολη γίνεται ξεχωριστή κοινότητα με 569 εγγεγραμμένους κατοίκους.
	1929	Η εταιρεία πουλάει οικόπεδα εκτός σχεδίου πόλης
	1932	Επέκταση σχεδίου πόλης προς το "λαϊκό τμήμα". Αγία Μαρίνα
	1934 Ξεκινάνε τα έργα για δίκτυο ύδρευσης.
	1941	Επέκταση _ Κάτω Ηλιούπολη Α'
	1943 Αντιδράσεις κατοίκων για παράνομη υλοτομία στον Υμηττό.
	1953 Μαζική κινητοποίηση κατοίκων για προστασία Υμηττού από επέκταση πόλης.
	1954	Επέκταση _ Συκαίες, Κάτω Ηλιούπολη Β'
	1960	Επέκταση _ Κάτω Ηλιούπολη Γ'
	1964 Ολοκληρώνεται το δίκτυο ύδρευσης.
	1966	Επέκταση _ Πολυκλαδικά
	1967	Επέκταση _ Αστυνομικά
	1968	Αντιπαροχή. Τα μικρά οικογενειακά σπίτια αντικαταστάθηκαν από πολυκατοικίες. Αυξήθηκε η αξία γης και επηρεάστηκε έτσι η σύσταση του πληθυσμού.
	1977	Μετά από δικαστικές διεκδικήσεις της κοινότητας, κρίνεται αμφισβητούμενη η αξιοπιστία του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της Ηλιούπολης, καθώς σύμφωνα με απόφαση δικαστηρίου το κτήμα Καρά είχε έκταση 1000 στρέμματα, ενώ ο Νάστος διατεινόταν ότι κατείχε 13.000. Έτσι, πληθώρα οικοπέδων περνάνε από την ιδιοκτησία των απόγονων του Νάστου στο δημόσιο.
	1982	Δημιουργείται η λεωφόρος Αλίου Καρέα και συνδέεται η περιοχή με την Αττική οδό και τα βόρεια προάστια, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η προσβασιμότητα στην περιοχή αλλά και η κίνηση στο κέντρο της.
	1984	Το υπουργείο οικονομικών δηλώνει ότι τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα του Νάστου και των κληρονόμων του έχουν λήξει και όλα τα αδόμητα οικόπεδα περνάνε στην ιδιοκτησία του δημοσίου.
	2004	Επέκταση κόκκινης γραμμής μετρό. Δημιουργία σταθμού "Αγ. Δημήτριος".
	2012	ΡΣΑ Αθήνας / Αττικής 2021. Προβλέπει νέα γραμμή μετρό με σταθμό στην Ανω Ηλιούπολη και υπόγεια σύνδεση της Λ. Αλίου Καρέα με την Λ. Βουλιαγμένης.
2013	Επέκταση κόκκινης γραμμής μετρό. Δημιουργία σταθμού "Ηλιούπολη".	

Ηλιούπολη: επεκτάσεις του σχεδίου πόλης 1928 - 1967

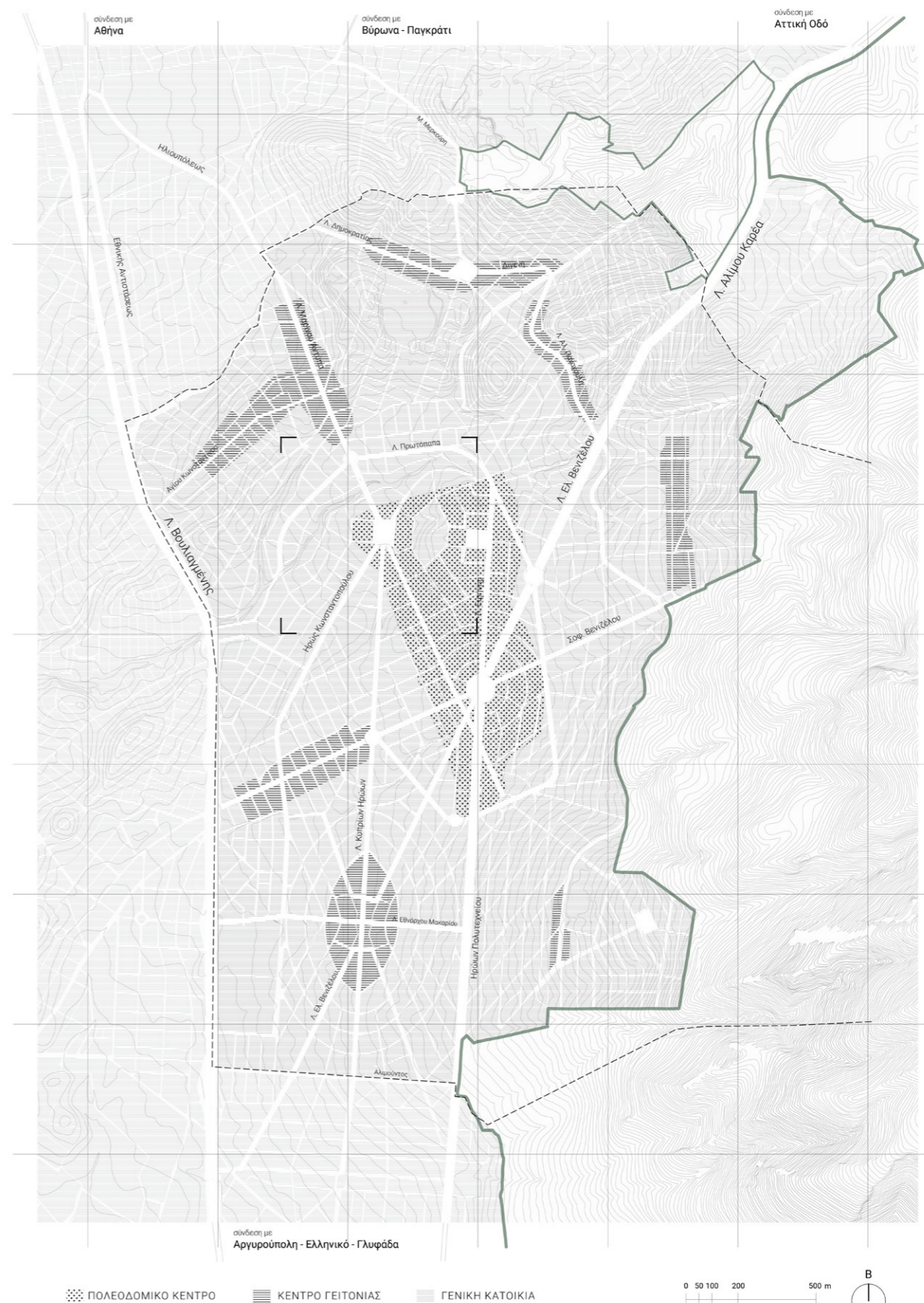
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Το αρκετά ιδιαίτερο πολεοδομικό σύστημα της Ηλιούπολης προέκυψε από τις διαδοχικές επεκτάσεις του σχεδίου πόλης από το κέντρο. Έχει τις ρίζες του στις αρχές σχεδιασμού των κηπουπόλεων με πλατείες και βουλεβάρτα να συνιστούν γενεσιουργό στοιχείο του σχεδίου πόλης. Με τη χάραξη ομόκεντρων κύκλων και ελλείψεων, που θα αποτελούσαν τα κέντρα της περιοχής και που τέμνονται από διαγώνιους άξονες προς ποικίλες κατευθύνσεις, ο χώρος διαλύεται σε απειράριθμα καμπυλωμένα “οικοδομικά τετράγωνα”, γίνεται τεράστια σπατάλη χώρου στο οδικό δίκτυο και η δυνατότητα προσανατολισμού εκμηδενίζεται. Οι λεωφόροι μεγαλύτερης σημασίας στην πλειοψηφία τους συναντάνε κόμβους, το οποίο δημιουργεί συχνά κυκλοφοριακό φόρτο ειδικότερα στο κέντρο της περιοχής.

Κυρίαρχη χρήση γης είναι η γενική κατοικία με οριοθετημένα κέντρα γειτονιάς και το πολεοδομικό κέντρο της Ηλιούπολης, όπου επιτρέπονται περισσότερες χρήσεις εμπορίου και αναψυχής. Τα κέντρα γειτονιάς αναπτύσσονται γραμμικά επί των βασικών οδών και όχι κυκλικά όπως ήταν στην ιδέα του αρχικού σχεδίου. Το πολεοδομικό κέντρο βρίσκεται στον πυρήνα του σχεδίου του 1925 και περιλαμβάνει τρεις πλατείες, με βασικότερη την κεντρική πλατεία της Ηλιούπολης (Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως) στην οποία καταλήγουν κύριοι εμπορικοί και κυκλοφοριακοί άξονες.

* Το πεδίο που επιλέξαμε στη συνέχεια να παρέμβουμε βρίσκεται εσωτερικά του τετραγώνου που είναι σημειωμένο σε όλους τους παρακάτω χάρτες ανάλυσης της Ηλιούπολης.

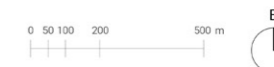
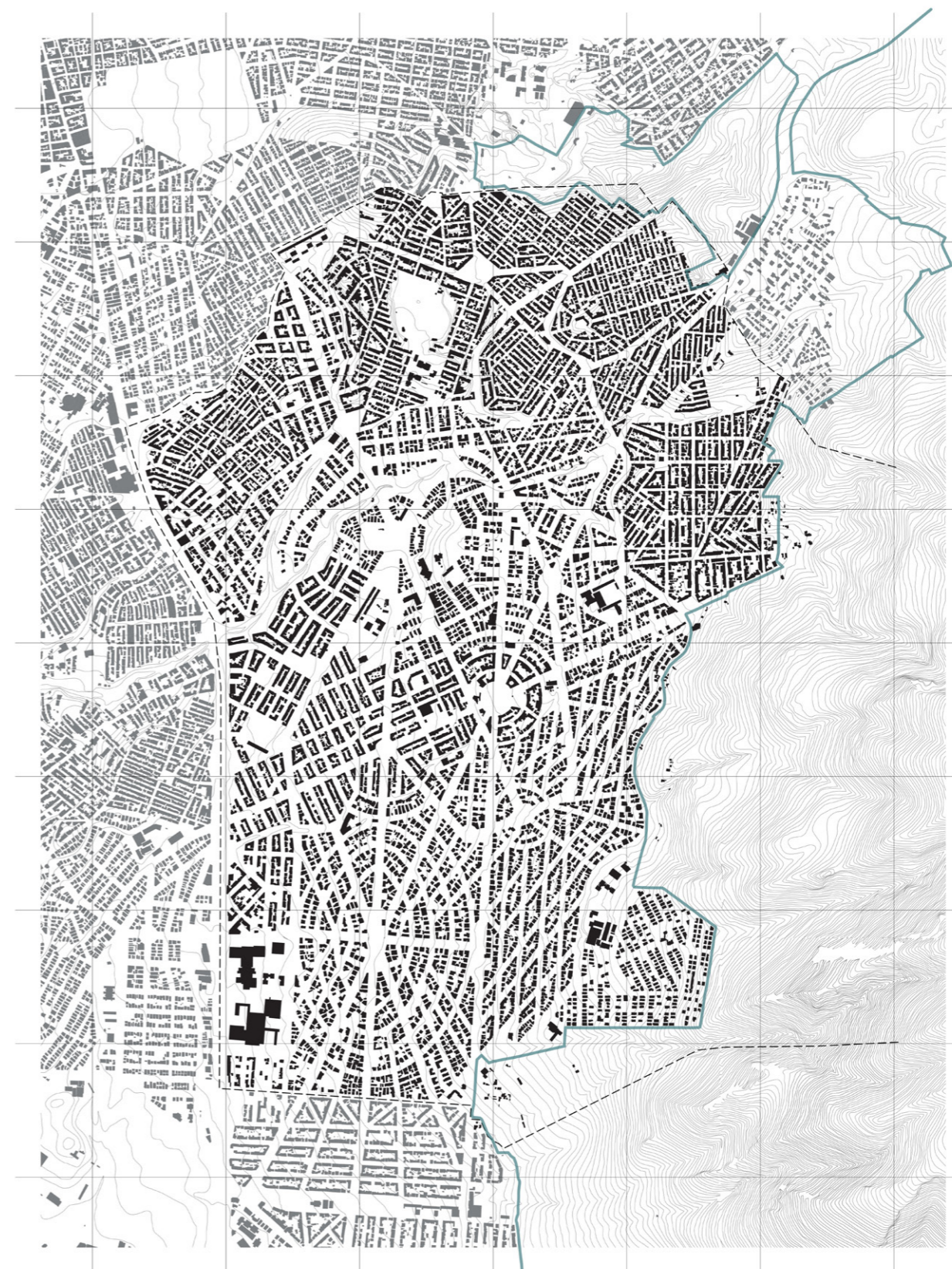
* Ο κλίμακός των χαρτών είναι ανά 500μ. Τοποθετείται πάνω στη λεωφόρο Βουλιαγμένης – όριο του δήμου – δίνοντας μία εικόνα των αποστάσεων από αυτή και του μεγέθους της περιοχής.

NOLI PLAN

Στο χάρτη δομημένου - αδόμητου χώρου μπορεί να ξεχωρίσει κανείς τους τομείς που ήταν χωρισμένη η Ηλιούπολη (σχέδιο 1925) αλλά και τις σταδιακές επεκτάσεις του σχεδίου πόλης, από τις διαφορές στα συστήματα δόμησης και στην πυκνότητα στις επιμέρους περιοχές του δήμου. Η Ηλιούπολη από το 1ο σχέδιο πόλης χωρίστηκε σε 5 τομείς, 2 εξοχικούς, 1 ημι-εξοχικό, 1 λαϊκό και 1 εμπορικό, οι οποίοι παρέμειναν έτσι και στο σχέδιο του 1928. Υπήρχε έντονη διαφοροποίηση στους όρους και τα συστήματα δόμησης μεταξύ των εξοχικών και των λαϊκών τμημάτων, και κατ' επέκταση στις πυκνότητες μεταξύ τους. Δεν υπάρχει σταθερό μέγεθος και σχήμα οικοδομικού τετραγώνου και το οικοδομικό σύστημα διαφοροποιείται σε κάθε γειτονιά από πανταχόθεν ελεύθερο, σε συνεχές ή και μικτό. Ταυτόχρονα πολυκατοικίες συνυπάρχουν με χαμηλές οικογενειακές κατοικίες που παραμένουν σε μεγάλο μέρος της περιοχής. Δημιουργείται έτσι μια ιδιαίτερη συνθήκη στον αστικό ιστό με πολλές εναλλαγές, διαφοροποιήσεις στο χαρακτήρα και ασυνέχειες.

Παράλληλα διαπιστώνουμε ότι κυρίως στο κέντρο της περιοχής υπάρχουν αρκετές ελεύθερες εκτάσεις και η αναλογία δομημένου-αδόμητου χώρου είναι καλύτερη σε σχέση με τους πιο πυκνοδομημένους γειτονικούς δήμους. Αυτό κυρίως οφείλεται στους κυκλοφοριακούς κόμβους - πλατείες, στα μεγάλα πλάτη των κεντρικών δρόμων και στις πρασιές που συνήθως έχουν τα πεζοδρόμιά τους.

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

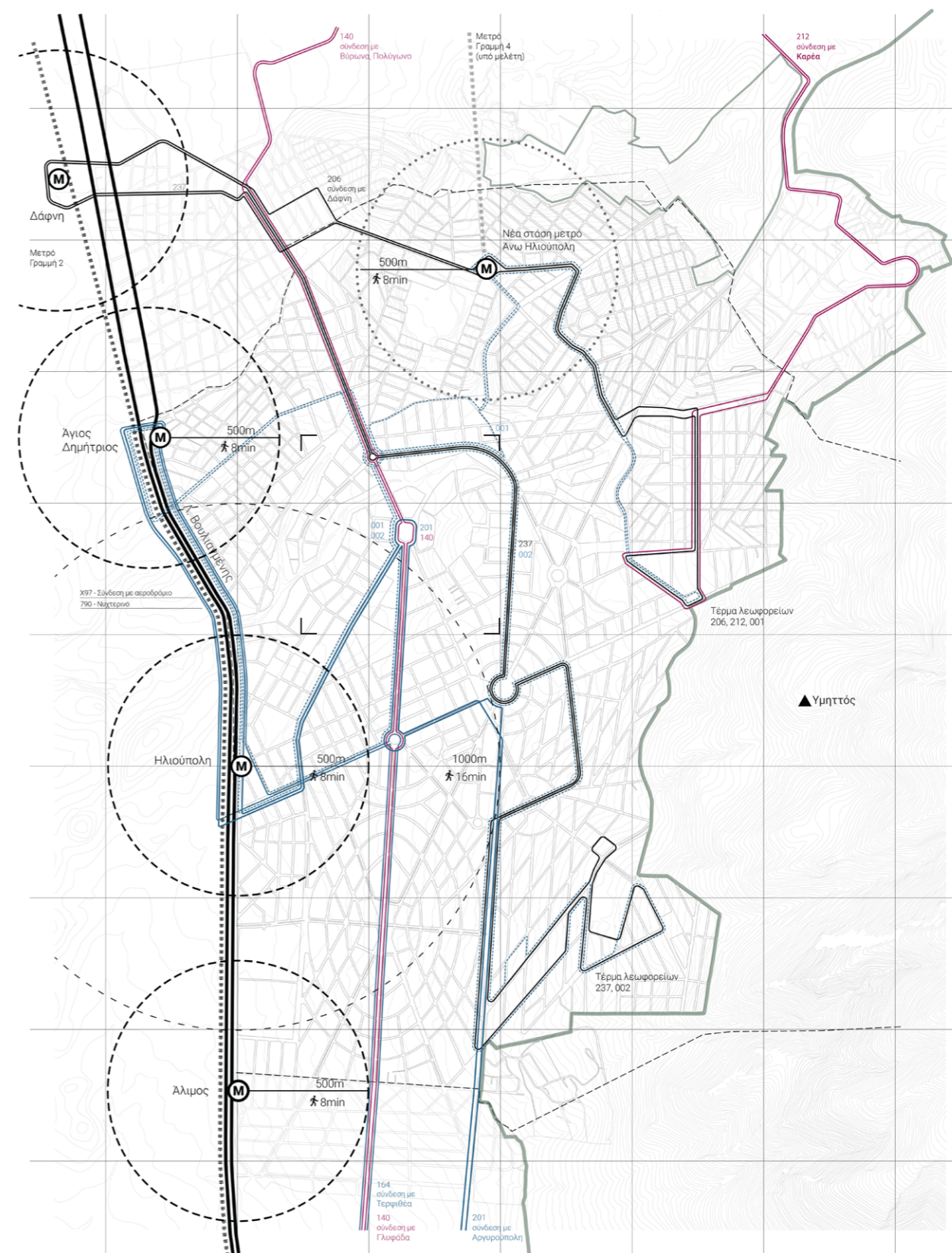
Η συνδεσιμότητα με την υπόλοιπη πόλη επιτυγχάνεται μέσω βασικών αρτηριών, της λεωφόρου Ηλιουπόλεως και Βουλιαγμένης για τη σύνδεση με την Αθήνα, και της λεωφόρου Αλίμου Καρέα για τη σύνδεση με την Αττική οδό και τα βόρεια προάστια. Η τελευταία σταματά να είναι περιφερειακά του Υμηττού στο ύψος του Καρέα και συνεχίζει εσωτερικά της Ηλιούπολης, από όπου εξυπηρετούνται και οι υπόλοιποι δήμοι στα νότια. Αποτέλεσμα να υπάρχει έντονη κίνηση τις ώρες αιχμής τις εργάσιμες ημέρες. Στο ΡΣΑ Αθήνα 2021 έχει προταθεί η υπόγεια σύνδεση της λεωφόρου Αλίμου Καρέα με τη λεωφόρο Βουλιαγμένης, ώστε να αποσυμφορηθεί η περιοχή.

MMM

Η περιοχή της Ηλιούπολης εξυπηρετείται από την γραμμή 2 του μετρό (κόκκινη) και τους σταθμούς που βρίσκονται επί της λεωφόρου Βουλιαγμένης, «Δάφνη», «Άγιο Δημήτριο» και «Ηλιούπολη». Καθώς βρίσκονται στα όρια του δήμου είναι προσιτοί με τα πόδια σε πολύ μικρό μέρος των κατοίκων. Λεωφορεία του ΟΑΣΑ και δημοτική συγκοινωνία που περνάνε από κεντρικούς άξονες της Ηλιούπολης συνδέουν με τους παραπάνω σταθμούς του μετρό. Τις νυχτερινές ώρες η περιοχή δεν είναι προσβάσιμη με μέσα μαζικής μεταφοράς. Οι μεγάλες αποστάσεις εσωτερικά του δήμου καθιστούν αναγκαία τη χρήση αυτοκινήτου για την εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Στη νέα γραμμή 4 του μετρό (κίτρινη) που έχει δημοπρατηθεί, προβλέπεται τμήμα που θα συνδέει τον Ευαγγελισμό με την Άνω Ηλιούπολη. Αν και ακόμα είναι υπό μελέτη, το τμήμα αυτό θα συνδέει πιο άμεσα μέρος του δήμου με την υπόλοιπη πόλη και το κέντρο της Αθήνας και θα καλύπτει το κενό στη σύνδεση με τις γειτονικές περιοχές του Βύρωνα και του Παγκρατίου.

Συγκοινωνία ●●● M2 - Ανθούπολη - Ελληνικό ●●● M4 - Ευαγγελισμός - Άνω Ηλιούπολη (υπό μελέτη) — Λεωφορεία ΟΑΣΑ - - Δημοτική συγκοινωνία	Σύνδεση με σταθμούς Αγ. Δημητρίου, Ηλιούπολης — 201. Στ. Αγ. Δημήτριος - Αργυρούπολη — 164. Στ. Αγ. Δημήτριος - Κ. Ηλιούπολη - Τερψιθέα — 001. Άνω Ηλιούπολη - Στ. Ηλιούπολη - Στ. Αγ. Δημήτριος — 002. Αγ. Μαρίνα - Στ. Ηλιούπολη - Στ. Αγ. Δημήτριος	Σύνδεση με σταθμό Δάφνης — 206. Αγ. Μαρίνα - Στ. Δάφνης (κυκλική) — 237. Άνω Ηλιούπολη - Στ. Δάφνης (κυκλική) Σύνδεση με γύρω περιοχές — 140. Πολύγωνο - Γλυφάδα — 212. Δάφνη - Υμηττός - Βύρωνα - Καρέα	Συγκοινωνία από Δ. Βουλιαγμένης — Σύνδεση αεροδρόμιο — X97. Στ. Ελληνικό - Αεροδρόμιο — Νυχτερινό λεωφορείο — 790. Περιστερί - Γλυφάδα

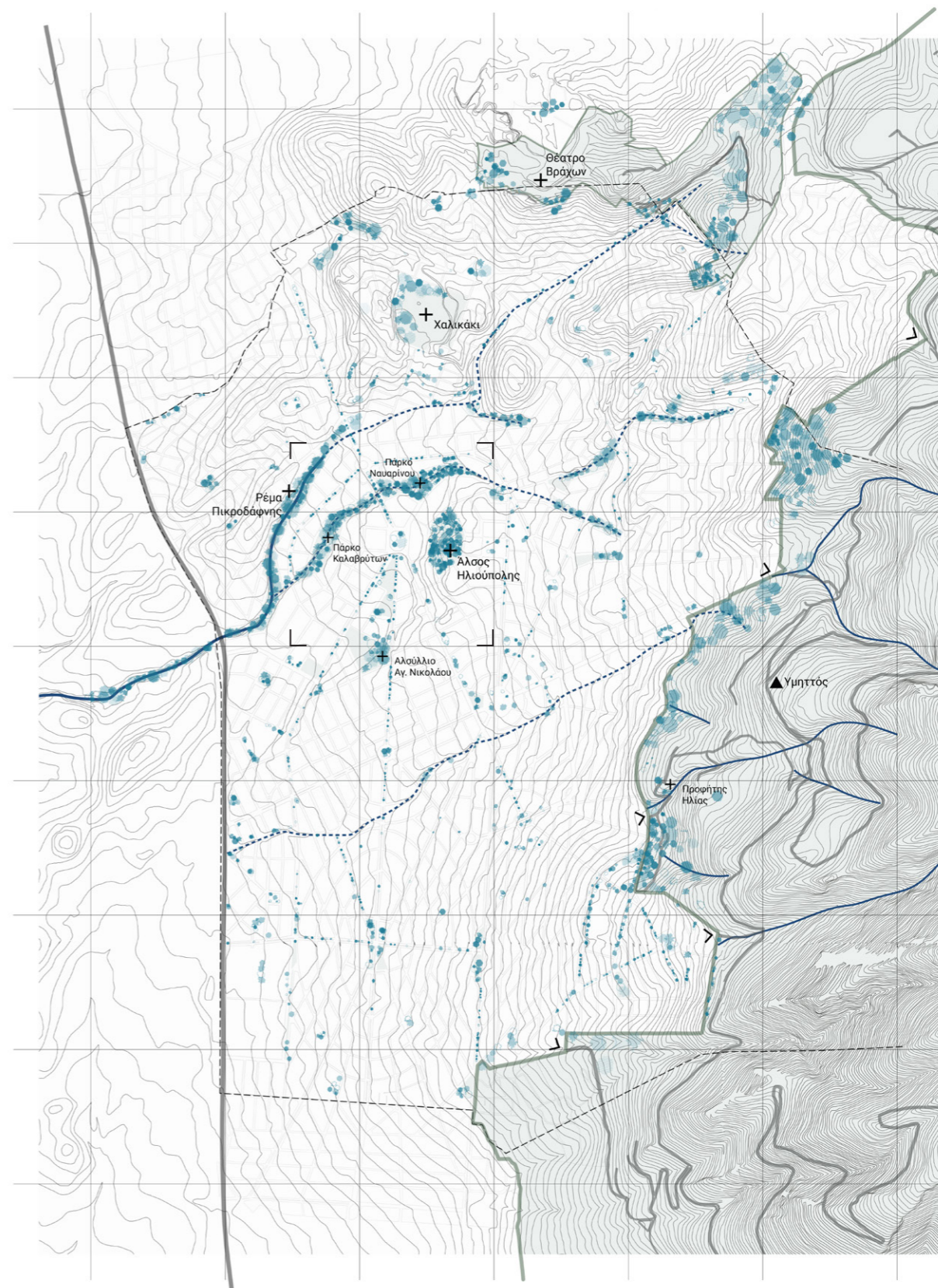
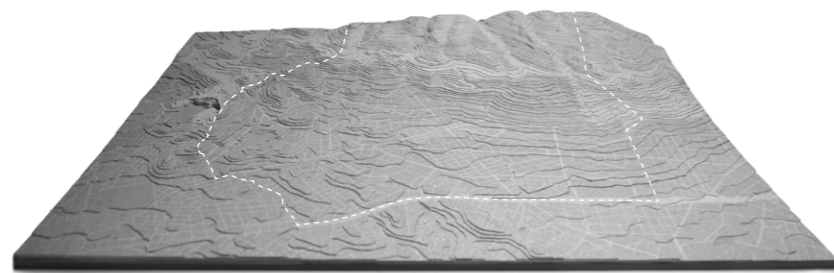

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η σχέση της περιοχής με τον Υμηττό είναι σημαντική. Η περιφερειακή λεωφόρος Υμηττού σταματά στον Καρέα, λίγο πριν την Ηλιούπολη δηλαδή, και έτσι δεν υπάρχει πολύ αυστηρό όριο ανάμεσα στην πόλη και το βουνό, παρά δρόμοι χαμηλής κυκλοφορίας και κατοικίες. Το ανάγλυφο είναι αρκετά έντονο όσο πλησιάζουμε προς τον Υμηττό, στα βόρεια και στα δυτικά του δήμου, με δύσβατες δομημένες περιοχές. Ενώ το κέντρο του δήμου είναι σχετικά επίπεδο. Το έδαφος είναι βραχώδες και γι' αυτό φημίζεται για την αντισεισμική ικανότητά του.

Η περιοχή διαθέτει αρκετά ρέματα που πηγάζουν από τον Υμηττό και ωστόσο έχουν καλυφθεί με εξαίρεση το ρέμα της Πικροδάφνης, μέρος του οποίου είναι εμφανές μέχρι σήμερα και εκβάλλει στο Σαρωνικό. Στην Ηλιούπολη στις όχθες του ποταμού που είναι εμφανείς, σχηματίζεται ένα γραμμικό πάρκο με το ρέμα να ρέει σε πέτρινη κοίτη.

Σε κάποιες περιπτώσεις, πάνω από τα ρέματα που καλύφθηκαν, έχουν δημιουργηθεί πάρκα, όπως το Πάρκο Καλαβρύτων και Ναυαρίνου. Η Ηλιούπολη έχει διατηρήσει σημαντικό μέρος του πρασίνου σε σχέση με άλλες αστικές περιοχές, το οποίο βρίσκεται σε πάρκα, σε πλατείες, στις νησίδες των μεγάλων αξόνων της, στις μεγάλες πρασιές, στα πεζοδρόμια και στους ακάλυπτους των οικοδομικών τετραγώνων.

— ΡΕΜΑ ΦΥΤΕΥΣΗ > ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΥΜΗΤΤΟ
 - - - ΥΠΟΓΕΙΟ ΡΕΜΑ — ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

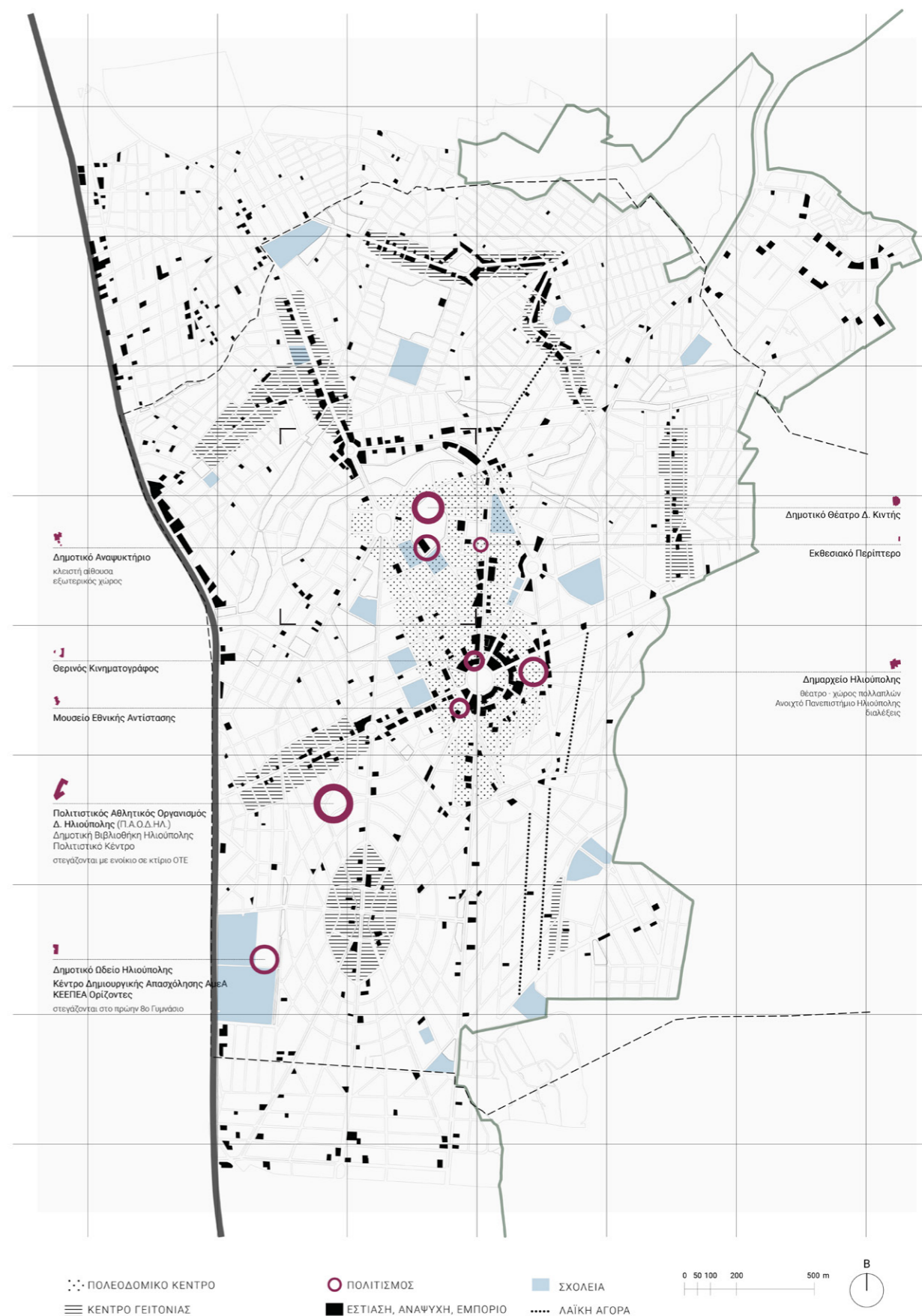
ΧΡΗΣΕΙΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Ηλιούπολη αποτελεί ένα μεγάλο δήμο και κατά βάση μία περιοχή με οικογένειες. Το κέντρο της και τα επιμέρους κέντρα γειτονιάς, προσφέρονται κυρίως για εστίαση και βόλτα στα μαγαζιά. Αναζητώντας επιπλέον χρήσεις ενδιαφέροντος που θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν τη ζωή στην πόλη, μελετήσαμε τις πολιτιστικές δομές στο δήμο, που μπορούν να προσφέρουν εναλλακτικούς τρόπους αναψυχής και ενασχόλησης στον ελεύθερο χρόνο ατόμων όλων των ηλικιών. Στο χάρτη αυτό παρουσιάζονται οι πολιτιστικοί χώροι σε σχέση με τις χρήσεις εμπορίου και εστίασης, και κατ'επέκταση με τους βασικούς δρόμους που προσελκύουν κόσμο, και επίσης σε σχέση με τα σχολεία για το πόσο άμεσα θα μπορούσε να συνδυαστεί η δράση τους.

Πολύ σημαντική είναι η ύπαρξη του **Πολιτιστικού και Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Ηλιούπολης** (Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ.), που διαχειρίζεται και λειτουργεί το δημοτικό ανοιχτό θέατρο (1200 θέσεων) και το δημοτικό αναψυκτήριο στο άλσος, τον θερινό κινηματογράφο στην κεντρική πλατεία, το δημοτικό ωδείο και το πολιτιστικό κέντρο με δημοτική βιβλιοθήκη, media lab και εργαστήρια τέχνης. Ο οργανισμός διοργανώνει το καλοκαίρι το φεστιβάλ Ηλιούπολης με θεατρικές και μουσικές παραστάσεις στο ανοιχτό δημοτικό θέατρο, υπαίθριες δράσεις για παιδιά σε πάρκα και εργαστήρια σε συνεργασία με άλλους φορείς ή ομάδες.

Ο Δήμος διαθέτει κλειστό δημοτικό θέατρο στο δημαρχείο της Ηλιούπολης, χωρητικότητας 200 ατόμων, μουσείο εθνικής αντίστασης και ένα μικρό εκθεσιακό περίπτερο που φιλοξενεί μόνιμη φωτογραφική έκθεση για την ιστορία της πόλης. Στο κλειστό θέατρο φιλοξενείται το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο δήμου Ηλιούπολης, όπου πραγματοποιούνται διαλέξεις ακαδημαϊκών από διάφορους τομείς με ποικιλία θεματολογίας. Επίσης, πολλοί εθνικοτοπικοί σύλλογοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή (σύλλογος Κρητών, Κυκλαδιτών, Ηπειρωτών, Αρκάδων, Λευκαδίων και Ποντίων), οι οποίοι διοργανώνουν αρκετές εκδηλώσεις, γιορτές και παραστάσεις. Παράλληλα, υπάρχει κινηματογραφική και φωτογραφική λέσχη που διοργανώνουν προβολές και μικρές εκθέσεις.

Πρόκειται, λοιπόν, για έναν ενεργό δήμο στον τομέα του πολιτισμού με ένα δραστήριο οργανισμό. Η δράση του όμως δεν είναι ευρέως γνωστή στο σύνολο της περιοχής και οι εγκαταστάσεις του πολιτιστικού του κέντρου δεν είναι εύκολα προσβάσιμες στο σύνολο των κατοίκων. Το πολιτιστικό κέντρο και η διοίκησή του οργανισμού βρίσκονται εκτός του κέντρου του δήμου και στεγάζονται με ενοίκιο σε ένα παλιό κτίριο γραφείων του ΟΤΕ στην Κάτω Ηλιούπολη, σε μία περιοχή μόνο με κατοικίες. Η χωροθέτηση και το κτίριο που στεγάζεται ο οργανισμός γεννούν κάποια ερωτήματα. Έτσι, αποφασίσαμε να μελετήσουμε εκτενέστερα τη δομή, τις ανάγκες και τις εγκαταστάσεις του και ήρθαμε σε επαφή με υπαλλήλους και την προϊσταμένη του πολιτιστικού τμήματος του οργανισμού (Ερिका Καρβέλα), όπου συζητήσαμε για τις λειτουργίες, τα προβλήματα και τις χωρικές απαιτήσεις του οργανισμού.

Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Δ. ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ

- 1956 - Ίδρυση "Λαϊκής βιβλιοθήκης Ηλιούπολης"
- 1964 - Ίδρυση κοινοτικής βιβλιοθήκης
- 1978 - Μετονομασία σε δημοτική βιβλιοθήκη Ηλιούπολης
- 1993 - Ενοποίηση δημοτικής βιβλιοθήκης και πολιτιστικού κέντρου
- 2011 - Συγχώνευση με αθλητικό οργανισμό
- 2013 - **Στέγαση σε κτίριο γραφείων ΟΤΕ με ενοίκιο**

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

- διοίκηση.....70. m²
- βιβλιοθήκη / αναγνωστήριο.....250. m²
- παιδική βιβλιοθήκη.....70. m²
- media lab.....190. m²
- χώρος υπολογιστών
- studio ηχογράφησης
- αίθουσα συναντήσεων

Πολιτιστικοί χώροι
υπό την διαχείριση
του Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ.

- εργαστήρια παιδιών, εφήβων, ενηλίκων:
- εικαστικά
- αγιογραφία
- θεατρικό εργαστήρι
- υπαίθριες δράσεις σε πάρκα για παιδιά ("Παρκοκαταστάσεις")

- Δημοτικό Ωδείο Ηλιούπολης
- Ανοιχτό θέατρο Δημήτρης Κιντής
- Δημοτικό αναψυκτήριο
- Θερινός Κινηματογράφος
- Μελίνα Μερκούρη

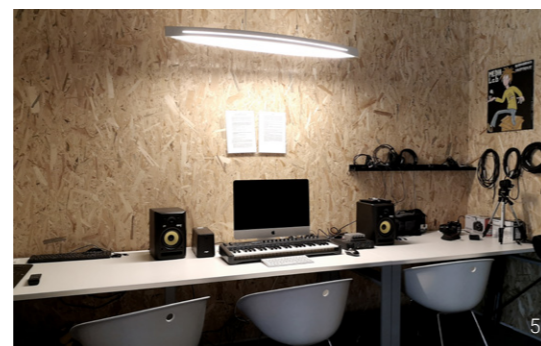
ΑΝΑΓΚΕΣ

Μετά από επισκέψεις στο χώρο και επικοινωνία με αρμόδιους, προκύπτει ότι ο οργανισμός έχει ανάγκη να στεγαστεί σε ένα κτίριο που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πολιτιστικών χρήσεων του έναντι ενός τυπικού κτιρίου γραφείων. Τα εργαστήρια στεγάζονται σε ημιυπόγειους χώρους, ενώ απαιτούν μεγαλύτερες και πιο φωτεινές αίθουσες. Τέλος, σημαντικό είναι να υπάρχει ένας πολυχώρος εκδηλώσεων και εκθέσεων, όπως επίσης και υπαίθριοι χώροι στους οποίους θα φιλοξενοούνται οι δράσεις του οργανισμού.

Νικομάγου 18, Κάτω Ηλιούπολη

1-3 Βιβλιοθήκη
4 Παιδική βιβλιοθήκη

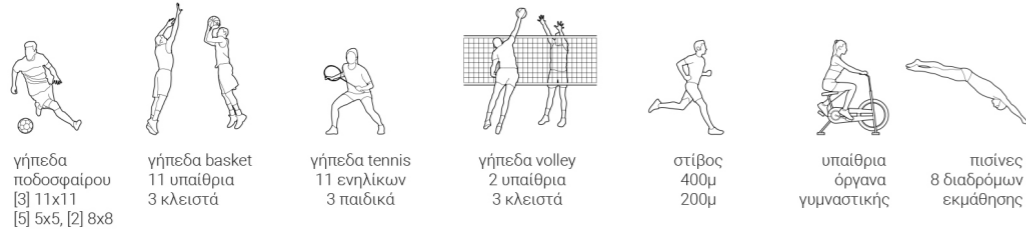
5 Studio ηχογράφησης
6 Media Lab

7 Παιδικό εργαστήριο ζωγραφικής
8-10 Εργαστήρι σχεδίου ενηλίκων

11 Εργαστήριο αγιογραφίας
12 Θεατρικό εργαστήριο

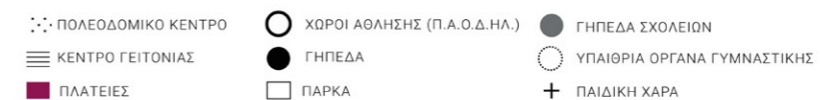
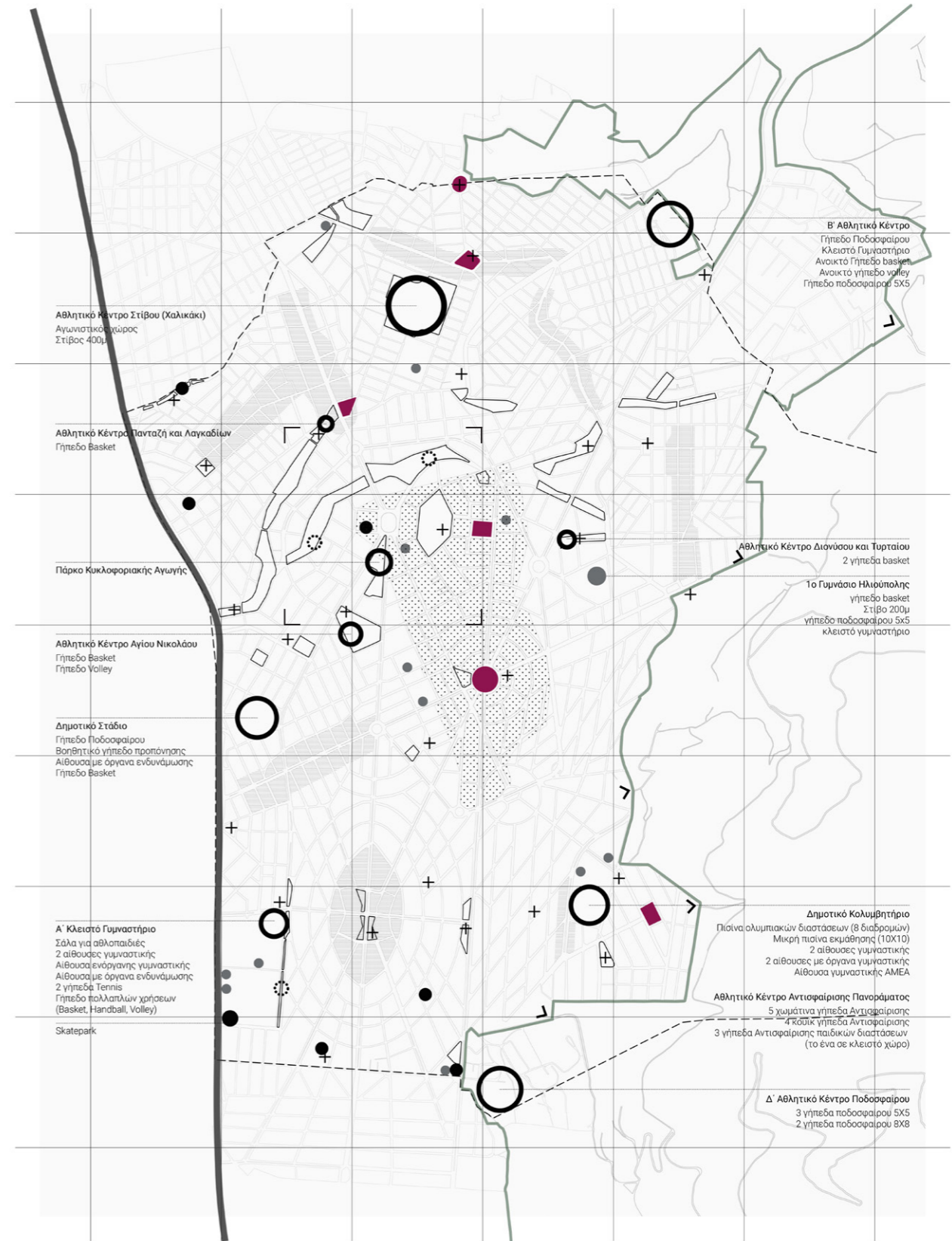
ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΟΝΩΣΗΣ - ΑΘΛΗΣΗ - ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Η περιοχή διαθέτει αρκετά αθλητικά κέντρα, υπαίθρια και κλειστά, τα οποία διαχειρίζεται ο Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ. και ανταποκρίνονται σε ικανοποιητικό βαθμό στις ανάγκες των κατοίκων. Αυτά συμπληρώνουν μεμονωμένα υπαίθρια γήπεδα και γήπεδα σχολείων σε όλη την έκταση του δήμου, παρέχοντας μεγάλη γκάμα αθλημάτων.

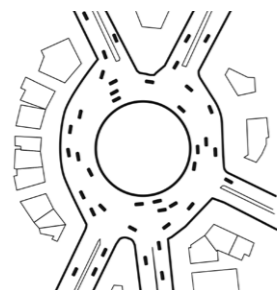

Σημαντικούς χώρους εκτόνωσης και συγκέντρωσης των κατοίκων αποτελούν τα μεγάλα πάρκα που συνδυάζουν και άλλες λειτουργίες, όπως το Χαλικιάκι που αποτελεί χώρο άθλησης και διαθέτει πάρκο σκύλων, και το Άλσος της Ηλιούπολης, που έχει αναψυκτήριο και παιδική χαρά. Τα υπόλοιπα πάρκα που είναι κυρίως γραμμικά και ο Υμητός προσφέρονται για περιπάτους.

Ο δήμος φημίζεται για τις πολλές του πλατείες. Είναι όμως εν μέρει παραπλανητικό, καθώς οι περισσότερες αποτελούν στην ουσία κυκλικούς κυκλοφοριακούς κόμβους για τα αυτοκίνητα, οι οποίοι **δεν μπορούν** να χρησιμοποιηθούν και **να αξιοποιηθούν σαν δημόσιοι χώροι**. Παρακάτω ξεχωρίζουμε αυτές που επιτυγχάνουν περισσότερο να λειτουργήσουν σαν δημόσιοι χώροι σε σχέση με τις υπόλοιπες. Στη συνέχεια καταγράφουμε τα χαρακτηριστικά τους, σε μία προσπάθεια να εξάγουμε συμπεράσματα για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν, που θα μας βοηθήσει να επεμβούμε στο πεδίο παρέμβασης που έχουμε επιλέξει.

Πλ. 28ης Οκτωβρίου
1600m²

ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΑΝ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

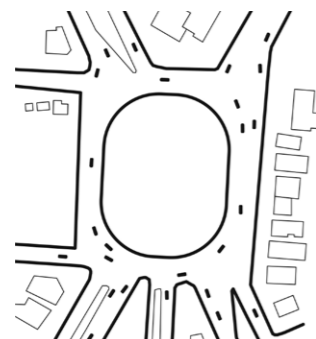
- Κυκλικός κυκλοφοριακός κόμβος στη συμβολή φορτισμένων υπερτοπικών αξόνων με έντονη κυκλοφορία.
- Μεγάλη ταχύτητα αυτοκινήτων με 2-3 λωρίδες κίνησης και 1 στάθμευση.
- Αδύνατη η προσπέλαση και πρόσβαση στην πλατεία. Κίνηση των πεζών περιμετρικά.
- Χρήσεις στον περίγυρο: εμπόριο, υπηρεσίες.

Πλατεία Αϊνστάϊν
750m², 750m²

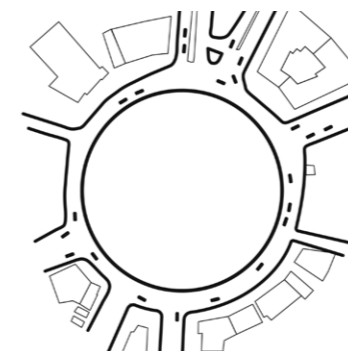
- Κεντρική λεωφόρος διασπά τον κυκλοφοριακό κόμβο σε 2 τμήματα πρασίνου.
- Κεντρικός δρόμος διπλής κατεύθυνσης με 2 λωρίδες στο κάθε ρεύμα. Περιμετρικά των υποπλατειών, δρόμοι πιο ήπιας κυκλοφορίας.
- Κίνηση των πεζών περιμετρικά.
- Χρήσεις στον περίγυρο: κατοικίες, εμπόριο.

Πλ. Παλαιών Πατρών Γερμανού
4800m²

- Κυκλοφοριακός κόμβος. 8 δρόμοι καταλήγουν στο σημείο, 3 βασικοί άξονες, 4 δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας. Σχετικά μεγάλο πλάτος περιμετρικού δρόμου με 2 λωρίδες κίνησης αυτοκινήτων.
- Δύσκολη η πρόσβαση στην πλατεία. Κίνηση των πεζών περιμετρικά.
- Χρήσεις στον περίγυρο: κατοικίες, χρήση ενδιαφέροντος: ιατρικό κέντρο, πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής.
- Στάση λεωφορείων.

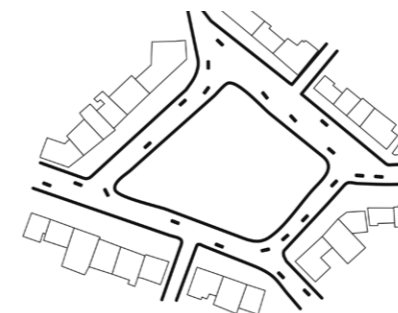
Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως -
Κεντρική Πλατεία Ηλιούπολης
7500m²

ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΑΝ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΥΝ ΚΟΣΜΟ

- Συγκέντρωση κόσμου όλων των ηλικιών.
- Κυκλοφοριακός κόμβος με μικρό πλάτος περιμετρικού δρόμου που διευκολύνει την πρόσβαση σε αυτή. 1 λωρίδα κίνησης με χαμηλή ταχύτητα αυτοκινήτων.
- Χρήσεις εσωτερικά: καθιστικά, συντριβάνι, φύτευση, τραπεζοκαθίσματα. Φιλοξενεί συχνά εκδηλώσεις, όπως παζάρια.
- Χρήσεις στον περίγυρο: μαγαζιά εστίασης και εμπορίου. Σημεία ενδιαφέροντος: παιδική χαρά, δημοτικός θερινός κινηματογράφος.

Πλατεία Ανεξαρτησίας
4000m²

- Συγκεντρώνει κυρίως οικογένειες, παιδιά και ηλικιωμένους.
- Κυκλοφοριακός κόμβος με σχετικά μικρό πλάτος περιμετρικού δρόμου που διευκολύνει την πρόσβαση σε αυτή. Χαμηλή ταχύτητα αυτοκινήτων. Στάση λεωφορείων.
- Χρήσεις εσωτερικά: παιδική χαρά, καθιστικά, φύτευση, τραπεζοκαθίσματα.
- Χρήσεις στον περίγυρο: μαγαζιά εστίασης, εμπορίου, κατοικίες.

Πλ. Ηρώων Πολεμιστών
4100m²

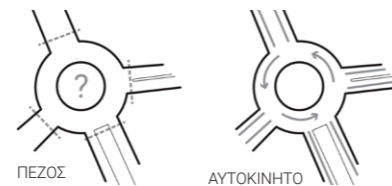
- Συγκεντρώνει οικογένειες και παιδιά.
- Η πλατεία αποτελεί οικοδομικό τετράγωνο και όχι κυκλοφοριακό κόμβο. 3 περιμετρικοί δρόμοι γειτονιάς - ήπια κυκλοφορία και ασφάλεια, 1 κεντρικός δρόμος. Στάση λεωφορείου.
- Άνετη η πρόσβαση στην πλατεία.
- Χρήσεις εσωτερικά: καθιστικά, ελεύθερος χώρος για ποδήλατο, περιμετρικά τραπεζοκαθίσματα.
- Χρήσεις στον περίγυρο: μαγαζιά εστίασης, κατοικίες, ΚΕΠ, σχολείο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

Οι μεγάλοι άξονες και οι επαναλαμβανόμενοι κυκλικοί κόμβοι δίνουν προτεραιότητα στο αυτοκίνητο και όχι στους πεζούς. Σε όλες τις περιπτώσεις κυκλικών πλατειών, αυτές δεν παύουν να αποτελούν κόμβους για τα αυτοκίνητα ώστε να ρυθμίζουν την κυκλοφορία από τους πολλαπλούς οδικούς άξονες που καταλήγουν στο σημείο.

- **Δυσκολία πρόσβασης στις πλατείες**, αναγκαστική περιμετρική πορεία των πεζών.

- **Ασυνέχειες** της πόλης λόγω διαφορετικών συστημάτων δόμησης και πυκνοτήτων.
- Η χαμηλή πυκνότητα, η αραιή δόμηση, η διάταξη και το μέγεθος των δρόμων δημιουργούν σε ορισμένες περιοχές **μεγάλες αποστάσεις και απομονωμένες περιοχές κατοικίας**.
- **Έλλειψη προσανατολισμού**, λόγω επανάληψης των κυκλικών κόμβων που βρίσκονται στη σειρά σε κύριους οδικούς άξονες. **Οι πλατείες δεν είναι διακριτές**.
- **Σπαταλημένες εκτάσεις κυκλοφορίας** και διάσπαση ορισμένων πλατειών σε τμήματα πρασίνου ή υποπλατείες λόγω σχεδιασμού του οδικού δικτύου.

ΧΡΗΣΕΙΣ

- Πολεοδομικό κέντρο προσανατολισμένο στο εμπόριο και στην εστίαση.
- Υπαίθριοι χώροι χωρίς χρήση και προσέλευση κόσμου.
- Πολιτιστικοί χώροι για εκδηλώσεις μόνο για τους καλοκαιρινούς μήνες. Έλλειψη αντίστοιχων χώρων για τη χειμερινή περίοδο.

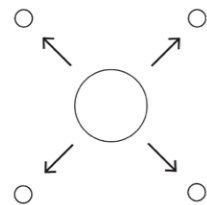

ΣΤΟΧΟΙ

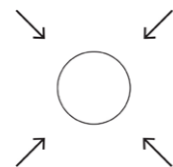
- 1.** ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ, ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΜΕ ΧΡΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ.
Εγκατάσταση νέου πολιτιστικού κέντρου σε κεντρικό σημείο προσβάσιμο προς όλους.

- 2.** ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΙ ΚΥΚΛΙΚΟΙ ΚΟΜΒΟΙ → ΔΙΑΚΡΙΤΟΙ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΜΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ
Αλλαγή χαρακτήρα κυκλικών πλατειών, όπου είναι εφικτό, με διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές και με λειτουργίες που προσελκύουν κόσμο.

Ενδιάμεσος χώρος

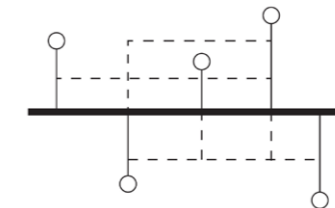

Συγκεντρωτικός χώρος

- 3.** ΠΟΛΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ → ΠΟΛΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΖΟ

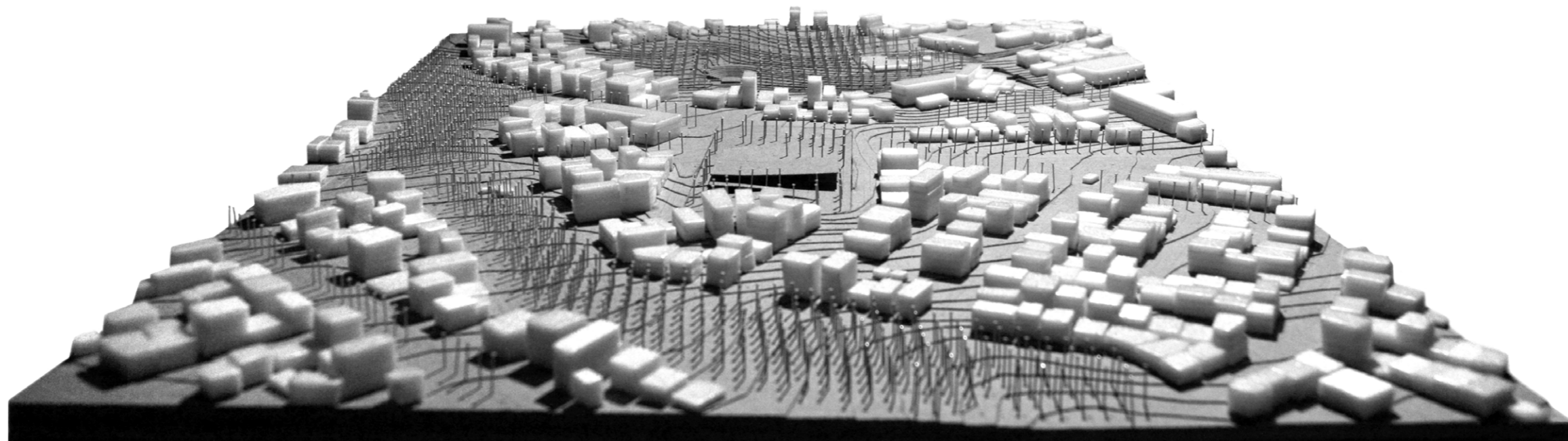
Δίκτυο ποδηλατοδρόμων που συνδέουν σημεία ενδιαφέροντος και μειώνουν τις αποστάσεις εσωτερικά του Δήμου.

- 4.** ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ.

Διευκόλυνση πρόσβασης σε πλατείες που προσελκύουν κόσμο. Πολιτιστικό κέντρο με χρήσεις και για άτομα με αναπηρία.

B

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

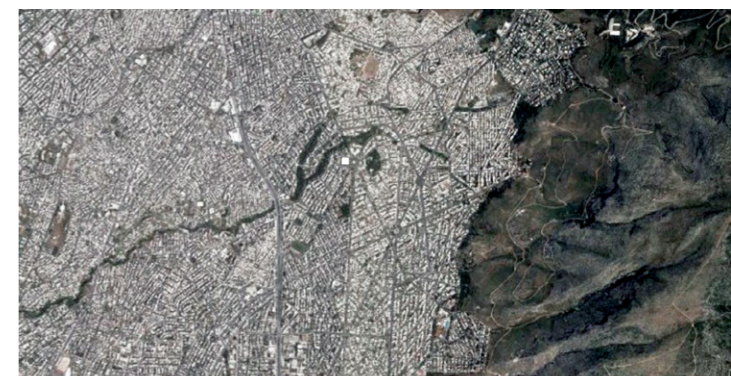
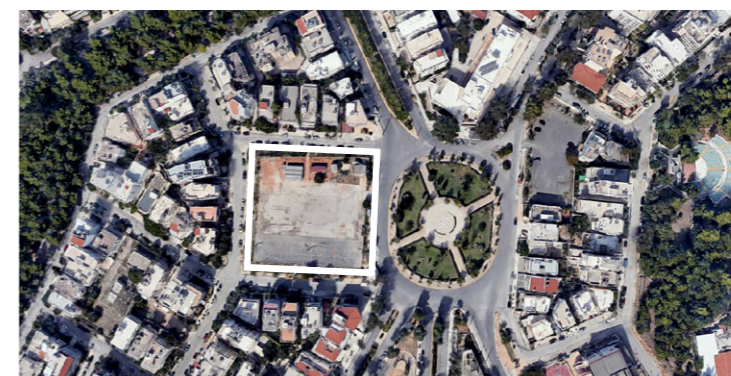
ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

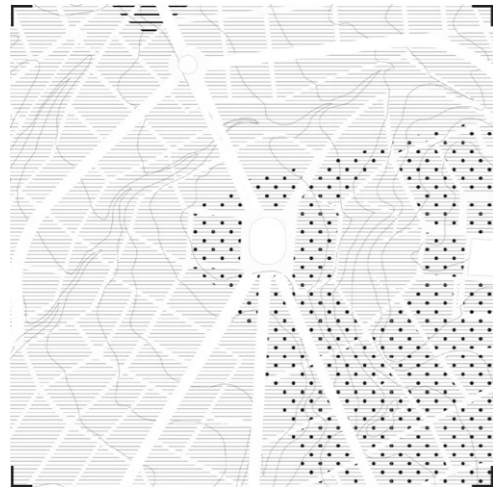
Έχοντας αποφασίσει ότι θα σχεδιάσουμε ένα νέο κέντρο για να στεγάσει τον πολιτιστικό οργανισμό του δήμου, αναζητήσαμε τον χώρο που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις παραμέτρους και τους στόχους που θέσαμε, όπως αυτοί αναφέρονται στην εισαγωγή (σ.9-11). Επιλέξαμε, λοιπόν, να επεμβούμε σε ένα **ανενεργό δημόσιο οικόπεδο** που βρίσκεται στο πολεοδομικό κέντρο της Ηλιούπολης, δίπλα από την πλατεία Παλαιών Πατρών Γερμανού, γνωστή ως πλατεία ΙΚΑ. Πρόκειται στην ουσία για ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο με διαστάσεις 75x75μ (5625μ²). Στο σχέδιο του 1925 προβλεπόταν για κέντρο χειμερινών διασκεδάσεων. Ανήκει στο δήμο και κατά καιρούς έχουν υπάρξει προθέσεις για αξιοποίησή του ως πολιτιστικό ή εκθεσιακό κέντρο. Μέχρι στιγμής στο χώρο υπάρχουν κάποια λυόμενα κτίσματα που χρησιμοποιούνται από την υπηρεσία καθαριότητας του δήμου, ενώ η ακάλυπτη έκτασή του διατίθεται για υπαίθριες εκδηλώσεις εθnikοτοπικών συλλόγων και στο παρελθόν για βιολογική αγορά.

Η κύρια χρήση στον περίγυρο είναι η κατοικία, ενώ υπάρχουν ελάχιστα μαγαζιά παροχής υπηρεσιών, εμπορίου ή εστίασης. Παράλληλα, τα γύρω οικοδομικά τετράγωνα περιβάλλονται από πάρκα και το άλσος της Ηλιούπολης.

Από την πλατεία, που λειτουργεί ως κυκλικός κόμβος για την κυκλοφορία, περνάνε 3 κεντρικές αρτηρίες της περιοχής. Η λεωφόρος Μαρίνου Αντύπα, ως προέκταση της Ηλιουπόλεως, που συνδέει προς τα βόρεια την περιοχή με το κέντρο της Αθήνας, αλλά και προς τα νότια, με την πλατεία 25ης Μαρτίου, κεντρική πλατεία της Ηλιούπολης. Επίσης, οι λεωφόροι Κοτζιά και Ηρώς Κωνσταντοπούλου που διατρέχουν την κάτω Ηλιούπολη και τη συνδέουν με την Αργυρούπολη. Στην πλατεία καταλήγουν άλλοι 4 δρόμοι σημαντικά χαμηλότερης κυκλοφορίας. Ταυτόχρονα, από αυτήν διέρχονται 4 λεωφορεία, 2 του ΟΑΣΑ και 2 της τοπικής συγκοινωνίας, που κάνουν στάσεις σε 2 από τις πλευρές της, προσφέροντας σύνδεση με τον σταθμό του μετρό Αγ. Δημήτριος.

Στη συνέχεια παραθέτουμε για την ευρύτερη περιοχή παρέμβασης, αποσπάσματα από τους χάρτες ανάλυσης της Ηλιούπολης, χάρτη χρήσεων εστίασης και εμπορίου και μία μελέτη της κυκλοφορίας, όπου αποτυπώνονται οι σχέσεις και οι δυναμικές του πεδίου με την γύρω πόλη.

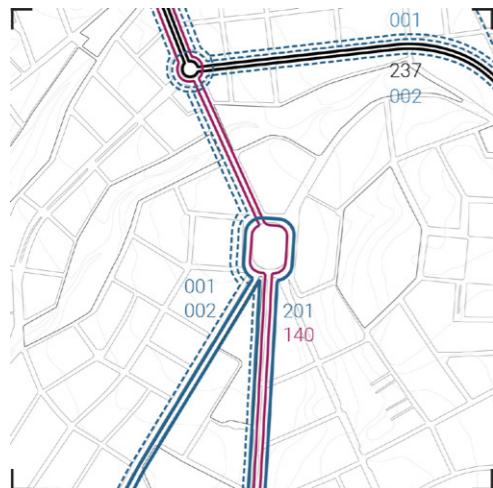

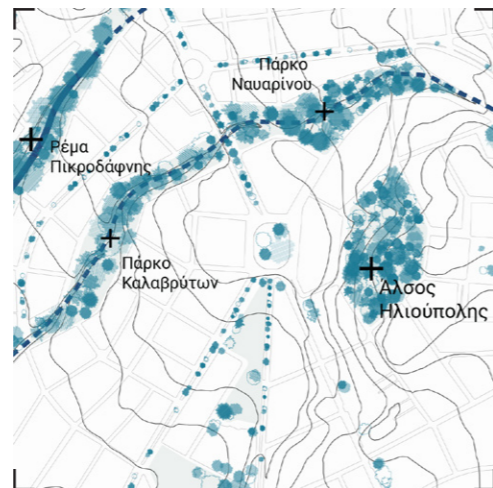
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ σ.23

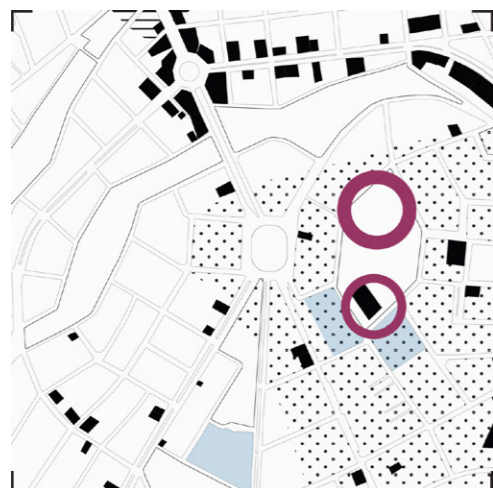
NOLI PLAN σ.25

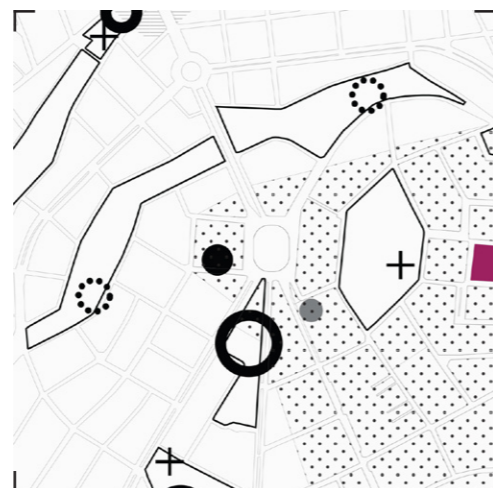
MMM σ.27

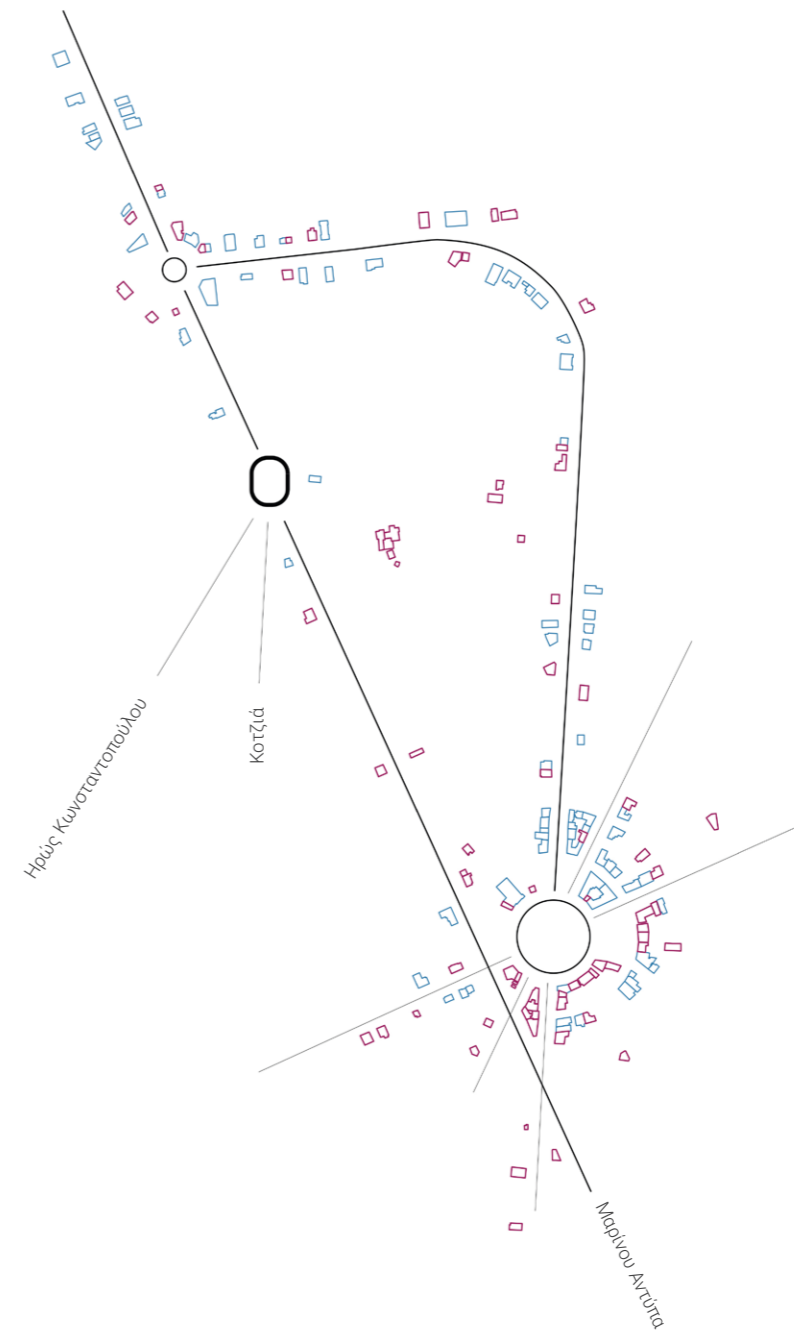
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ σ.29

ΧΡΗΣΕΙΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ σ.31

ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΟΝΩΣΗΣ - ΑΘΛΗΣΗ σ.37

- Εστίαση
- Εμπόριο

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

Τα οικοδομικά τετράγωνα γύρω από το οικόπεδο και την πλατεία από τα δυτικά μέχρι τα ανατολικά, περιβάλλονται από τα πάρκα Καλαβρύτων, Ναυαρίνου και το άλσος της Ηλιούπολης. Το άλσος αποτελεί παράλληλα όριο καθώς πρόσβαση από την πλευρά που μελετάμε πραγματοποιείται μόνο στο δημοτικό θέατρο (εικ.1) λόγω της έντονης κλίσης του (εικ.2). Σημεία ενδιαφέροντος και προσέλκυσης κόσμου στον άμεσο περίγυρο είναι το ιατρικό κέντρο ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ) (εικ.3) και το πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής (εικ.4).

Η **έντονη φύτευση** που υπάρχει στα γύρω πάρκα, συμπληρώνεται από το πράσινο στις μεγάλες νησίδες των κεντρικών αξόνων (εικ.5) και στην πλατεία. Στο πάρκο Καλαβρύτων, επί της οδού Μαρίνου Αντύπα, στεγάζεται η φωτογραφική λέσχη Ηλιούπολης σε δύο λυόμενα κτίσματα που έχει παραχωρήσει ο δήμος.

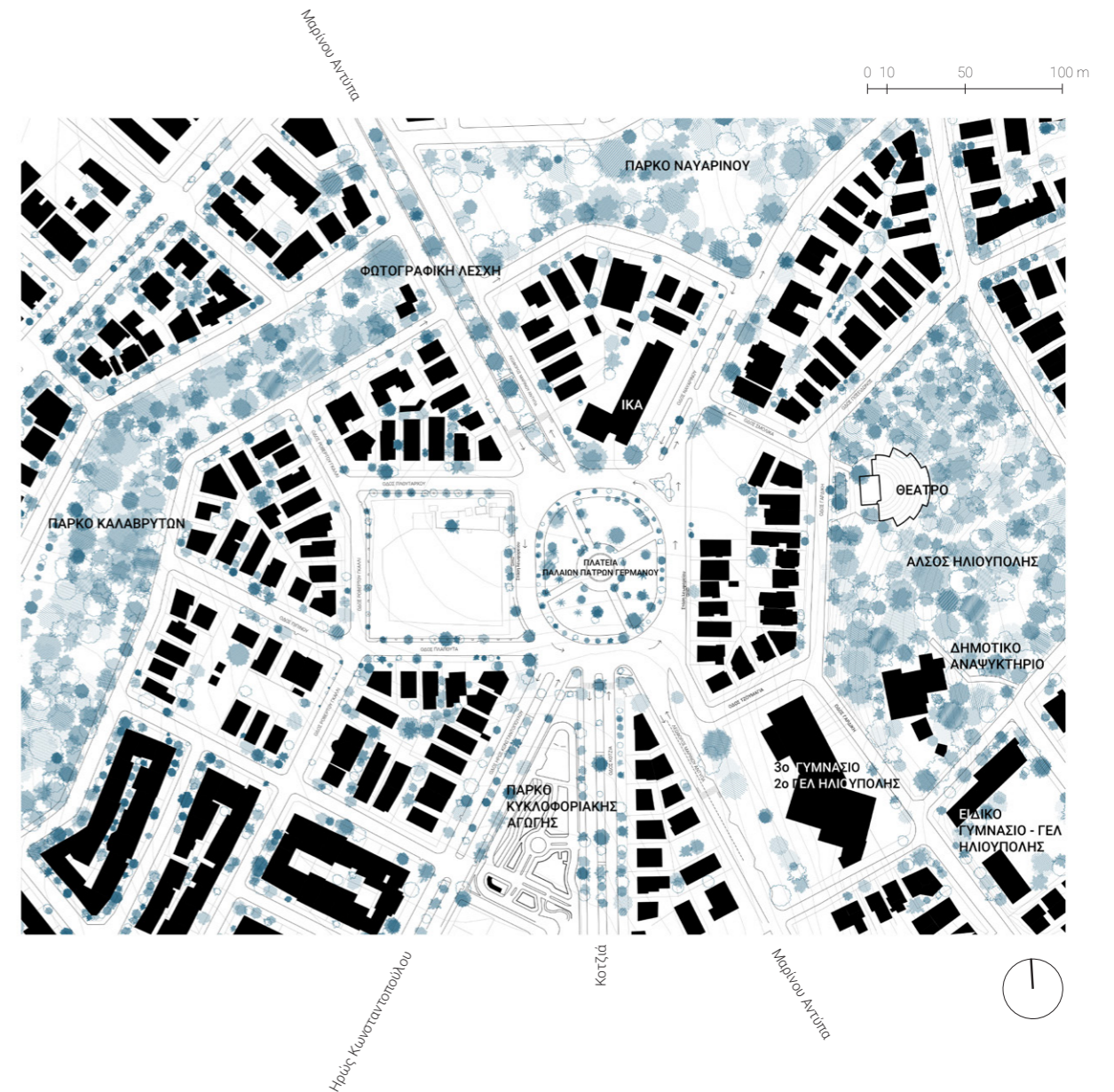
Αν θεωρήσουμε μια νοητή γραμμή από τη λεωφόρο Μαρίνου Αντύπα, το οικόπεδο μέχρι και την οδό Ηρώς Κωνσταντοπούλου, θα διαπιστώσουμε μία **διαφορά στο χαρακτήρα** και την κλίμακα μεταξύ του δυτικού και ανατολικού τμήματος της περιοχής. Δυτικά υπάρχει η κλίμακα γειτονιάς, μόνο κατοικίες και μικροί δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας. Ενώ ανατολικά, παράλληλα με τις κατοικίες υπάρχουν κτίρια υπηρεσιών μεγάλης κλίμακας (ΙΚΑ) και σχολεία, ένας ελεύθερος χώρος στάθμευσης, το πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής και μεγάλοι δρόμοι διπλής κυκλοφορίας με νησίδα, που κατακερματίζουν το χώρο.

ΟΙΚΟΠΕΔΟ

Το δημόσιο οικοδομικό τετράγωνο παρέμβασης έχει μέτωπα σε 3 δρόμους ήπιας κυκλοφορίας με κατοικίες, ενώ η τέταρτη πλευρά του είναι απέναντι από την πλατεία. Είναι περιφραγμένο και έχει είσοδο από τη μεριά της πλατείας (εικ.7), όπου υπάρχει και στάση λεωφορείου (εικ.8). Η μεγαλύτερη έκτασή του είναι καλυμμένη με τσιμέντο και βρίσκεται ψηλότερα από τους περιμετρικούς δρόμους (εικ.9), οι οποίοι έχουν κλίση. Περιμετρικά έχει φύτευση. Από το εσωτερικό του, επιβλητική είναι η **θέα του Υμηττού** προς τα ανατολικά, την οποία συμπληρώνει το Άλσος της Ηλιούπολης, κρύβοντας την υπόλοιπη πόλη με τη φύτευσή του, προσφέροντας έτσι οπτική συνέχεια με το βουνό (εικ.10).

ΠΛΑΤΕΙΑ

Η πλατεία, όπως έχει προαναφερθεί, λειτουργεί σαν κυκλοφοριακός κόμβος των αυτοκινήτων. Περιμετρικά έχει δρόμους με μεγάλο πλάτος, οι οποίοι καθιστούν πολύ δύσκολη την πρόσβαση των πεζών σε αυτή. Είναι 4800μ² και διαθέτει φύτευση στο μεγαλύτερο μέρος της περιμετρικά, ενώ στο κέντρο έχει έναν ελεύθερο κυκλικό χώρο με μία σκακιέρα και καθιστικά. (βλ. επιπλέον σ.36)

ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΟΙΚΟΠΕΔΟ

ΠΛΑΤΕΙΑ

άποψη πλατείας και θέα προς Υμηττό

άποψη οικοπέδου εσωτερικά

άποψη οικοπέδου από την πλατεία

Το πεδίο φαντάζει κατάλληλο για να φιλοξενήσει το πολιτιστικό κέντρο, καθώς **ανήκει στο δήμο**, έχει **ικανό ελεύθερο χώρο**, βρίσκεται σε **κεντρικό αλλά ταυτόχρονα ήσυχο** σημείο και είναι **προσβάσιμο με δημόσια συγκοινωνία**. Η ύπαρξη του κυκλικού κόμβου, όμως, καθώς και τα χαρακτηριστικά της περιοχής θέτουν κάποια ζητήματα προς σκέψη και επίλυση. Ανεκμετάλλετοι χώροι, **ασυνέχειες** και αλλαγές κλίμακας στον άμεσο περίγυρο, συνθέτουν έναν **ενδιάμεσο χώρο** στο κέντρο, ενώ μεγάλοι οδικοί άξονες τον κατακερματίζουν και δυσχεραίνουν την προσπέλαση. Αποφασίσαμε, λοιπόν, να επεμβούμε και στο χώρο της πλατείας. Αναζητώντας εργαλεία επαναπροσδιορισμού αυτού του αστικού χώρου και παρέμβασης σε ένα τόσο ιδιαίτερο πολεοδομικό σύστημα, μελετήσαμε την κυκλοφορία των οχημάτων, ώστε να εξάγουμε συμπεράσματα για το τι συμβαίνει στους πολλαπλούς άξονες που συμβάλλουν στο πεδίο.

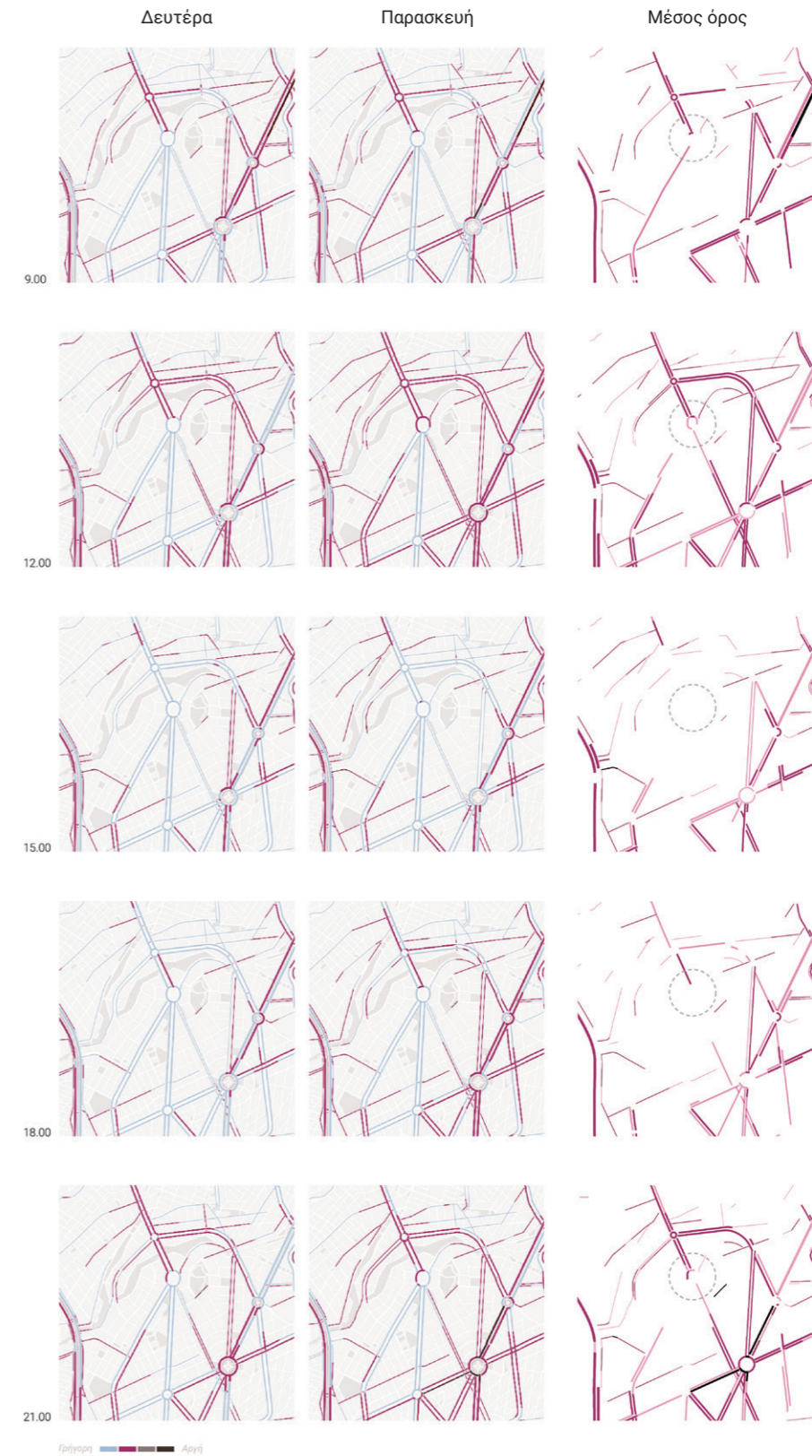
ΜΕΛΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

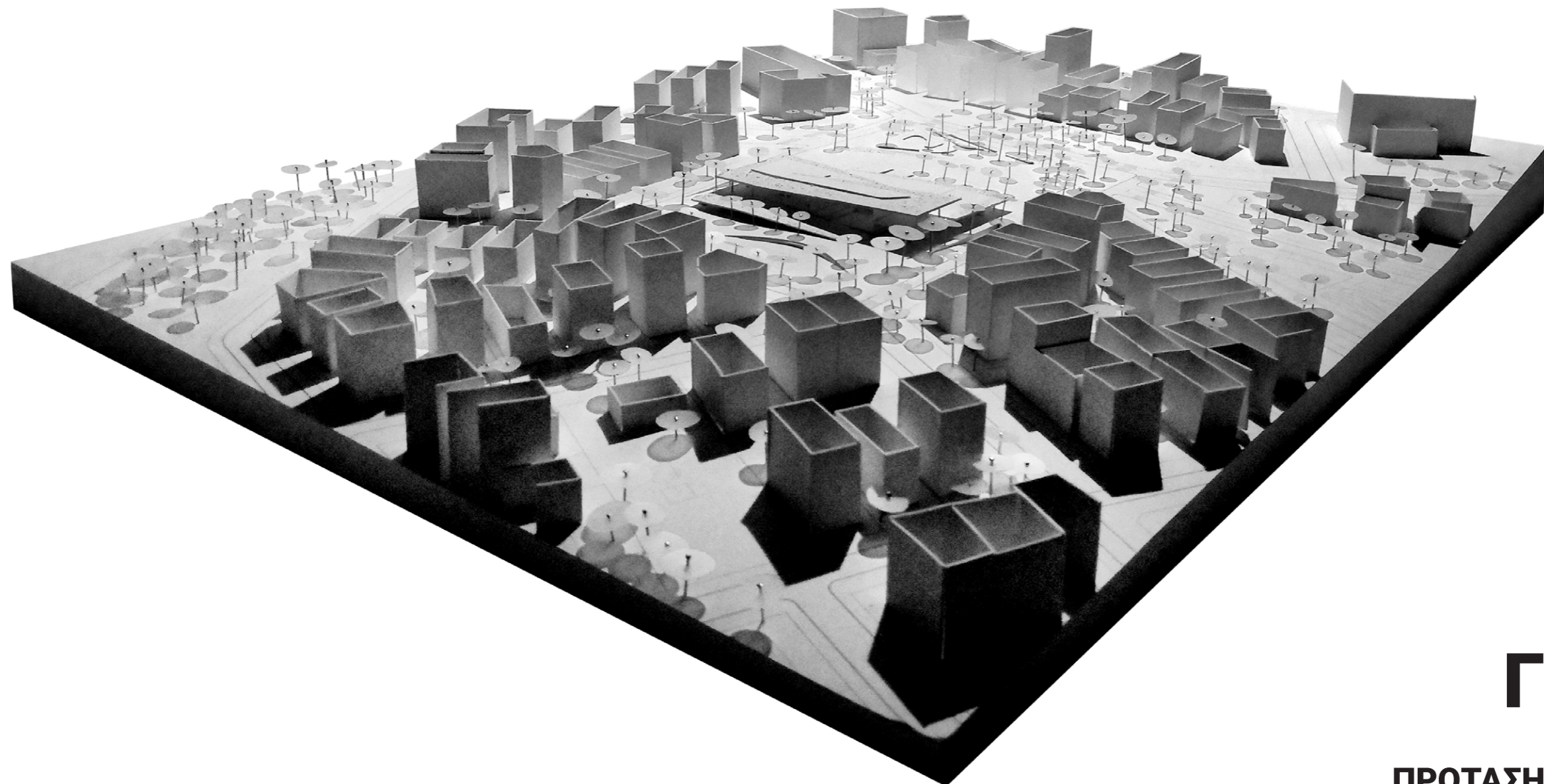
Μελετώντας την κίνηση των οχημάτων στην ευρύτερη περιοχή, επιλέγουμε να παρουσιάσουμε τον μέσο όρο της κυκλοφορίας τις ώρες 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 και 21.00, για τις ημέρες Δευτέρα και Παρασκευή (στοιχεία Google maps). Τις θεωρούμε αντιπροσωπευτικές όλης της εβδομάδας, καθώς δείχνουν την κίνηση από και προς την εργασία, την κίνηση τις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων, και όταν είναι ανοιχτά το απόγευμα (Παρασκευή), και όταν είναι κλειστά (Δευτέρα), και την κίνηση λόγω εξόδου για εστίαση και αναψυχή (Παρασκευή βράδυ αντίστοιχη με Σάββατο). Αποτυπώνουμε επίσης τον μέσο όρο εβδομαδιαίως για την κάθε εξεταζόμενη ώρα ώστε να εξάγουμε γενικά συμπεράσματα για το τι συμβαίνει στους πολλαπλούς άξονες που συμβάλλουν στην πλατεία που μελετάμε.

Στην ευρύτερη περιοχή όπως είναι αναμενόμενο, η κίνηση εντοπίζεται στις μεγάλες αρτηρίες (λ. Βουλιαγμένης, λ. Ελ. Βενιζέλου), στους εμπορικούς άξονες (Μαρίνου Αντύπα έως πλατεία Κανάρια και έπειτα μέχρι και την κεντρική πλατεία Ηλιούπολης). Επίσης, το βράδυ υπάρχει έντονη κυκλοφορία γύρω από την κεντρική πλατεία αλλά και στην Μαρίνου Αντύπα (σύνδεση με κέντρο Αθήνας).

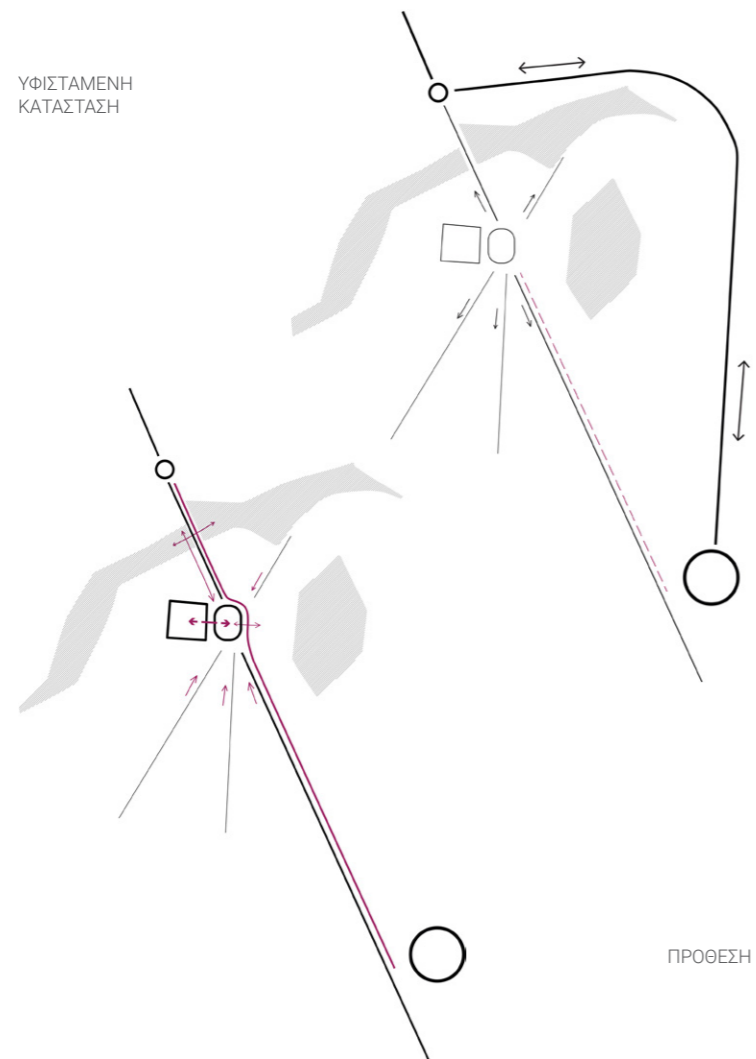
Στην πλατεία που εξετάζουμε καταλήγουν 4 βασικοί δρόμοι διπλής κατεύθυνσης, 1 στα βόρεια (Μαρίνου Αντύπα) και 3 στα νότια (συνέχεια της Μ. Αντύπα, Ηρώς Κωνσταντοπούλου, Κοτζιά). Παρόλο που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο με βασικούς δρόμους, δεν υπάρχει έντονη κίνηση, καθώς δεν υπάρχουν πολλά σημεία ενδιαφέροντος εκτός από το ιατρικό κέντρο. Τις ώρες αιχμής, όλη την κυκλοφορία στα βόρεια παραλαμβάνει η Μ. Αντύπα, ενώ η κίνηση διαχέεται στους 3 άξονες στα νότια, οι οποίοι καταλήγουν στον ίδιο κεντρικό δρόμο που συνδέει την κεντρική πλατεία με την λεωφόρο Βουλιαγμένης. Από αυτούς περισσότερη κίνηση οχημάτων έχουν οι ακριανοί, Ηρ. Κωνσταντοπούλου και Μ. Αντύπα, όπως φαίνεται και στο σκίτσο.

μέσος όρος κινήσεων για τους δρόμους που καταλήγουν στην πλατεία.

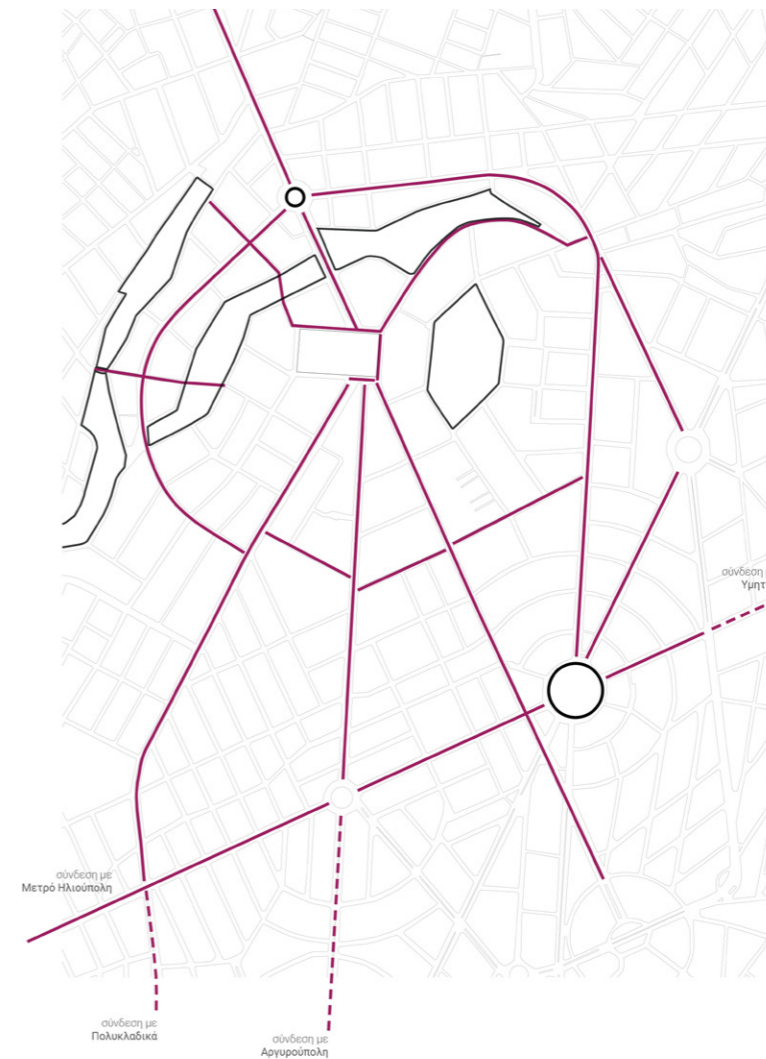

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΣΤΟΧΟΣ

Πριν την αναζήτηση της συνθετικής ιδέας του πολιτιστικού κέντρου, θεωρήσαμε αναγκαίο να επέμβουμε πολεοδομικά στο πεδίο με σκοπό να ανακτήσουμε τον ανεκμετάλλευτο δημόσιο χώρο και να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον με προτεραιότητα στον πεζό. Πρόθεσή μας είναι το πεδίο αντί για ενδιάμεσος χώρος ανάμεσα σε δύο πλατείες με χρήσεις εμπορίου και εστίασης, να γίνει ένας **συγκεντρωτικός πόλος έλξης** για τους κατοίκους.

ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΩΝ

Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις μεγάλες αποστάσεις που έχουν προκύψει από τον σχεδιασμό της πόλης και να ενισχύσουμε τον σχεδιασμό για τον πεζό, προτείνουμε ενδεικτικά ένα δίκτυο ποδηλατοδρόμων ώστε να αποτελέσει μία εναλλακτική του αυτοκινήτου εσωτερικά της Ηλιούπολης. Συνδέει διάφορα σημεία ενδιαφέροντος, μέσω δρόμων που έχουν ικανό πλάτος και ήπιες κλίσεις. Περιορίζεται κυρίως στο κέντρο της Ηλιούπολης λόγω των απότομων κλίσεων που υπάρχουν στην υπόλοιπη έκτασή της και δύναται να συμπληρωθεί και προς άλλες περιοχές.

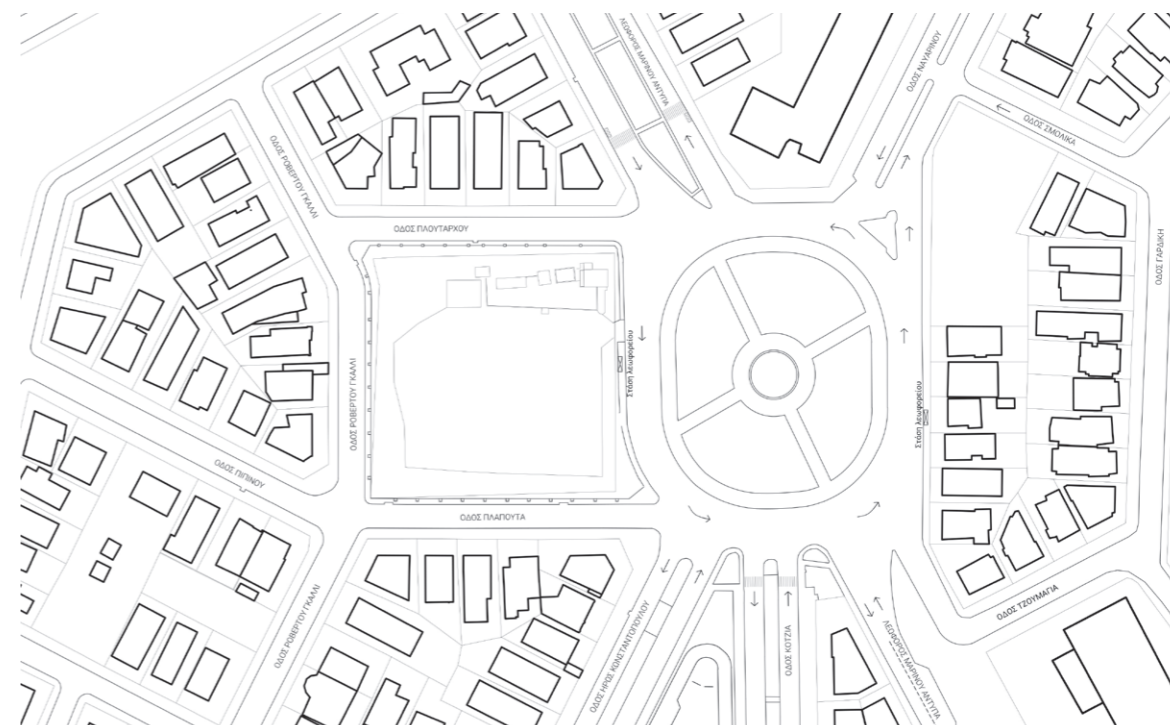
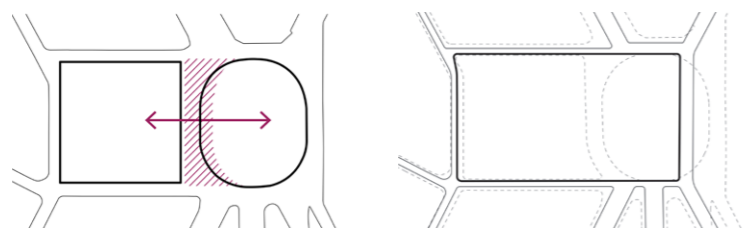
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Το μεγάλο πλάτος των δρόμων γύρω από την πλατεία αλλά και η ίδια η χρήση της ως κυκλικού κόμβου για τα αυτοκίνητα, αποτρέπουν την πρόσβαση του πεζού σε αυτήν και ακυρώνουν τη λειτουργία της ως πλατεία. Πρώτη μας σκέψη ήταν να μειώσουμε το πλάτος των περιμετρικών δρόμων, όπως συμβαίνει για παράδειγμα στην κεντρική πλατεία της Ηλιούπολης (σ.37), αλλά και έτσι η προτεραιότητα θα συνέχιζε να δίνεται στα αυτοκίνητα και όχι στον πεζό. Για το λόγο αυτό, πρόθεση μας είναι η ενοποίηση της με το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο και η δημιουργία μιας νέας, ενιαίας πλατείας. Το τετράγωνο και ο κύκλος ενώνονται και εγγράφονται σε ένα ενιαίο ορθογώνιο, δημιουργώντας έναν **συνεχή και προσβάσιμο δημόσιο χώρο**. Σε αυτό το χώρο προτείνουμε να φιλοξενηθεί το νέο πολιτιστικό κέντρο του δήμου.

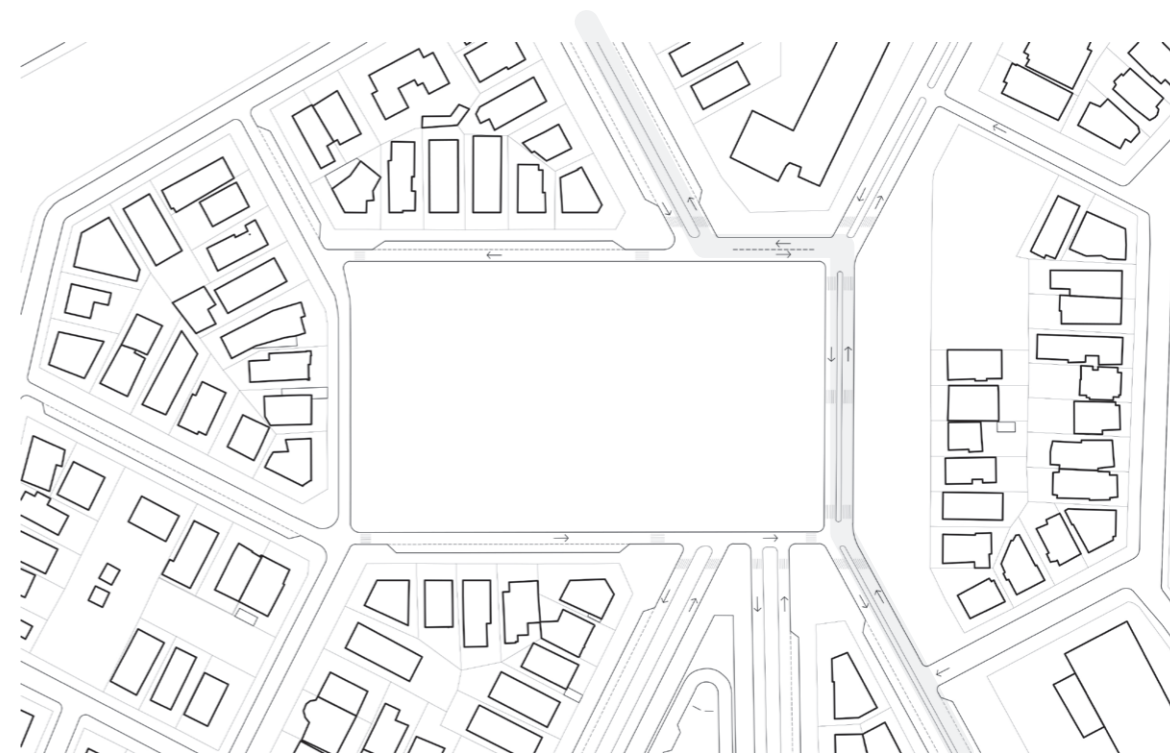
Με την κατάργηση του κυκλικού κόμβου, επιλέγουμε να διατηρηθεί η Μαρίνου Αντύπα (σημειώνεται με γκρι στο προτεινόμενο τοπογραφικό) ως βασικός άξονας διπλής κατεύθυνσης στον οποίο καταλήγουν οι υπόλοιποι. Προεκτείνουμε την οδό Πλαπούτα (N) και γίνεται διπλής κατεύθυνσης για να ενωθεί με τη Μαρίνου Αντύπα και να συνδέσει με αυτήν τις λεωφόρους Κοτζιά και Ηρώς Κωνσταντοπούλου. Η κυκλοφορία από αυτές τις οδούς (άνοδος) διοχετεύεται από την Πλαπούτα στην Μ. Αντύπα ενώ αντίστροφα η κάθοδος από τη Μ. Αντύπα προς αυτές πραγματοποιείται από τον δρόμο στα ανατολικά της ενοποιημένης πλατείας. Όπως έχει προαναφερθεί οι 3 λεωφόροι στα νότια καταλήγουν στον ίδιο κεντρικό άξονα, δεν έχουν μεγάλη κυκλοφορία και έτσι μπορεί μία από αυτές (Μ. Αντύπα) να παραλάβει περισσότερες κινήσεις.

Η οδός Τζουμαγιά (NA) προεκτείνεται και καταλήγει χαμηλότερα στην Μαρίνου Αντύπα για να αποφορτίσει την οδό Πλαπούτα από τις υπόλοιπες διαφορετικές διασταυρώσεις. Η οδός Ναυαρίνου (BA) παραμένει ως έχει, καταλήγοντας στη Μ. Αντύπα, τον βασικό δρόμο με προτεραιότητα στην κίνηση.

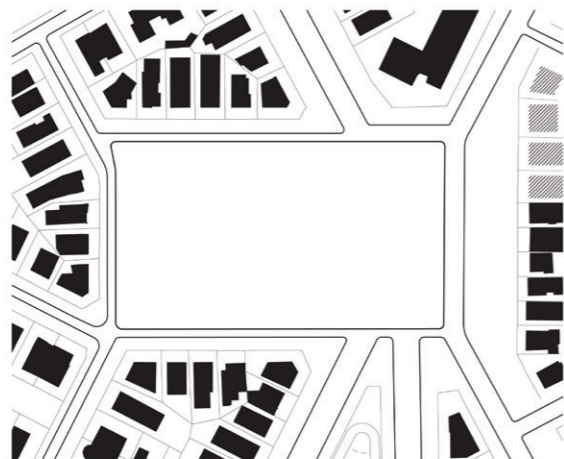
Στο νέο τμήμα της Μ. Αντύπα (ανατολικά της πλατείας) προτείνουμε διαπλάτυνση του πεζοδρομίου, το οποίο προκύπτει ως συνέχεια από το υφιστάμενο στο νότιο τμήμα της οδού. Επίσης, σχεδιάζουμε νησίδα σε όλο το μήκος της για πιο ασφαλή διάβαση των πεζών. Στο βόρειο τμήμα της μειώνουμε το πλάτος της νησίδας, από 12μ σε 3 και αυτό αποδίδεται στα πεζοδρόμια.

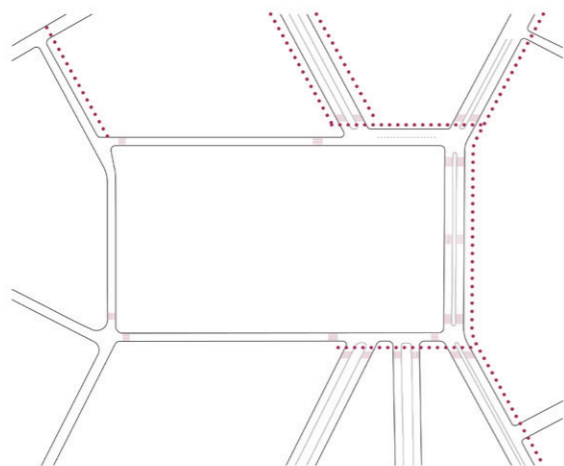
Υφιστάμενο τοπογραφικό σχέδιο

Προτεινόμενο τοπογραφικό σχέδιο

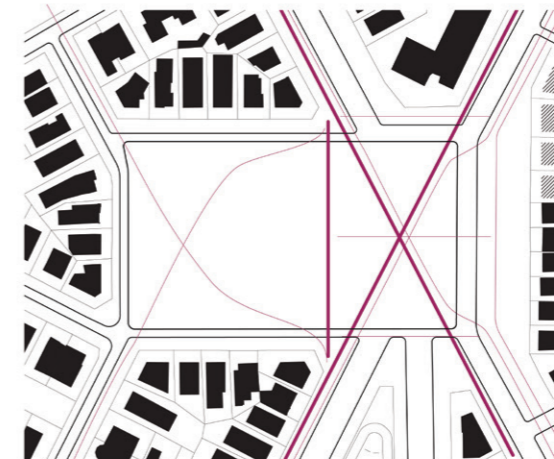
συμπλήρωση του οικοδομικού τετραγώνου

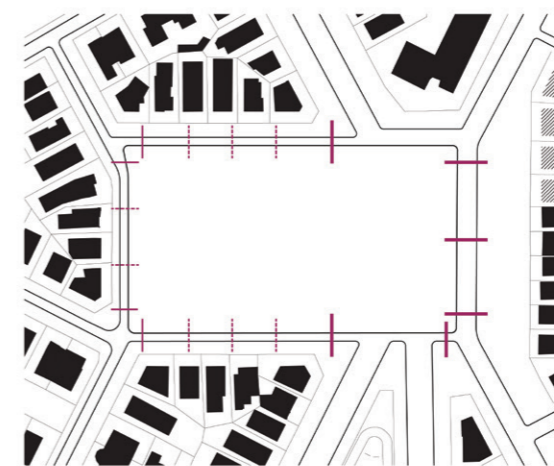
προτεραιότητα κινήσεων - πεζός, ποδηλάτης

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

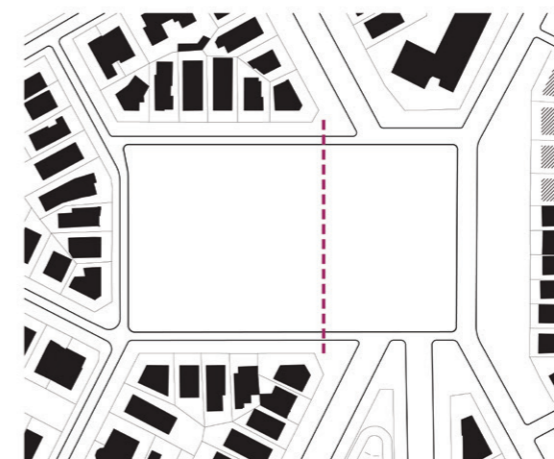
Εντοπίζοντας πολλά κενά στον πολεοδομικό ιστό, προτείνουμε την κατάργηση του υπαίθριου χώρου στάθμευσης στα ανατολικά και την συμπλήρωση του οικοδομικού τετραγώνου με τη χρήση της γενικής κατοικίας. Δίνουμε **προτεραιότητα στην κίνηση των πεζών** ορίζοντας διαβάσεις σε όλους τους περιμετρικούς δρόμους και αποκαθιστώντας την πρόσβαση στην πλατεία. Έπειτα προτεραιότητα δίνεται στους ποδηλάτες με σχεδιασμένους ποδηλατοδρόμους, που προκύπτουν από τη μείωση του περιττού πλάτους των κεντρικών δρόμων, και που εντάσσονται στο ευρύτερο δίκτυο για την περιοχή. Στόχοι μας είναι να διασφαλίσουμε όλες τις κινήσεις των πεζών προς τα γύρω οικοδομικά τετράγωνα με ασφαλή και εύκολη πρόσβαση σε όλες τις πλευρές του ενοποιημένου χώρου και να συνεχιστεί το οικοδομικό μέτωπο των δρόμων Κωνσταντοπούλου και Μ. Αντύπα.

διασφάλιση όλων των κινήσεων

προσβάσεις

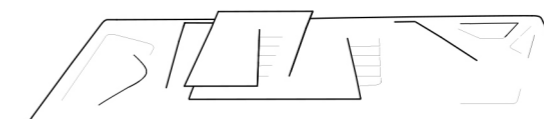
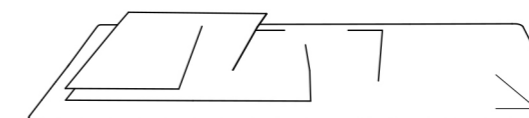
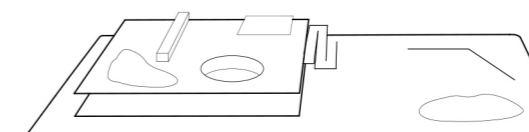
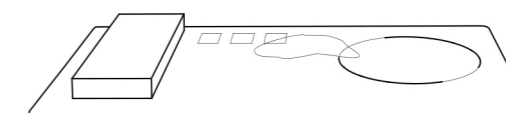
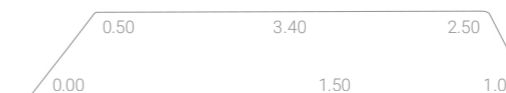

συνέχεια οικοδομικού μετώπου

ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

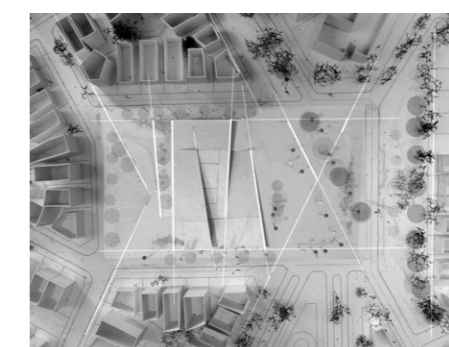
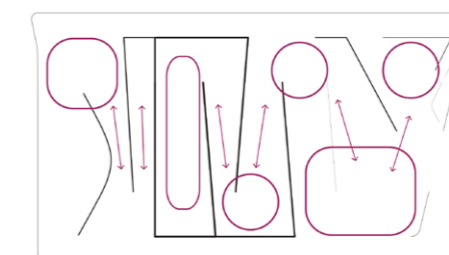
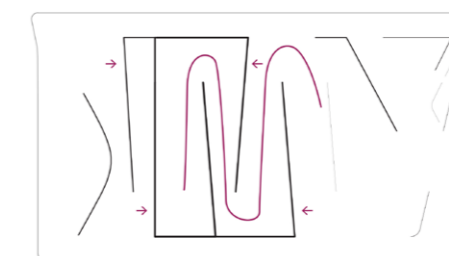
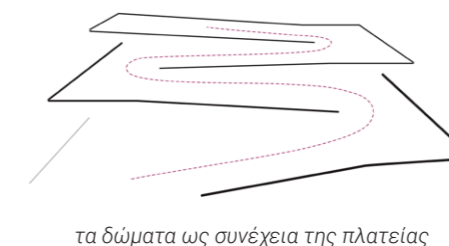
Καθώς θέλαμε ο χώρος να είναι ανοιχτός και προσβάσιμος από όλες τις πλευρές, θεωρήσαμε εξ' αρχής ως δεδομένα τα υψόμετρα των περιμετρικών δρόμων και αγνοούσαμε την υπάρχουσα διαμόρφωση, όπου το οικόπεδο είναι ψηλότερα από αυτούς. Επιπλέον, δεν θέλαμε να ανέβουμε σε ύψος αλλά να κρατηθεί το κτίριο χαμηλότερα από τις περιμετρικές πολυκατοικίες. Κατά τη διαδικασία αναζήτησης της συνθετικής ιδέας του κτιρίου περάσαμε από διάφορα στάδια. Σε όλες τις λύσεις διατηρούσαμε **ελεύθερο τον χώρο** της πρώην πλατείας, το σημείο, δηλαδή, **που συγκλίνουν όλες οι κινήσεις** και οι φυγές από τους γύρω δρόμους και τοποθετούσαμε τον κτιριακό όγκο στον χώρο του δημόσιου οικοπέδου.

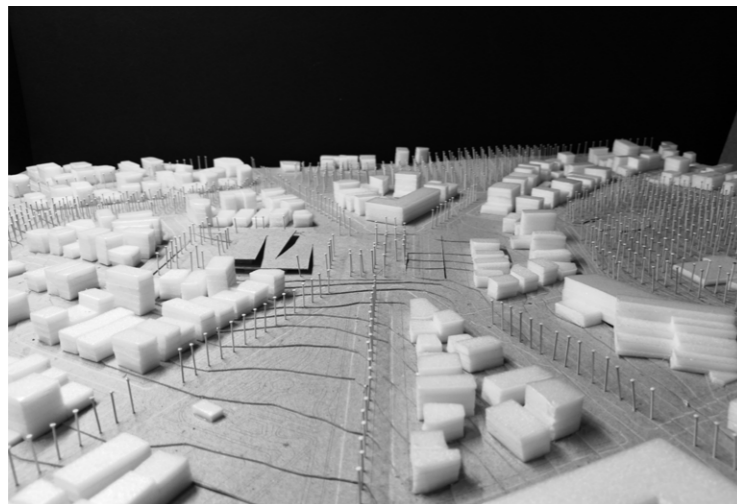
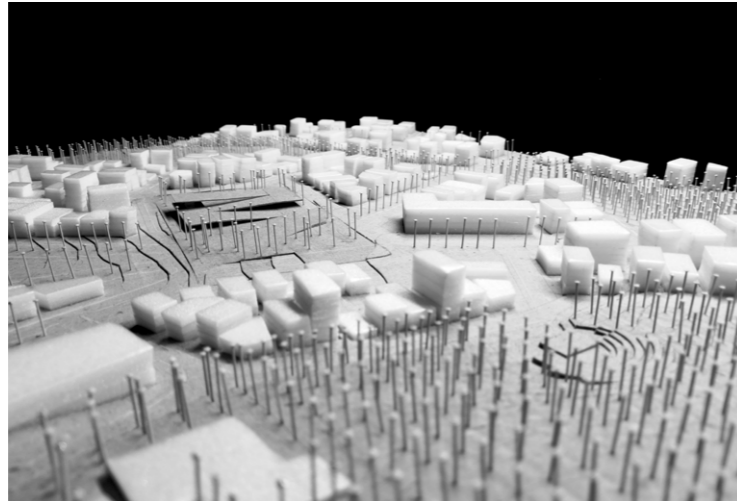
- 1 Αρχικά χωροθετούσαμε το κτίριο προς τη γειτονιά στο δυτικό όριο του ενοποιημένου χώρου, ώστε να δημιουργηθεί μέτωπο στους γύρω δρόμους και μεγάλη πλατεία με ποικίλες χρήσεις στο πιο δημόσιο τμήμα, που θα είχε παράλληλα θέα προς το άλσος και τον Υμηττό. Διατηρούσαμε τον κύκλο σαν υπόμνηση της υφιστάμενης πλατείας και σαν στοιχείο πλέον του υπαίθριου χώρου, στέγαστρο ή διαμόρφωση του εδάφους. Οι λειτουργίες του πολιτιστικού κέντρου τοποθετούνται καθ' ύψος με τις πιο δημόσιες στο ισόγειο.
- 2 Έπειτα θέλαμε όλα τα τετραγωνικά της κάλυψης του κτιρίου να αποδοθούν πίσω στον δημόσιο χώρο και έτσι προέκυψε η ιδέα του **δημόσιου δώματος**. Παράλληλα, επιδιώκουμε περισσότερες **χρήσεις στο ισόγειο** ώστε να επικοινωνούν άμεσα με τη γειτονιά. Έτσι, πειραματιζόμασταν με κτίριο μεγαλύτερης επιφάνειας και χαμηλότερου ύψους που θα είχε ένα δημόσιο δώμα με χρήσεις αθλητισμού, παιχνιδιού, αναψυχής και εστίασης. Αναζητούσαμε, όμως, πολύ πιο **άμεση και ομαλή πρόσβαση στο δώμα** από την πλατεία και ανεξάρτητη από το πολιτιστικό κέντρο.
- 3 Πάντα αναζητούσαμε μια διαλεκτική, οργανική σχέση ανάμεσα στο κτίριο και στην πλατεία. Ωσπου καταλήξαμε ότι δεν πρέπει να τα αντιμετωπίζουμε σαν δύο διαφορετικά, αλλά σαν ένα. Ένα **κτίριο-πλατεία** που τα όρια κλειστού - ανοιχτού θα είναι ρευστά. Αρχίσαμε να εκμεταλλευόμαστε τις υψομετρικές διαφορές του πεδίου, να σκίζουμε το έδαφος ή να το συμπληρώνουμε ώστε να προκύψει ένα κτίριο από την ίδια την πλατεία. Οι διαγώνιες χαράξεις της πόλης επηρέασαν τις κινήσεις μας και έτσι γεννήθηκε η ιδέα της μονοκονδυλιάς και των ραμπών που οδηγούν σε δώματα με λειτουργίες. **Κεκλιμένα επίπεδα** που γεννιούνται από την ίδια την πλατεία οδηγούν σε πλατύσκαλα με λειτουργίες και προσφέρουν έναν περίπατο με θεάσεις προς την πόλη και τον Υμηττό. Κάτω από τα δώματα θα βρεθεί το πολιτιστικό κέντρο.
- 4 Έχοντας πετύχει ομαλή μετάβαση από την ανατολική πλευρά, επιδιώξαμε το ίδιο και από τη δυτική. Μειώθηκε ο όγκος του κτιρίου, ελευθερώθηκε χώρος προς τη γειτονιά και έτσι δημιουργήθηκαν δύο επιμέρους δημόσιοι χώροι διαφορετικού χαρακτήρα και μεγέθους με το πολιτιστικό κέντρο σχεδόν στη μέση του συνόλου. Όλες οι **λειτουργίες** του κέντρου σε όλες τις στάθμες είναι πλέον άμεσα **προσβάσιμες από την πλατεία**.

ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

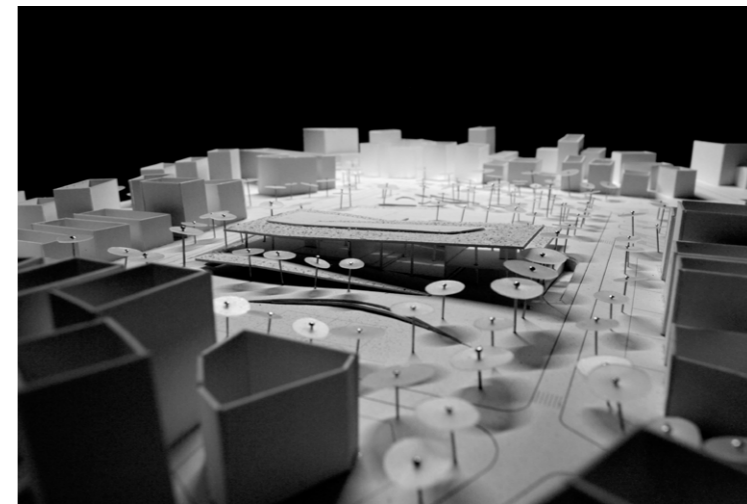
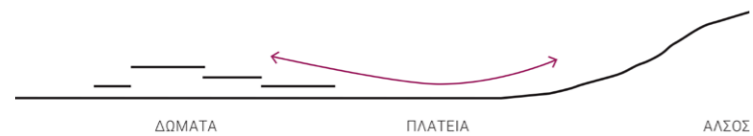
- Τριμερής χωρισμός** Η διαφορά χαρακτήρα περιμετρικά του ενοποιημένου χώρου οδηγεί στη δημιουργία ενός τριμερούς χωρισμού του πεδίου με σταδιακή αύξηση των μεγεθών από το μικρότερο δημόσιο χώρο γειτονιάς στα δυτικά, στην πιο δημόσιο πλατεία μεγαλύτερου μεγέθους στα ανατολικά.
- Χαράξεις** Οι πολλαπλές διαγώνιες χαράξεις της πόλης που συγκλίνουν στο πεδίο μεταφέρονται στον προτεινόμενο υπαίθριο χώρο με διαμορφώσεις που αποκαθιστούν τις κινήσεις των πεζών προς όλες τις κατευθύνσεις.
- Ανάβαση** Η υφιστάμενη διαφορά μισού ορόφου μεταξύ της νότιας και βόρειας πλευράς του πεδίου δημιουργεί μία φυσική ανάβαση που γεφυρώνεται με κεκλιμένο επίπεδο ήπιας κλίσης. Αυτή η ανάβαση επαναλαμβάνεται καθώς το έδαφος σκίζεται και υπερυψώνεται ομαλά ώστε δημιουργούνται διαδοχικά κεκλιμένα επίπεδα εγκάρσια του ενοποιημένου χώρου σαν μία πορεία - μονοκονδυλιά που αποτελεί **συνέχεια της πλατείας**. Κάτω από αυτά διαμορφώνονται οι κλειστοί χώροι του πολιτιστικού κέντρου. Ο κτιριακός όγκος ξεκινά να ανυψώνεται έτσι ώστε να συνεχιστεί το οικοδομικό μέτωπο μεταξύ των οδών Ηρ. Κωνσταντοπούλου και Μ. Αντύπα και να υπάρχει ανεμπόδιστη κίνηση των πεζών. Παράλληλα, **ανυψώνεται ομαλά** από την πλατεία προς τη γειτονιά, πάντα σε **χαμηλά ύψη**, έως 1 ορόφου, και με απόληξη στην πλευρά με τα ψηλότερα γειτονικά κτίρια κατοικιών.
- Όλες οι ανισοσταθμίες στο σύνολο του δημόσιου χώρου έχουν επιλυθεί με κεκλιμένα επίπεδα και ράμπες με κλίσεις που κυμαίνονται στο 5% και συχνά πλατύσκαλα μεταξύ τους. Όπου υπάρχουν σκαλιά ή βαθμίδες, αυτά έχουν δευτερεύουσα σημασία στην κίνηση και αποτελούν κυρίως χώρους στάσης. Έτσι διαμορφώνεται ένας **χώρος καθολικά προσβάσιμος** που προσφέρει ισότιμη μετακίνηση προς όλους, προς χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου, άτομα με προβλήματα όρασης, αλλά και προς ηλικιωμένους ή γονείς με καροτσάκι.
- Πλατύσκαλα Λειτουργίες Είσοδοι** Το πολιτιστικό κέντρο είναι γειωμένο και **προσβάσιμο** κάθε στιγμή και **σε κάθε επίπεδο**. Πάνω στα κεκλιμένα δώματά του δημιουργείται ένας περίπατος με θεάσεις στο εσωτερικό του κέντρου, στον Υμηττό και στην πόλη, ενώ τα πλατύσκαλα που τα συνδέουν προσφέρουν εισόδους στα διαφορετικά επίπεδα του πολιτιστικού κέντρου και αποτελούν υπαίθριους χώρους εκτόνωσης των επιμέρους λειτουργιών. Στο σύνολο της πλατείας δημιουργούνται χώροι διαφορετικού χαρακτήρα και χρήσεων σε διαφορετικές στάθμες που ενοποιούνται αβίαστα με διαγώνιες κινήσεις.
- Φύτευση** Τα δώματα έχουν περιμετρική φύτευση, η οποία πυκνώνει προς την απόληξή τους. Παράλληλα, η υφιστάμενη φύτευση του δημόσιου οικοπέδου ενισχύεται και έρχεται να περιβάλλει τα φυτεμένα δώματα. Επίσης, διατηρούνται στην πλειοψηφία τους τα δέντρα της κυκλικής πλατείας και προστίθενται αρκετά ακόμη, σε ένα κνάβο με πυκνώσεις και αραιώσεις, ώστε να δημιουργηθούν **συνθήκες άνεσης** στο δημόσιο χώρο, σκιασμένοι χώροι στάσης ή άλλοι πιο ανοιχτοί που θα παραλάβουν άλλες χρήσεις.

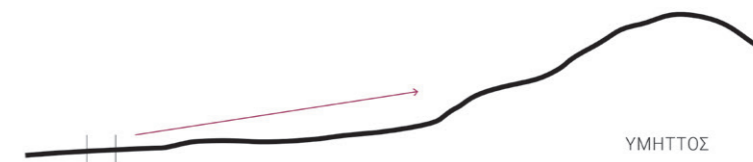
Μακέτα 1:1000

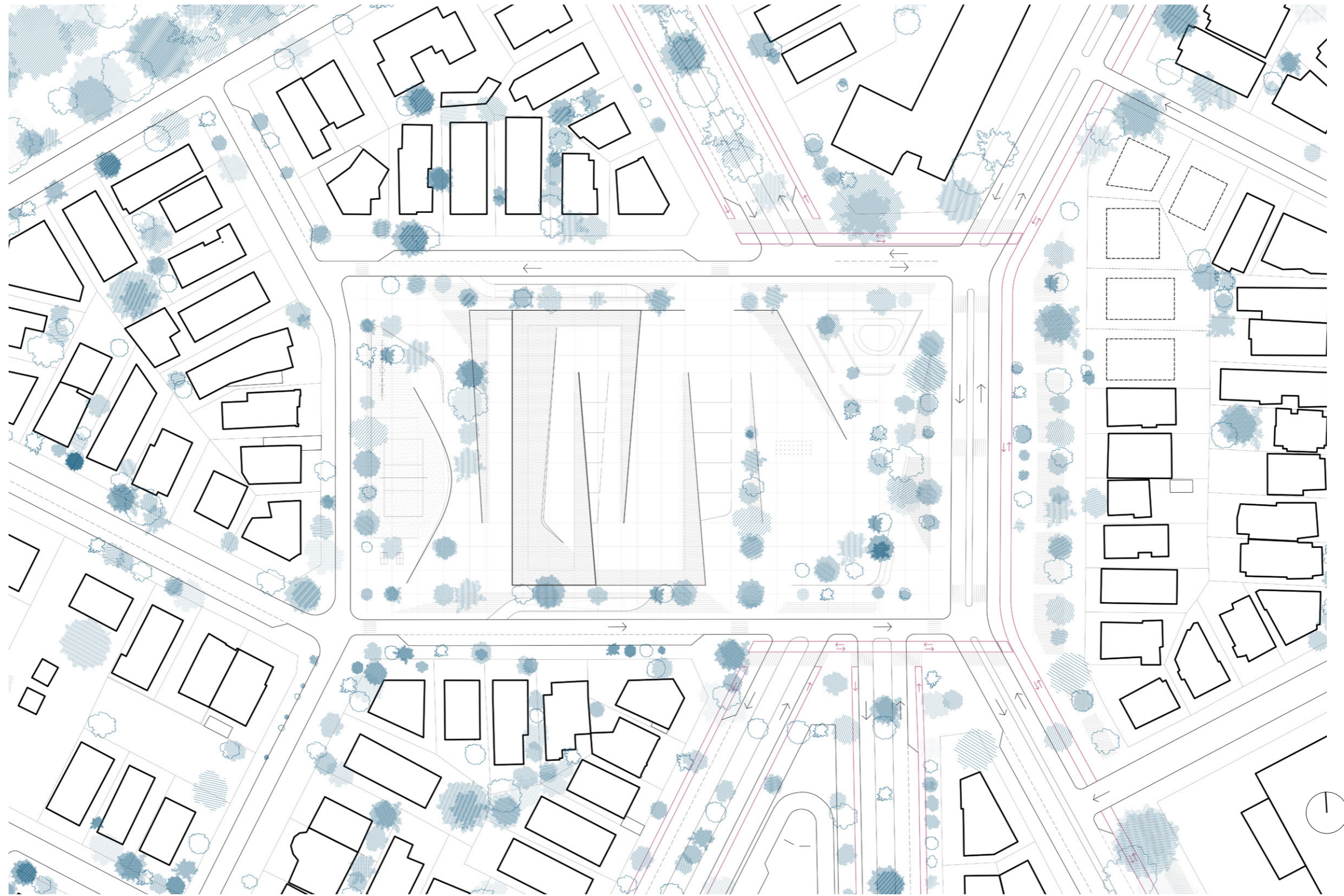
Πολιτιστικό κέντρο ως συνέχεια του εδάφους. Ομαλή μετάβαση από το χαμηλότερο επίπεδο της πλατείας ως το ψηλότερο δώμα.

Μακέτα 1:500

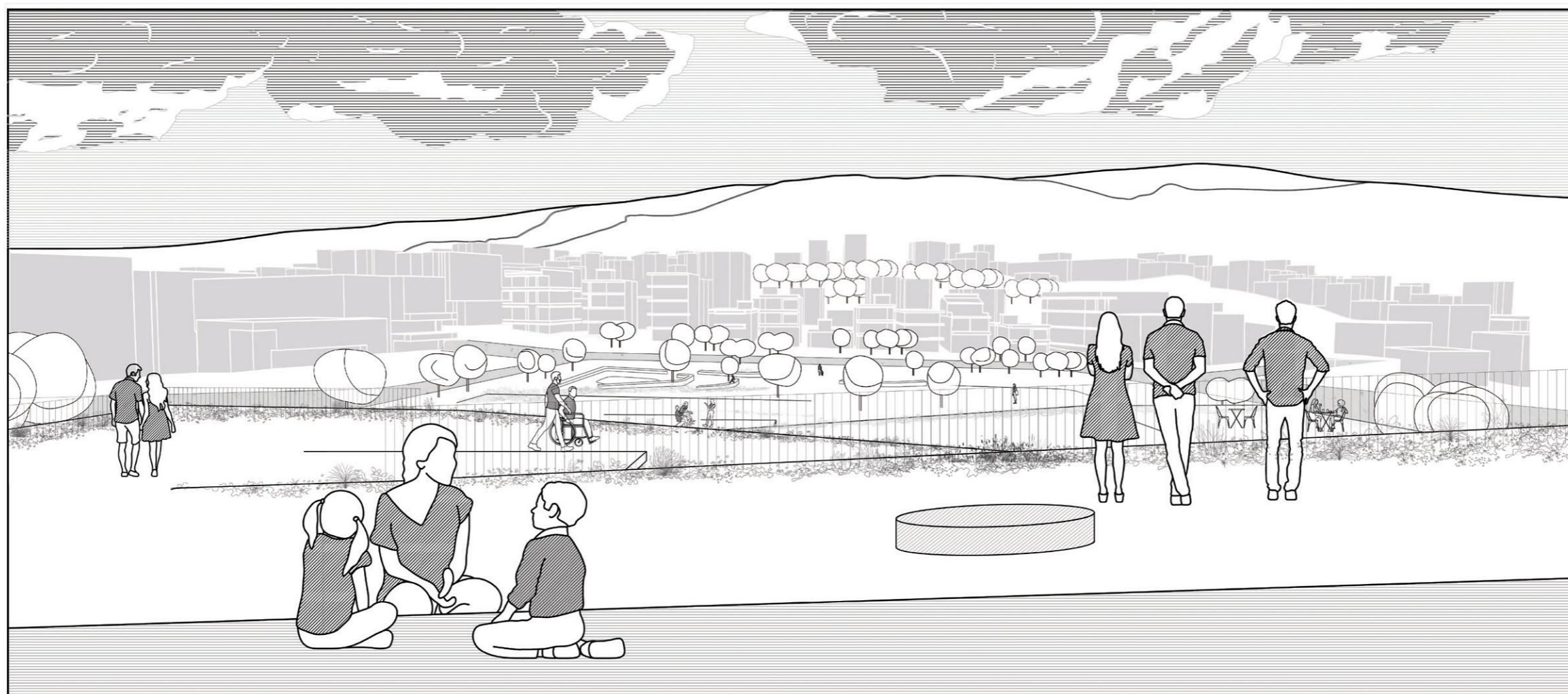
Περίπατος στα δώματα με θέα στο εσωτερικό του πολιτιστικού κέντρου, την πλατεία, το άλσος και τον Υμηττό.

— ποδηλατόδρομος

Κλίμακα 1:1000

Θέαση από το ψηλότερο δώμα προς την πλατεία, το Άλσος και τον Υμηττό.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

Διαμορφώσαμε το λειτουργικό πρόγραμμα του νέου πολιτιστικού κέντρου βασιζόμενες στις χρήσεις του υφιστάμενου (σελ. 30) και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του οργανισμού (Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ.) που δεν καλύπτονται από το κτίριο που στεγάζεται. Έγιναν κάποιες προσθήκες χρήσεων που προέκυψαν από την επικοινωνία με τον οργανισμό και άλλες προσαρμογές και προσθήκες με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερης προσβασιμότητας και εξυπηρέτησης περισσότερων ατόμων (σημειώνονται με *).

Βασική χρήση του κέντρου παραμένει η δημοτική βιβλιοθήκη με μία αύξηση των τετραγωνικών και προσθήκη κλειστών χώρων μελέτης. Με σκοπό να γίνει προσβάσιμη προς άτομα με προβλήματα όρασης, προσθέσαμε αίθουσα ακουστικής βιβλιοθήκης για να υπάρχουν βιβλία σε ακουστική μορφή και γραμμένα με σύστημα braille, ώστε να εξυπηρετείται το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό χρηστών. Ξεχωρίζουμε την παιδική βιβλιοθήκη από αυτή των ενηλίκων και αυξάνουμε επίσης τα τετραγωνικά της. Σε αυτήν προστίθεται αίθουσα μαθησιακής υποστήριξης που απευθύνεται σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες ή νοητικά προβλήματα, ως συμπληρωματική των ΚΔΑΠ και του ειδικού σχολείου.

Σημαντική προσθήκη στο πολιτιστικό κέντρο, που έρχεται να καλύψει μία ανάγκη σε επίπεδο δήμου, είναι η αίθουσα εκδηλώσεων με βαθμό ευελιξίας ώστε να μπορεί να λειτουργήσει ανάλογα με τις ανάγκες σαν χώρος για εκθέσεις, παραστάσεις, ομιλίες κ.α. Διαθέτει φουαγιέ, καμαρίνια και ξεχωριστό αποθηκευτικό χώρο.

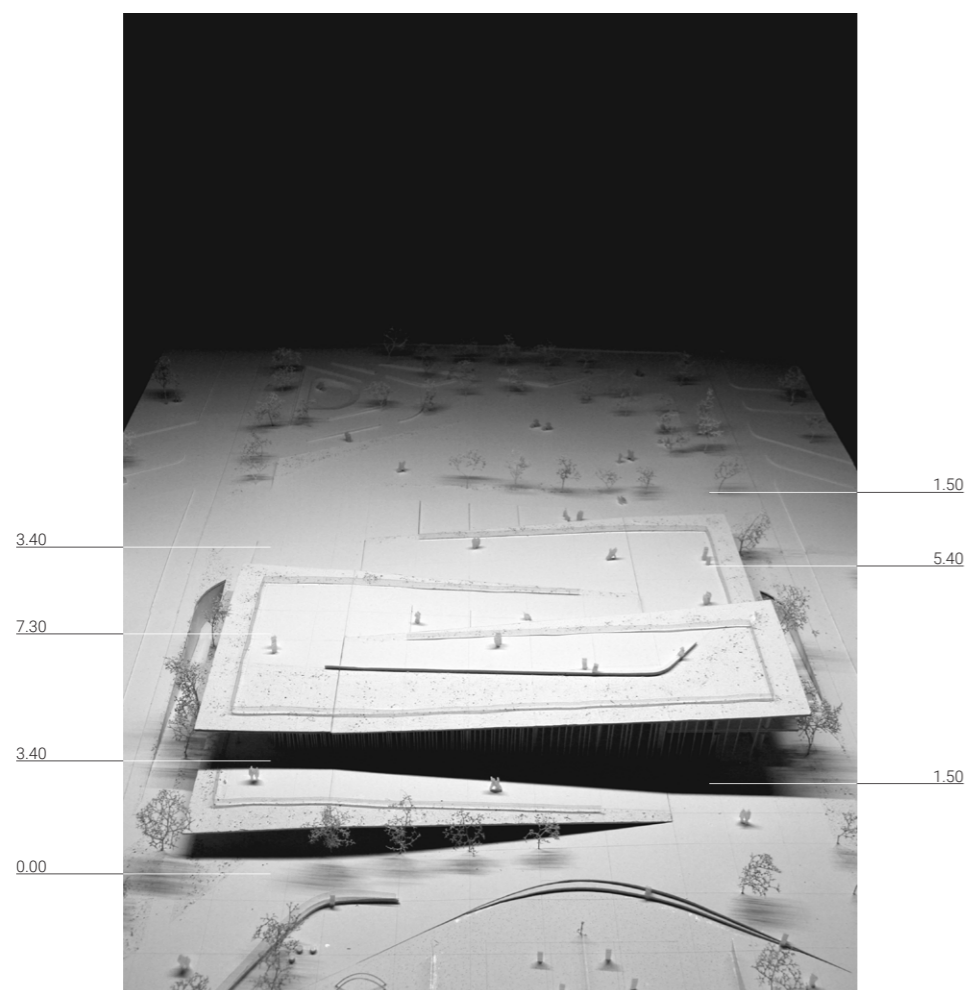
Διατηρούμε τους χώρους του media lab (με αίθουσα υπολογιστών, συναντήσεων και studio ηχογράφησης) και των καλλιτεχνικών εργαστηρίων (ζωγραφικής, αιογραφίας, θεάτρου). Προσθέτουμε αίθουσα χορού, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιείται από τους εθνικοτοπικούς συλλόγους της περιοχής για πρόβες ή να παρέχεται από τον οργανισμό με ενοίκιο, καθώς και εργαστήριο κεραμικής - πηλοπλαστικής, μία δραστηριότητα που εμπλέκει κυρίως την αφή και απευθύνεται και σε άτομα με προβλήματα όρασης. Παράλληλα, συμπεριλαμβάνουμε πωλητήριο - εκθετήριο με δουλειές, χειροτεχνίες που παράγονται στα εργαστήρια.

Επίσης, συμπεριλαμβάνουμε χώρο εστίασης - καφέ που μπορεί να λειτουργεί και ανεξάρτητα από το πολιτιστικό κέντρο, αντίστοιχο με το δημοτικό αναψυκτήριο στο άλσος της Ηλιούπολης, ώστε το κέντρο να απευθύνεται σε όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο.

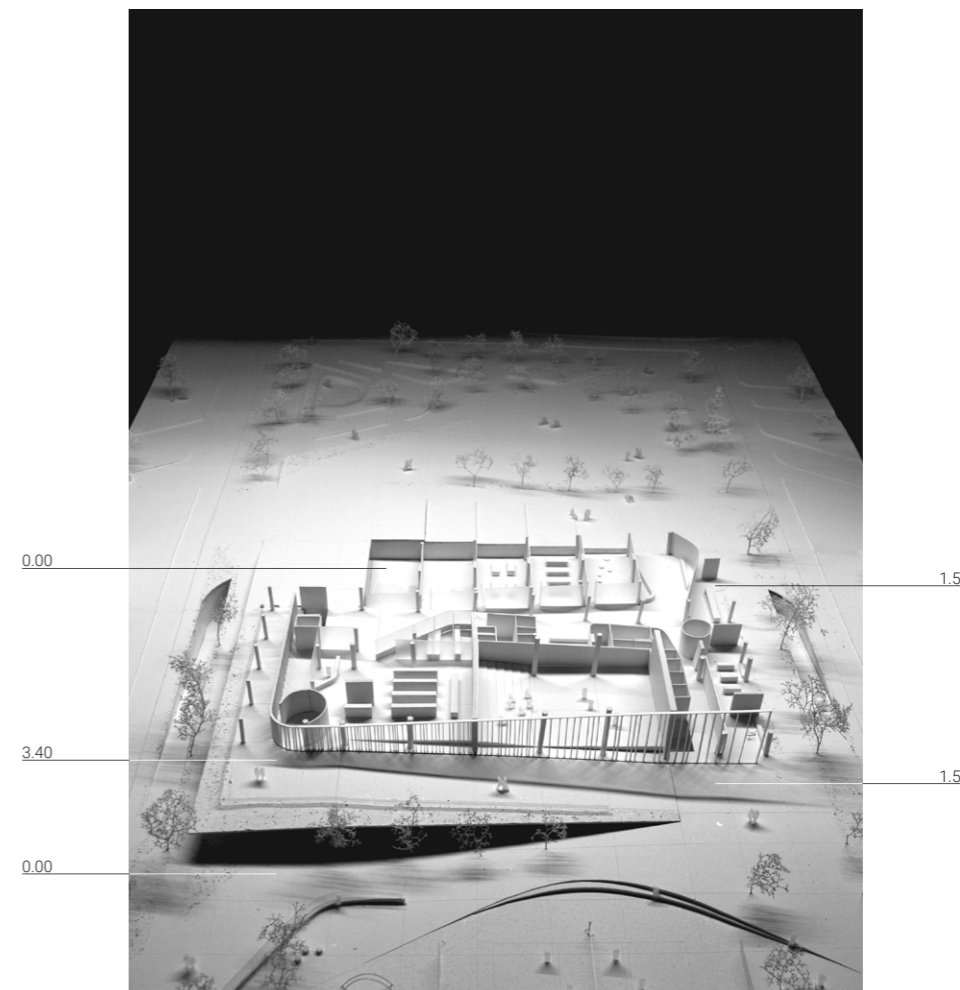
Τέλος, προτείνουμε να εγκατασταθεί στο πολιτιστικό κέντρο και η φωτογραφική λέσχη Ηλιούπολης, που αυτή τη στιγμή στεγάζεται σε λυόμενα κτίρια στο κοντινό πάρκο Καλαβρύτων. Γι' αυτήν σχεδιάζεται ανεξάρτητος χώρος με αίθουσα διδασκαλίας και σκοτεινό θάλαμο.

Για την εξυπηρέτηση του πολιτιστικού κέντρου προβλέπεται υπόγειος χώρος στάθμευσης 45 θέσεων, με τουλάχιστον 3 εκ των οποίων για ΑμεΑ.

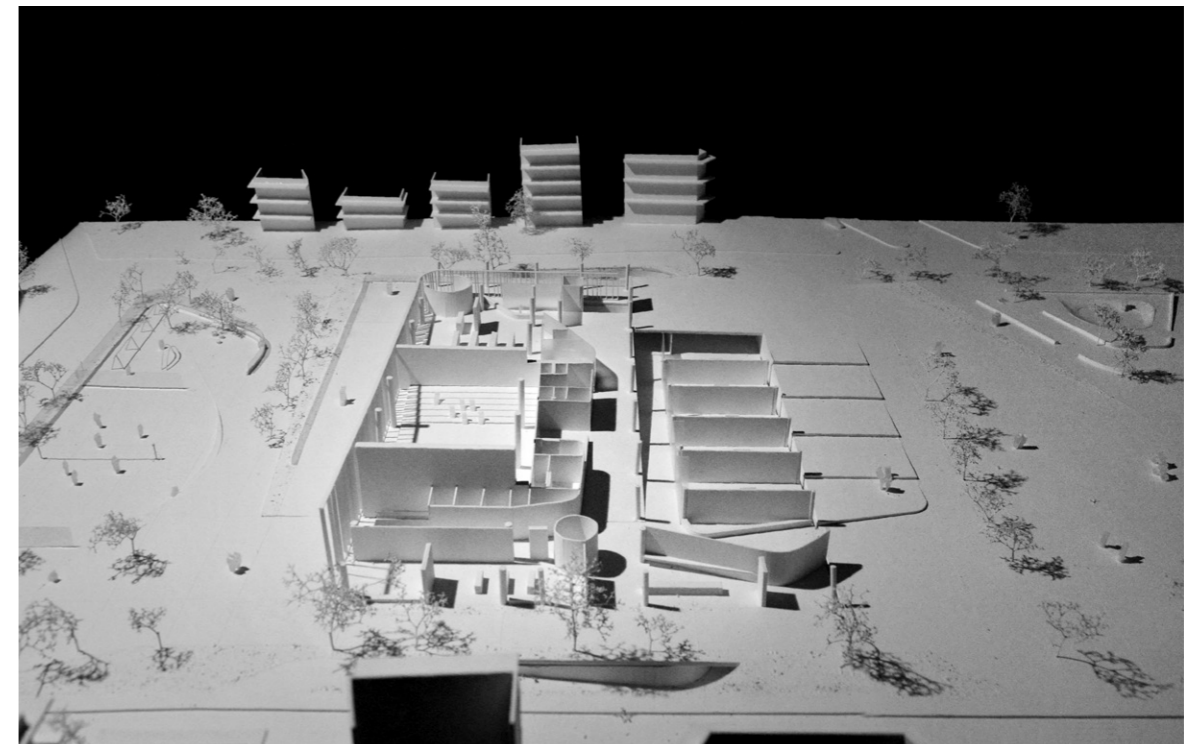
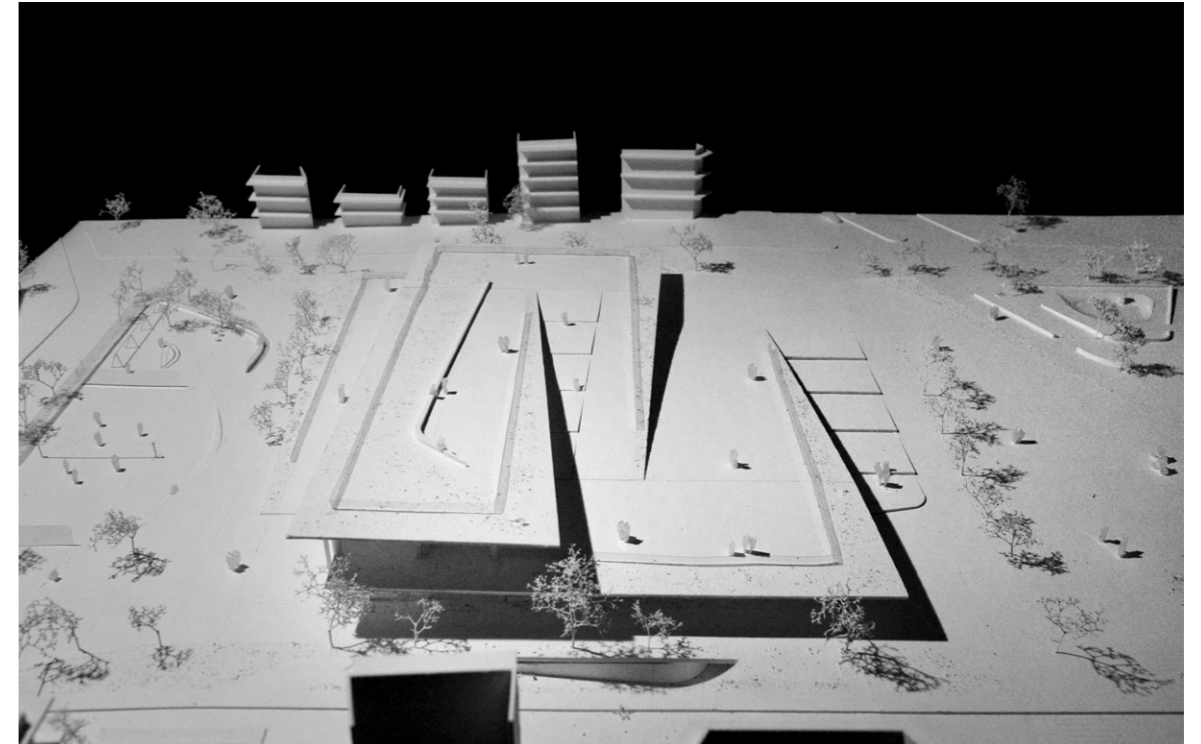
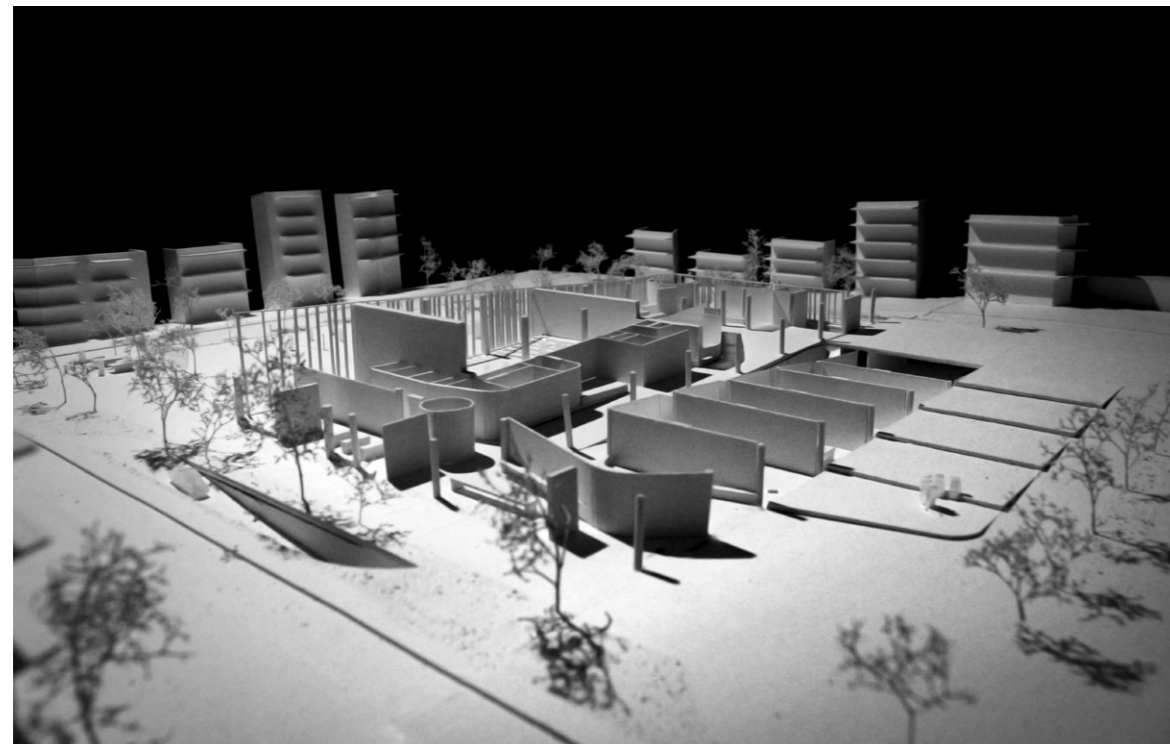
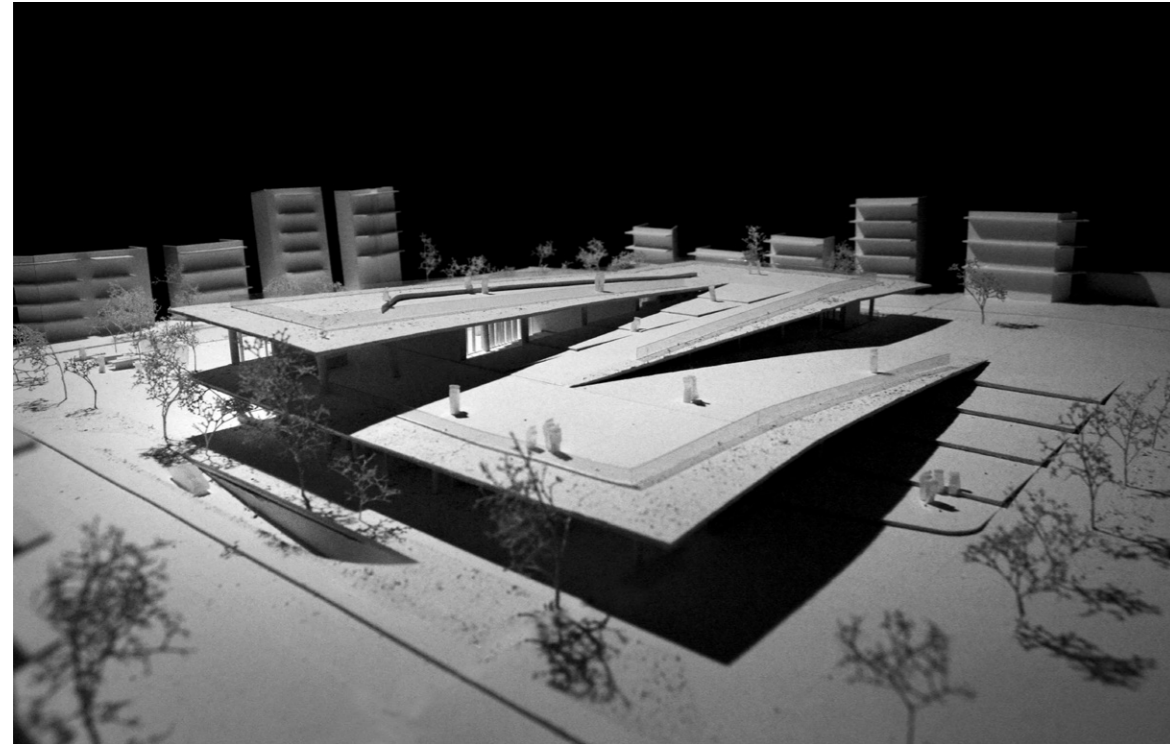
+5.40	ΚΑΦΕ		140 m ²
+3.40	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		330 m ²
	(ΠΛΟΔΗΛ)	βιβλιοστάσια - αναγνωστήριο	250 m ²
		ακουστική βιβλιοθήκη *	16 m ²
		χώροι μελέτης	30 m ²
		γραφεία βιβλιοθηκονόμων	27 m ²
	ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ	χώρος αποθήκευσης και ταξινόμησης βιβλίων	50 m ²
+3.40	ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ		285 m ²
	(ΠΛΟΔΗΛ)	φουαγιέ	30 m ²
+1.50	ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ	καμαρίνια	32 m ²
		αποθήκη	115 m ²
+1.50	ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		110 m ²
	(ΠΛΟΔΗΛ)	βιβλιοστάσια	62 m ²
		δημιουργική απασχόληση	33 m ²
		μαθησιακή υποστήριξη *	15 m ²
	MEDIA LAB		
	(ΠΛΟΔΗΛ)	αίθουσα υπολογιστών	
		αίθουσα συναντήσεων	85 m ²
		studio ηχογράφησης	24 m ²
+1.50	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ		
	(ΠΛΟΔΗΛ)	ζωγραφικής	75 m ²
0.00		θεάτρου	160 m ²
		αιογραφίας	75 m ²
		κεραμικής - πηλοπλαστικής *	75 m ²
		αίθουσα χορού	75 m ²
0.00	ΔΙΟΙΚΗΣΗ		210 m ²
	(ΠΛΟΔΗΛ)	γραφεία	130 m ²
		αίθουσα συσκέψεων	18 m ²
	ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	αίθουσα διδασκαλίας	150 m ²
		σκοτεινός θάλαμος	
	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	χώροι υγιεινής	145 m ²
		45 θέσεις	
		υπόγειος χώρος στάθμευσης	1940 m ²
		η/μ εγκαταστάσεις	360 m ²
	ΣΥΝΟΛΟ		2900 m ²

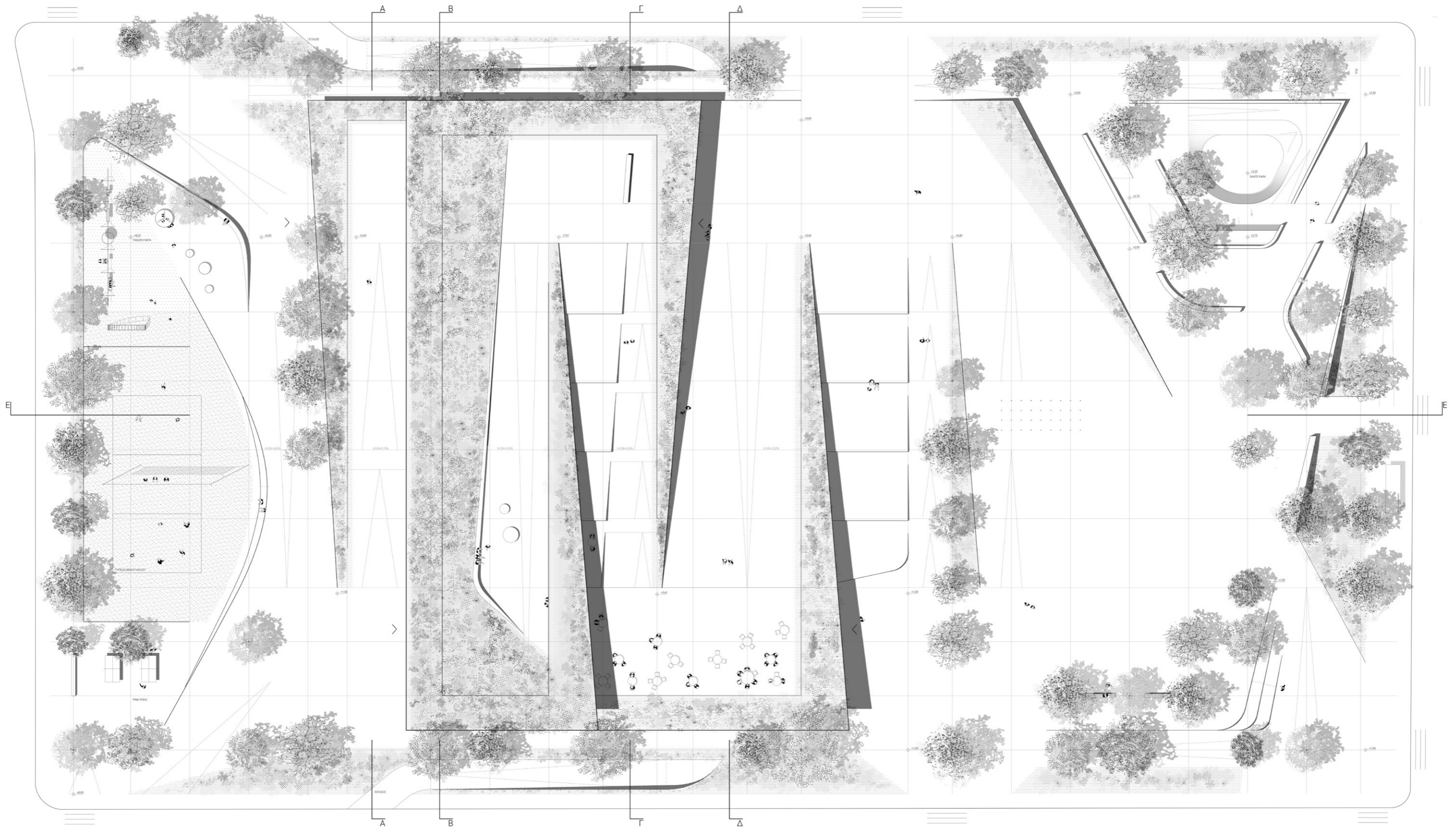

Η λογική των κεκλιμένων επιπέδων εισχωρεί και στο εσωτερικό του πολιτιστικού κέντρου. Από τις υφιστάμενες κλίσεις και τη διαχείριση του εδάφους προκύπτουν τα υψόμετρα 0.00, 1.50, 3.40, 5.40. Στη βόρεια πλευρά 0.00 και 3.40. Στη νότια πλευρά 1.50 και 5.40. Βόρεια και νότια πλευρά ενώνονται με κεκλιμένα επίπεδα - ράμπες.

Οι κατόψεις στη συνέχεια θα παρουσιαστούν από πάνω προς τα κάτω. Σαν ένας περίπατος από το ψηλότερο δώμα προς το χαμηλότερο επίπεδο της πλατείας. Αντίστοιχα και οι τομές, από την γειτονιά προς την πλατεία.

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ

0 1 5 10μ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ – ΠΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΑΤΕΙΑ

- Ελεύθερες κινήσεις προς όλες τις κατευθύνσεις και τα γύρω οικοδομικά τετράγωνα, οι οποίες επιλύονται με ράμπες.
- **Κεντρικές εισοδοί** στο πολιτιστικό κέντρο στις στάθμες +1.50, 3.40.
- Ικανός ελεύθερος χώρος για να φιλοξενεί **υπαίθριες εκδηλώσεις**, όπως συναυλίες, ομιλίες, εκθέσεις και δράσεις του πολιτιστικού οργανισμού ή άλλων ομάδων.
- Χώρος για **ποδήλατο και skate** με ήπιες διαμορφώσεις του εδάφους.
- Φύτευση, δέντρα και παρτέρια με χαμηλότερη φύτευση, σκιασμένοι χώροι με καθιστικά.
- **Πίδακες νερού**, μπορούν να αποτελέσουν παιχνίδι για παιδιά, ενώ όταν δεν λειτουργούν δεν ξεχωρίζουν από το δάπεδο και δεν διακόπτουν τον ενιαίο χώρο.
- Ράμπα διαμορφωμένη με βαθμίδες, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν σαν καθιστικά ή σαν επιμέρους χώροι για εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες.

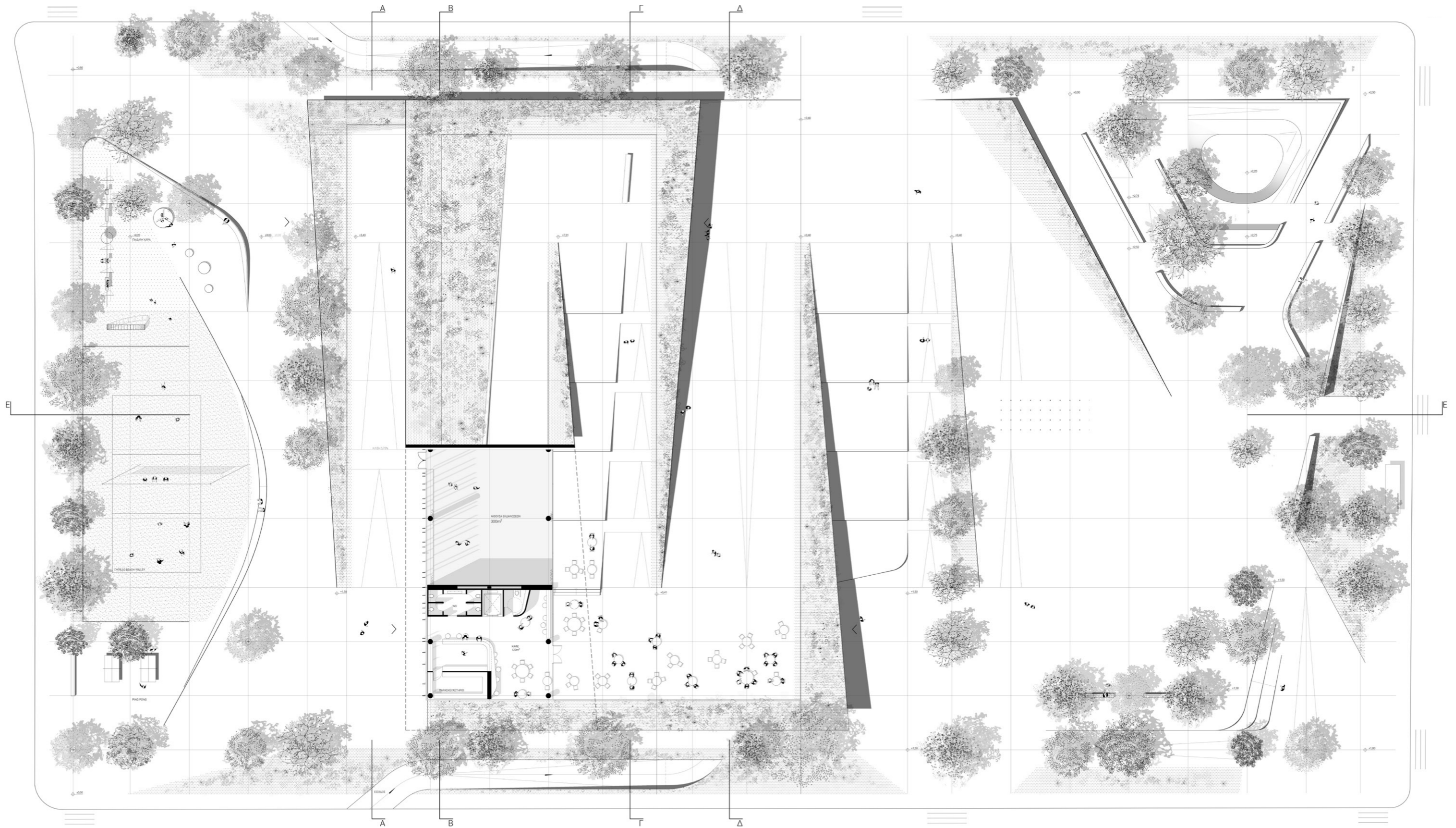
ΔΩΜΑΤΑ ΩΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

- **Περίπατος** με θεάσεις στους εσωτερικούς χώρους του πολιτιστικού κέντρου, στην γύρω πόλη και στον Υμηττό.
- Περιμετρικά του πολιτιστικού κέντρου επιλέγονται ψηλά δέντρα με πυκνό φύλλωμα, ώστε αυτά να περιβάλλουν τα φυτεμένα δώματα.
- Στο πλατύσκαλο της στάθμης +3.40 βρίσκεται η είσοδος στη δημοτική βιβλιοθήκη. Στο πλατύσκαλο της στάθμης 5.40 βρίσκεται το **καφέ** του πολιτιστικού κέντρου.
- Το κεκλιμένο δώμα που συνδέει τις στάθμες +5.40 και 7.30 είναι διαμορφωμένο με **βαθμίδες**, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν σαν καθιστικά, σαν επέκταση του καφέ ή σαν χώρος για υπαίθριες προβολές με τους θεατές να κάθονται ανοδικά.
- Το ψηλότερο δώμα ως η απόληξη της ανάβασης, έχει περισσότερη και πιο έντονη φύτευση και διαθέτει **καθιστικά** με θέα στην πλατεία και στον Υμηττό.

ΔΥΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

- Είσοδοι στη διοίκηση και στη φωτογραφική λέσχη στην στάθμη 0.00 και στην παιδική βιβλιοθήκη στη στάθμη +1.50. Υπαίθριος χώρος εκτόνωσης της παιδικής βιβλιοθήκης.
- Γήπεδο **beach volley** με άμμο περιφραγμένο από την πλευρά του δρόμου.
- **Παιδική χαρά**. Περιλαμβάνει 2 ζώνες με διαφορετικό υλικό δαπέδου. Η μία αποτελείται από άμμο, ως προέκταση του γηπέδου, και διαθέτει παιχνίδια αναρρίχησης, ενώ η δεύτερη έχει σκληρό δάπεδο, προστατευτικό αλλά και προσβάσιμο προς χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου, παιδιά είτε γονείς.*
- Τραπέζια **ping pong** που περιβάλλονται από φύτευση και καθιστικά.
- Η σύνδεση μεταξύ του δυτικού και ανατολικού τμήματος της πλατείας επιτυγχάνεται εκτός από τα πεζοδρόμια και από **υπερυψωμένη στοά** στο δώμα της στάθμης +3.40 στο βόρειο τμήμα.

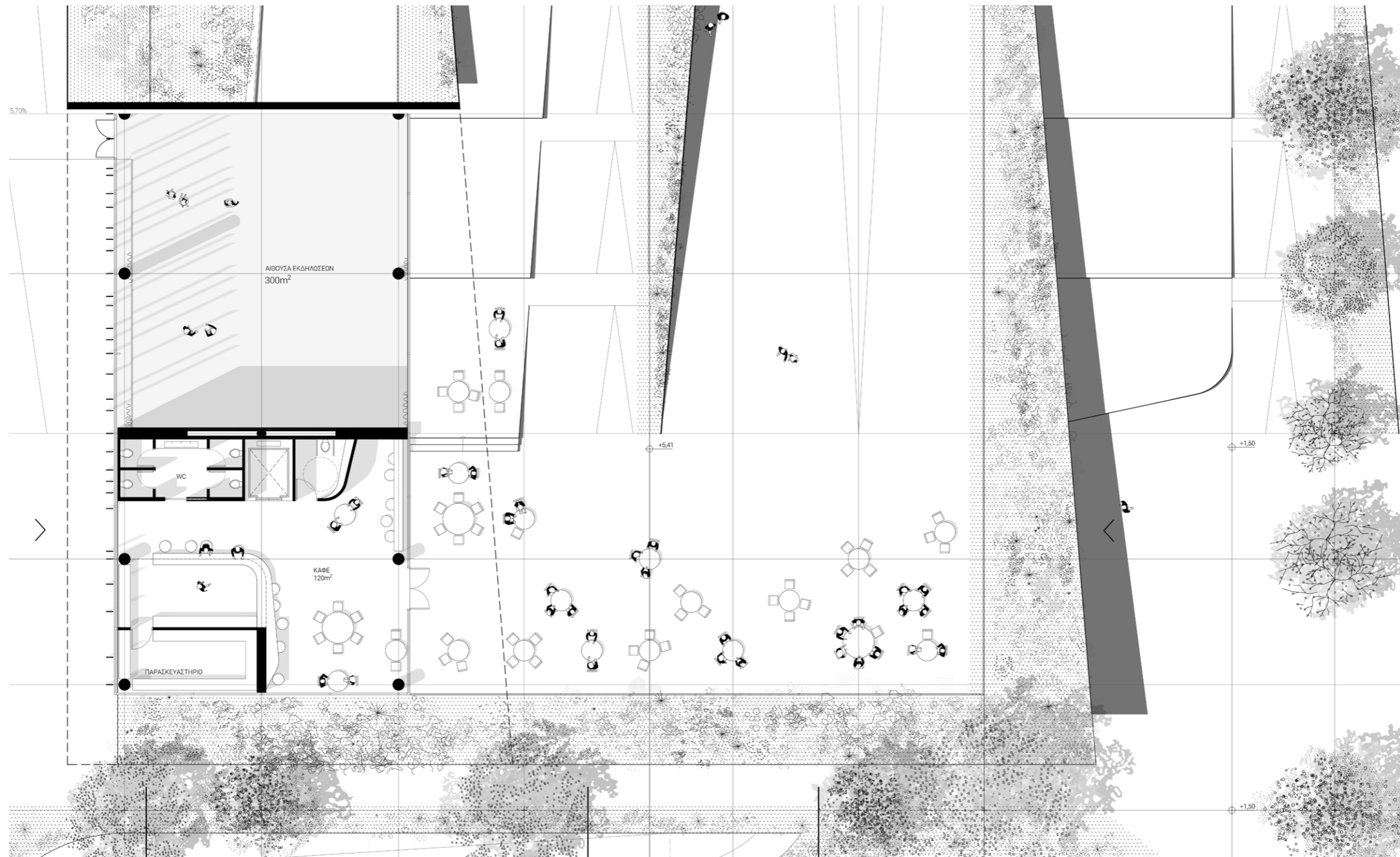

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ 5.40

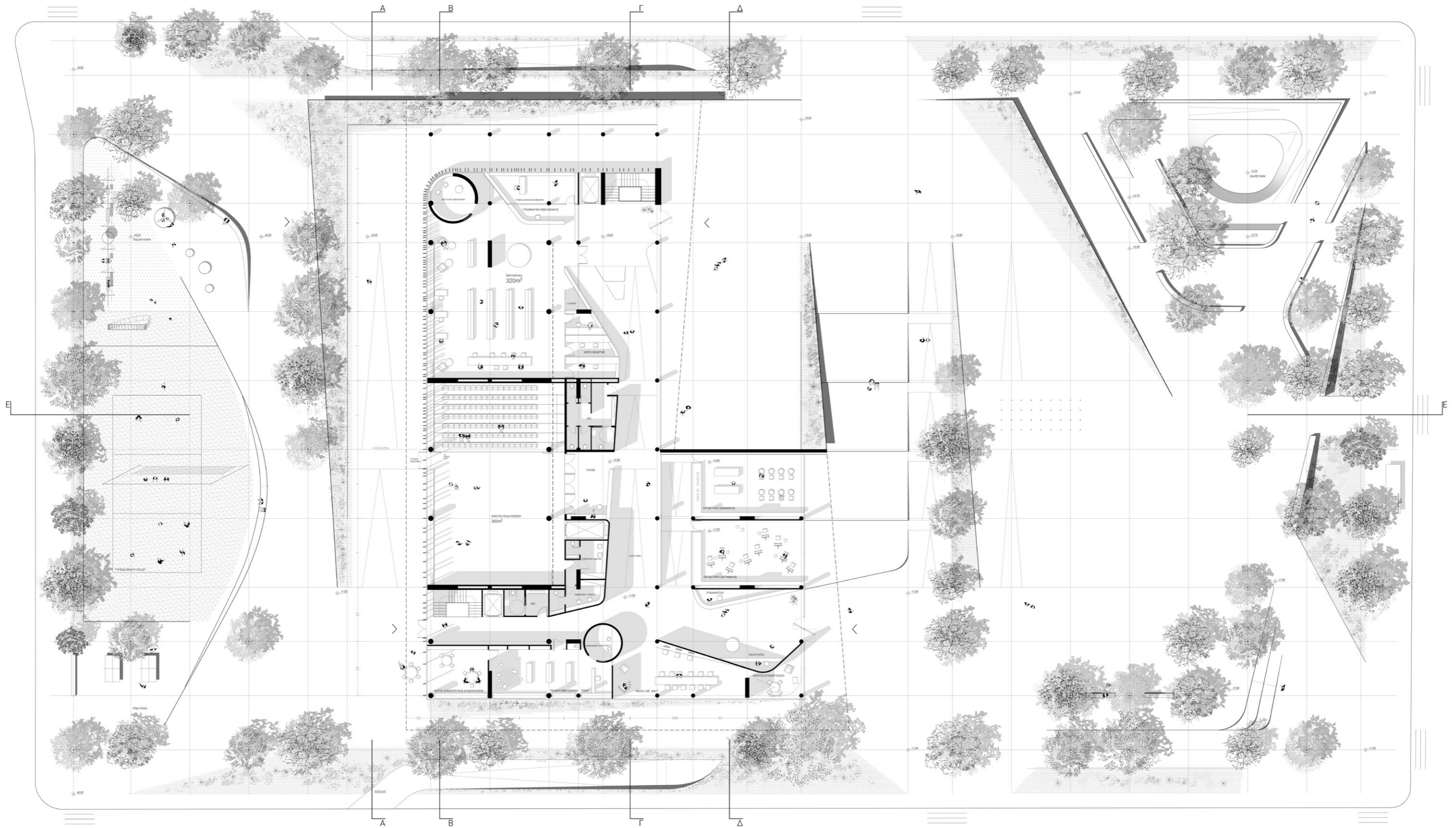
0 1 5 10μ

Καφέ. Συνδέεται εσωτερικά με το πολιτιστικό κέντρο και ταυτόχρονα διαθέτει ανεξάρτητη είσοδο από την πλατεία. Βαθμίδες. Ημιυπαίθριοι χώροι στάσης - καθιστικά, προέκταση του καφέ ή καθίσματα για υπαίθριες προβολές.

Κλίμακα 1:200

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΕΩΝ 1.50 - 3.40

Δομή Κινήσεις Το πολιτιστικό κέντρο διαμορφώνεται και εσωτερικά σε πλατύσκαλα (βόρεια και νότια πλευρά) και κεκλιμένα επίπεδα αντίστοιχα των δωματίων που το στεγάζουν. Αποτελείται από 3 ημιωρόφους - πλατύσκαλα στις στάθμες 0.00, 1.50 και 3.40, οι οποίοι ενώνονται με 2 κεκλιμένα επίπεδα. Αυτά διαμορφώνονται με βαθμίδες στο ένα τμήμα τους, για να φιλοξενήσουν τις επιμέρους λειτουργίες, και διατηρούνται σαν ράμπες στο άλλο τμήμα που παραλαμβάνουν τις κινήσεις. Ένας κατακόρυφος πυρήνας με κλιμακοστάσιο και ανελκυστήρα βρίσκεται σε κάθε πλατύσκαλο πάνω στις βασικές πορείες κίνησης και συνδέει τους ορόφους της κάθε πλευράς.

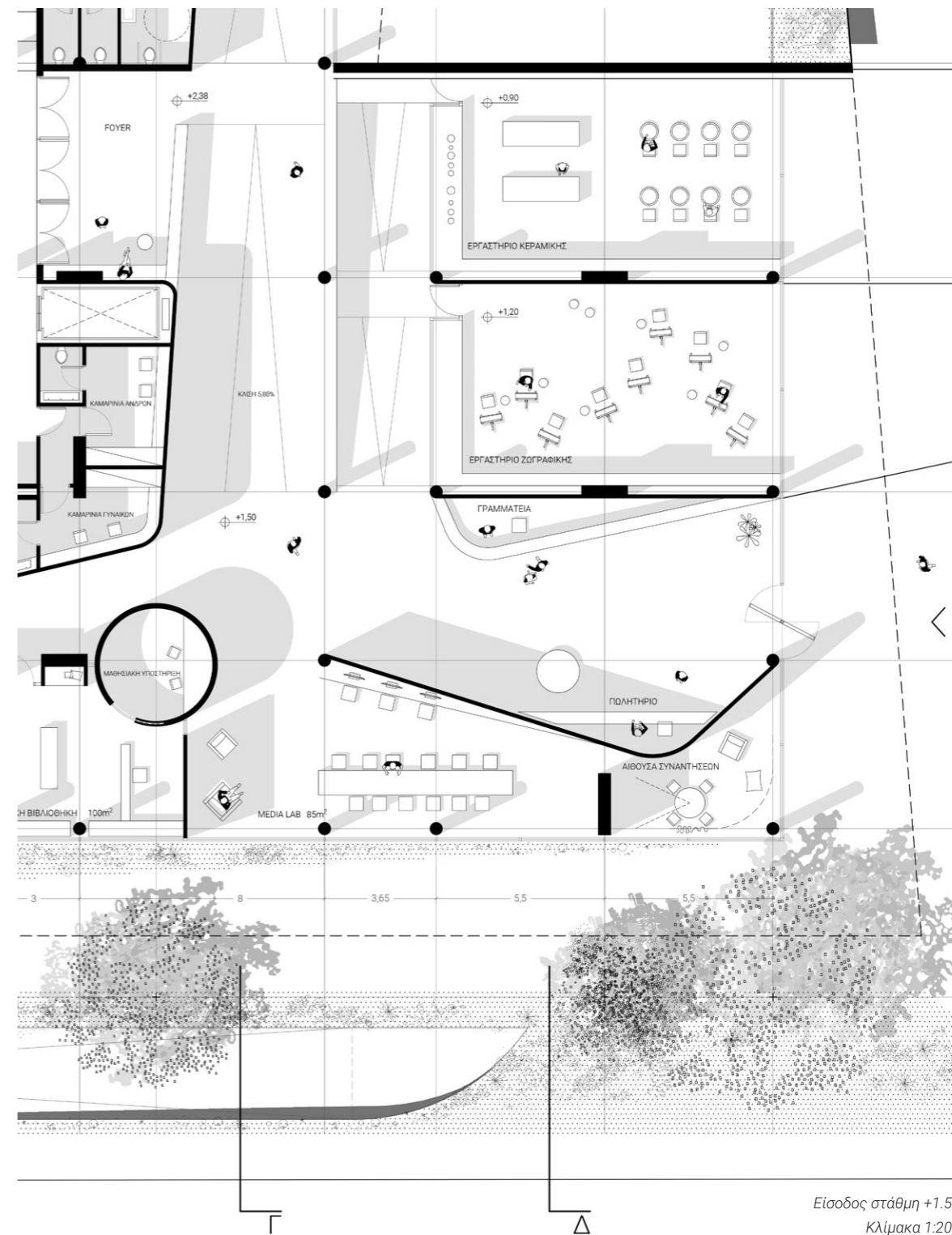
Διαπερατότητα Όλες οι πλευρές του πολιτιστικού κέντρου είναι σχεδιασμένες με υαλοστάσια. Έτσι επιτυγχάνεται **φυσικός φωτισμός και αερισμός** σε όλους τους βασικούς χώρους του κέντρου και είναι κατανοητή η δομή και η λειτουργία του και από έξω. Στόχος να είναι **ανοιχτό προς την πόλη**, να αλληλεπιδρά με το δημόσιο χώρο και να επικοινωνεί τη δράση του στην πλατεία και στη γειτονιά.

Χωροθέτηση λειτουργιών Σε κάθε στάθμη υπάρχει και μία είσοδος στο πολιτιστικό κέντρο. Βασικές για το κοινό, που οδηγούν στις πιο δημόσιες λειτουργίες, είναι στις στάθμες 1.50 και 3.40, ενώ στη στάθμη 0.00 υπάρχει είσοδος στη διοίκηση και την φωτογραφική λέσχη, και στη στάθμη 5.40 πραγματοποιείται είσοδος στο καφέ. Στη στάθμη 1.50, στο ανατολικό τμήμα προς την πλατεία, υπάρχει η είσοδος στη γραμματεία, τοπωλητήριο - εκθετήριο, το media lab και τα εργαστήρια, ενώ στο δυτικό τμήμα προς τη γειτονιά, υπάρχει η είσοδος προς την παιδική βιβλιοθήκη.

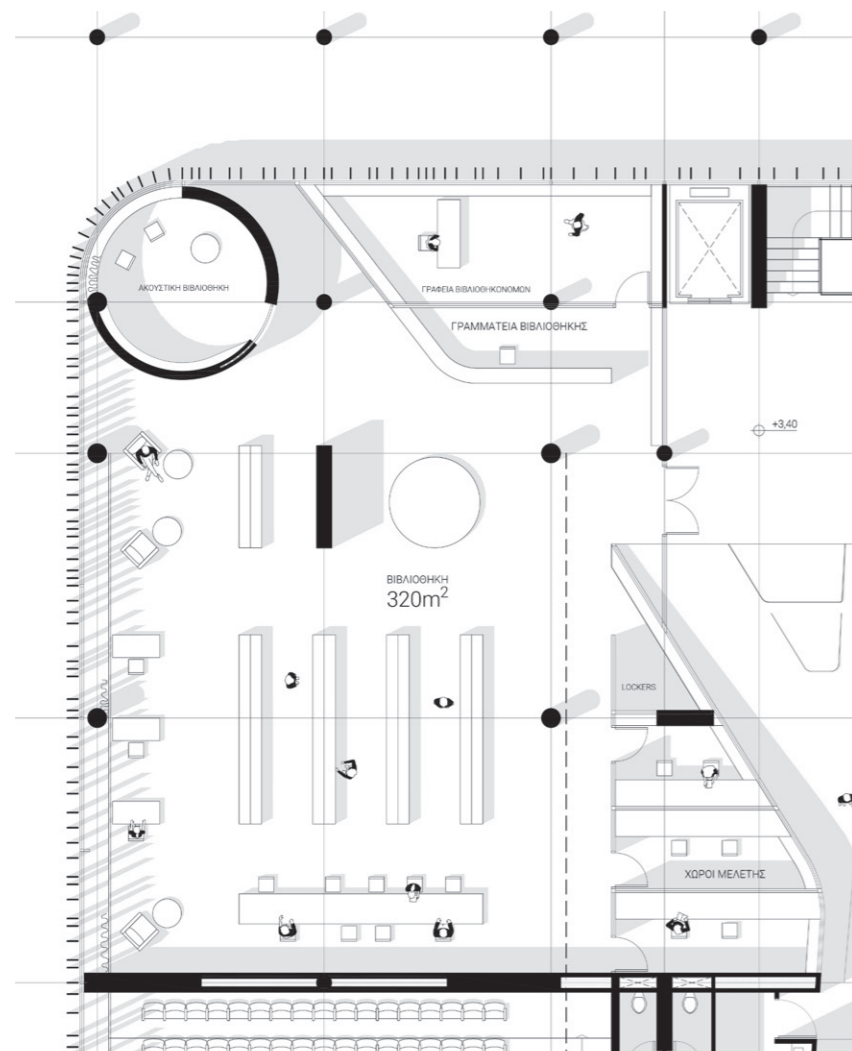
Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια τοποθετούνται στο ανατολικό τμήμα σε βαθμίδες καθοδικά προς το επίπεδο 0.00. Ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ενός σε φυσικό φωτισμό, αυτά χάνονται στο έδαφος, όπως το θεατρικό εργαστήριο, είτε εμφανίζονται προς την πλατεία, όπως τα εργαστήρια ζωγραφικής.

Η παιδική βιβλιοθήκη βρίσκεται στο νότιο τμήμα, στο επίπεδο του δρόμου. Εκτός από τον κύριο χώρο με βιβλιοστάσια και καθιστικά, διαθέτει μία αίθουσα δημιουργικής απασχόλησης με υπαίθριο χώρο εκτόνωσης και μία αίθουσα μαθησιακής υποστήριξης σε κυκλικό σχήμα. Βρίσκεται σε ισόγειο, για πιο άμεση πρόσβαση, αλλά σε απόσταση από το δρόμο, με παρτέρια και φύτευση στην όψη της.

Η βιβλιοθήκη και η αίθουσα εκδηλώσεων χωροθετούνται στο δυτικό τμήμα προς τη γειτονιά, όπου γίνεται η απόληξη των υπερκείμενων δωματίων, που εξυπηρετεί την ανάγκη για μεγαλύτερο ύψος των χώρων αυτών.

Είσοδος στάθμη +1.50
Κλίμακα 1:200

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βιβλιοθήκη είναι **εμφανής προς τη γειτονιά** με υαλοστάσια στις 2 πλευρές του ενιαίου χώρου. Για τη σκίασή της υπάρχουν κατακόρυφες περσίδες εξωτερικά των υαλοστασίων και συμπληρωματικά κουρτίνες στο εσωτερικό. Διαθέτει ελεύθερα βιβλιοστάσια και παρέχει **ποικίλους χώρους για διάβασμα** καλύπτοντας διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις χρηστών, όπως ατομικά γραφεία, πολυθρόνες, μεγάλο γραφείο για περισσότερα άτομα και δωμάτια μελέτης. Στον ίδιο χώρο βρίσκεται η γραμματεία και ο δανεισμός, τα γραφεία των βιβλιοθηκονόμων και το βεστιάριο, ενώ υπάρχει βοηθητικός χώρος για αποθήκευση βιβλίων στο επίπεδο 0.00.

Οι βιβλιοθήκες είναι χαμηλές με ύψος 1.50μ, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ανάγνωσης όλων των τίτλων των βιβλίων και από

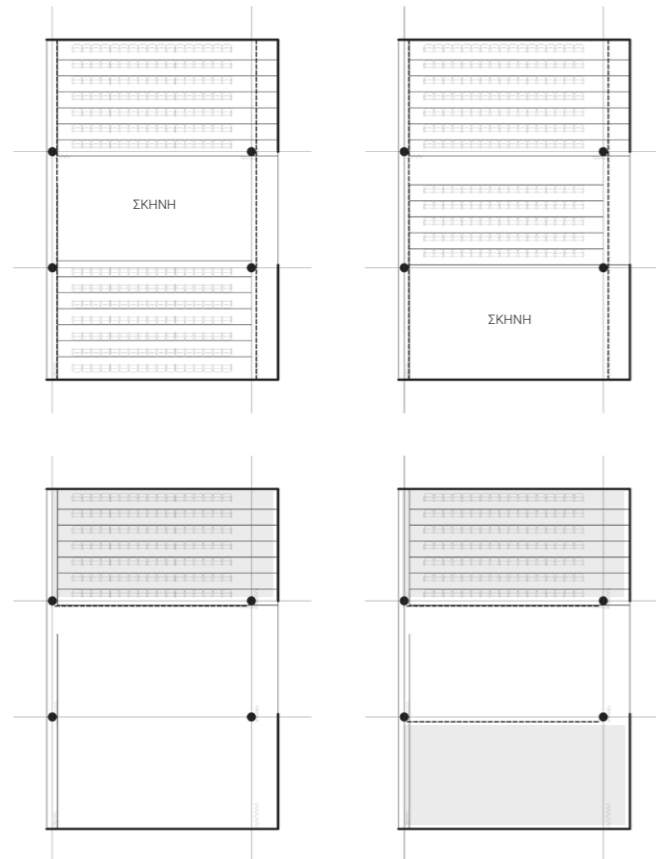

βιβλιοστάσια ύψους 1.50μ

ακουστική βιβλιοθήκη

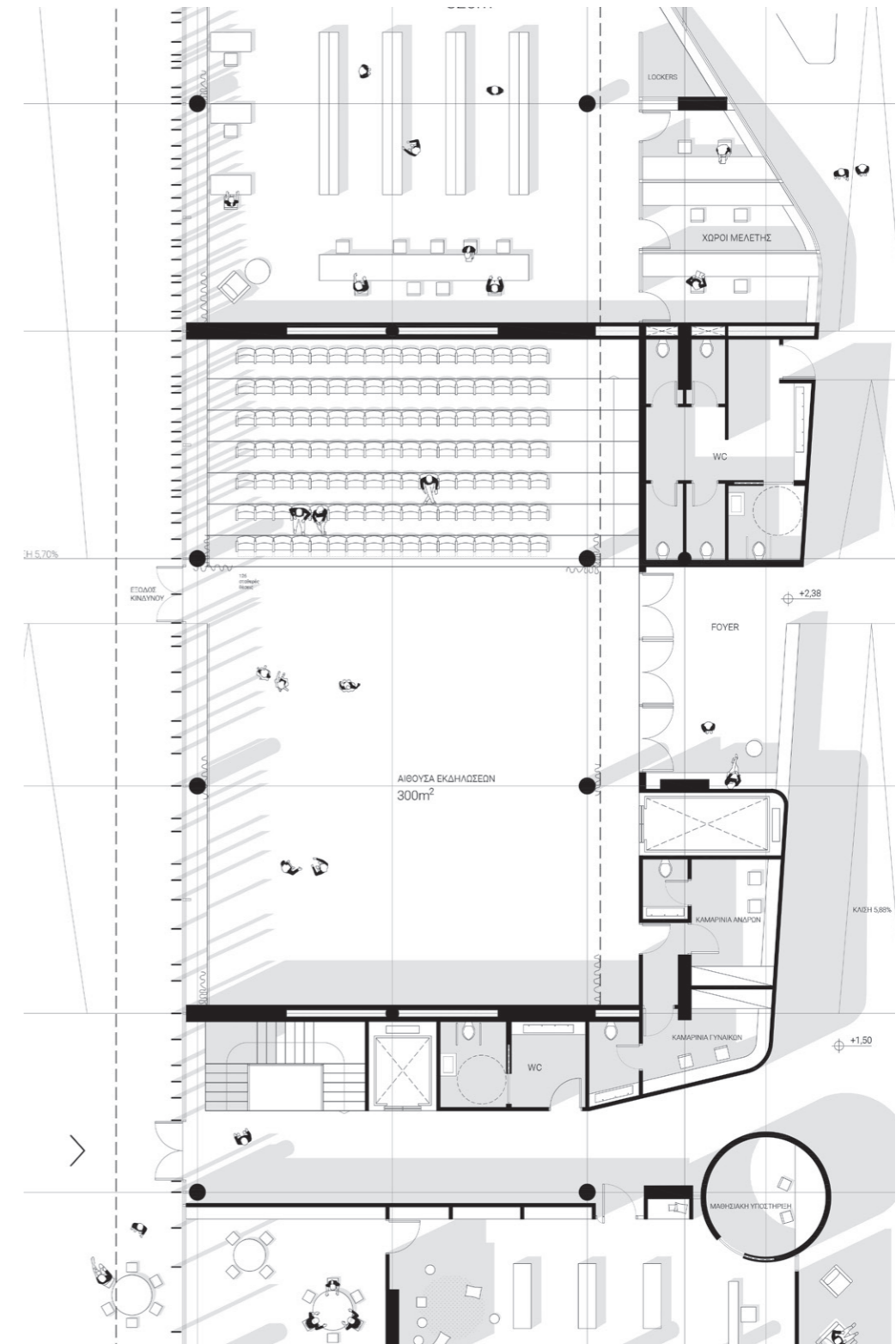
βόρεια στοά

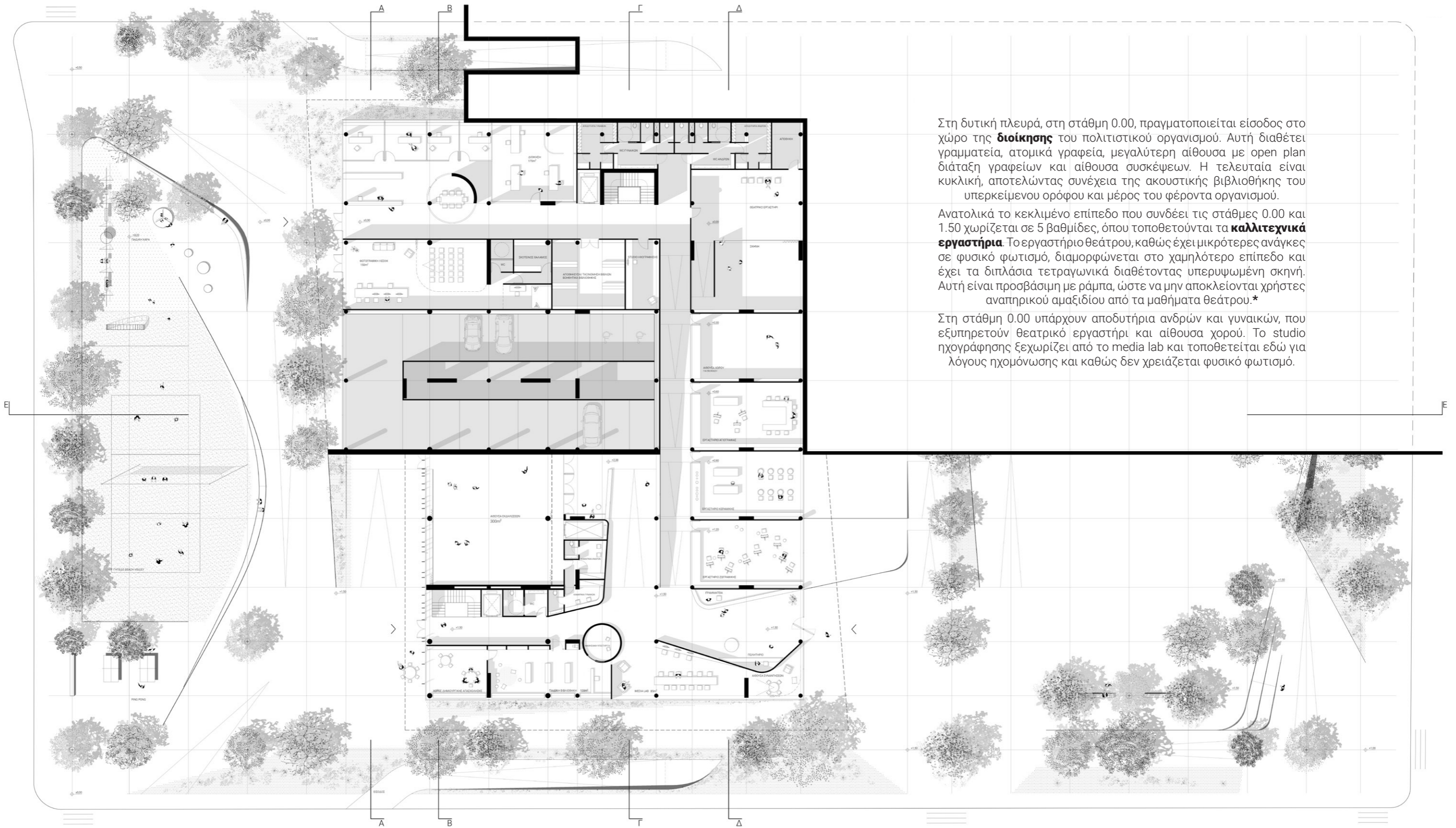
χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου, ενώ υπάρχει επαρκής χώρος για την άνετη κίνηση ανάμεσά τους. Προς την ίδια κατεύθυνση διαμορφώνονται και τα υπόλοιπα στοιχεία του χώρου, όπως για παράδειγμα και ο πάγκος της γραμματείας που διαθέτει χαμηλό τμήμα για την εξυπηρέτηση αυτών των χρηστών.* Επίσης, υπάρχει ξεχωριστός χώρος **ακουστικής βιβλιοθήκης** που απευθύνεται σε άτομα με προβλήματα όρασης και τυφλούς. Έχει κυκλικό σχήμα και **διακριτή δομή** ώστε να ξεχωρίζει, και τοποθετείται στη βορεινή πλευρά, ώστε να έχει ήπιο φυσικό φως για καλύτερη οπτική άνεση των ατόμων με προβλήματα όρασης.* Παράλληλα, το κυκλικό σχήμα εξωτερικά εξυπηρετεί στην εξομάλυνση της γωνίας και την **ομαλή στροφή** από και προς τη βόρεια στοά.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Η αίθουσα εκδηλώσεων είναι σχεδιασμένη με σκοπό να παρέχει αρκετή **ευελιξία** για να φιλοξενεί πλήθος δραστηριοτήτων διαφορετικού είδους και συγκέντρωσης κόσμου. Είναι 300μ² και έχει **τριμερή δομή**, που ακολουθεί τον κάναβο του φέροντα οργανισμού, δίνοντας τη δυνατότητα να χωριστεί με κουρτίνες συσκότισης σε 3 επιμέρους χώρους των 100μ². Διαθέτει σταθερές βαθμίδες με 119 καθίσματα στο 1 τμήμα, ενώ τα υπόλοιπα 2/3 του χώρου είναι ελεύθερα. Για τις περιπτώσεις παραστάσεων ή ομιλιών με περισσότερο κόσμο, μπορούν να προστεθούν επιπλέον καθίσματα ή και βαθμίδες, όπως φαίνονται στα παραπάνω διαγράμματα, με παραλλαγές στη διάταξη της σκηνής. Ο επιπλέον κινητός εξοπλισμός (καθίσματα και σκηνή) αποθηκεύεται σε αποθήκη στο υπόγειο του κτιρίου που συνδέεται με ανελκυστήρα. Η αίθουσα διαθέτει άπλετο φυσικό φωτισμό και αερισμό με υαλοστάσια σε όλο το ύψος του χώρου και φεγγίτες, τα οποία ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε εκδήλωσης, μπορούν να καλυφθούν, με κουρτίνες συσκότισης, που υπάρχουν γύρω από τα ελεύθερα υποστυλώματα.

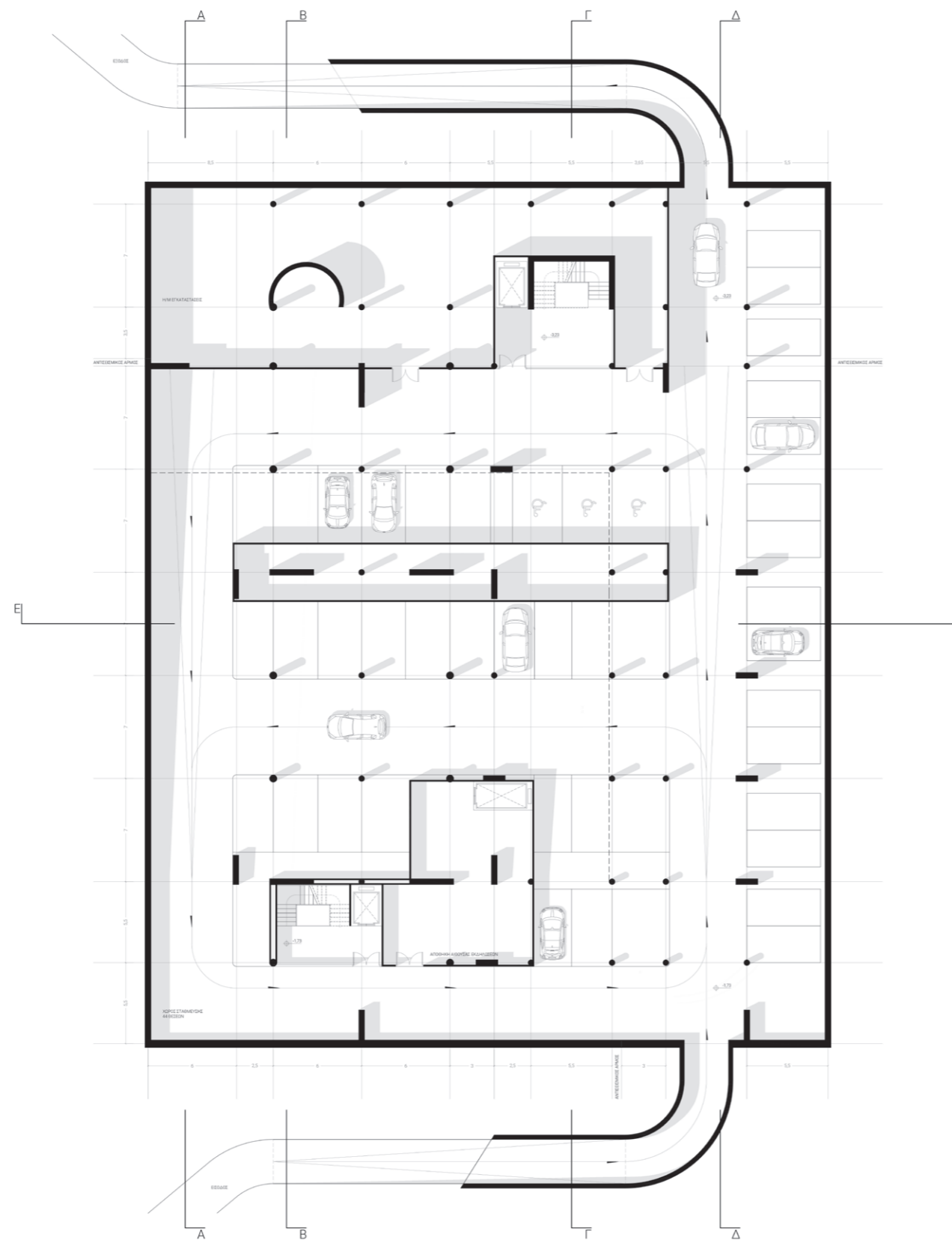

Στη δυτική πλευρά, στη στάθμη 0.00, πραγματοποιείται είσοδος στο χώρο της **διοίκησης** του πολιτιστικού οργανισμού. Αυτή διαθέτει γραμματεία, ατομικά γραφεία, μεγαλύτερη αίθουσα με ορειή plan διάταξη γραφείων και αίθουσα συσκέψεων. Η τελευταία είναι κυκλική, αποτελώντας συνέχεια της ακουστικής βιβλιοθήκης του υπερκείμενου ορόφου και μέρος του φέροντα οργανισμού.

Ανατολικά το κεκλιμένο επίπεδο που συνδέει τις στάθμες 0.00 και 1.50 χωρίζεται σε 5 βαθμίδες, όπου τοποθετούνται τα **καλλιτεχνικά εργαστήρια**. Το εργαστήριο θεάτρου, καθώς έχει μικρότερες ανάγκες σε φυσικό φωτισμό, διαμορφώνεται στο χαμηλότερο επίπεδο και έχει τα διπλάσια τετραγωνικά διαθέτοντας υπερυψωμένη σκηνή. Αυτή είναι προσβάσιμη με ράμπα, ώστε να μην αποκλείονται χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου από τα μαθήματα θεάτρου.*

Στη στάθμη 0.00 υπάρχουν αποδυτήρια ανδρών και γυναικών, που εξυπηρετούν θεατρικό εργαστήρι και αίθουσα χορού. Το studio ηχογράφησης ξεχωρίζει από το media lab και τοποθετείται εδώ για λόγους ηχομόνωσης και καθώς δεν χρειάζεται φυσικό φωτισμό.

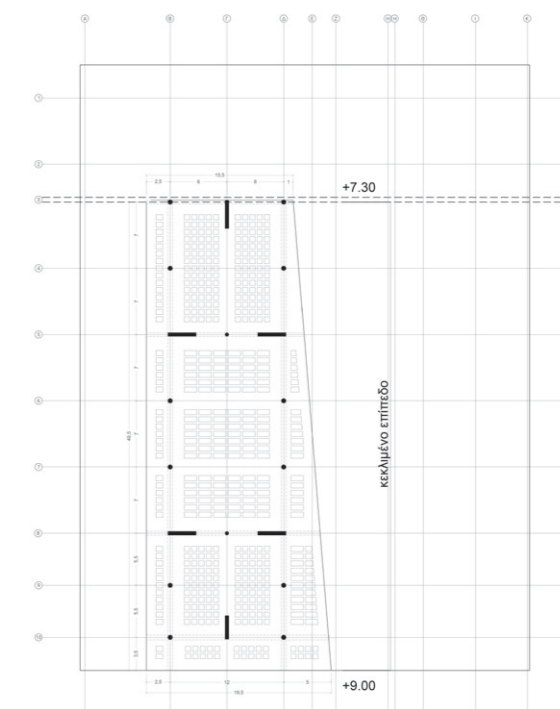
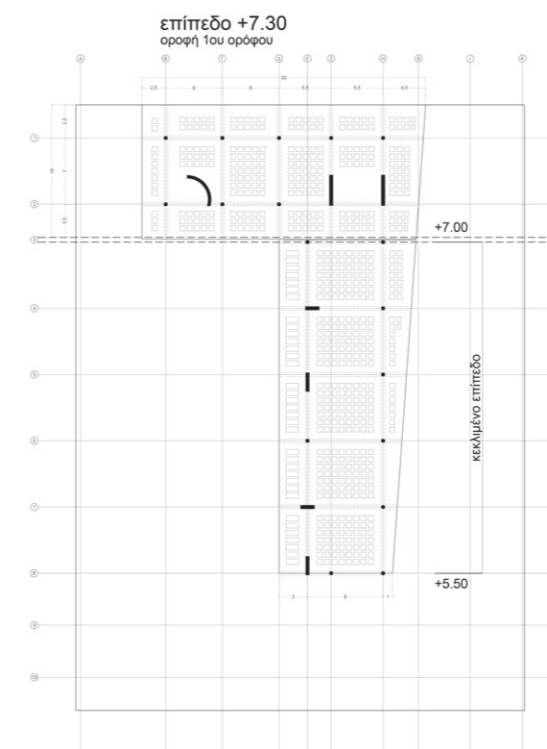
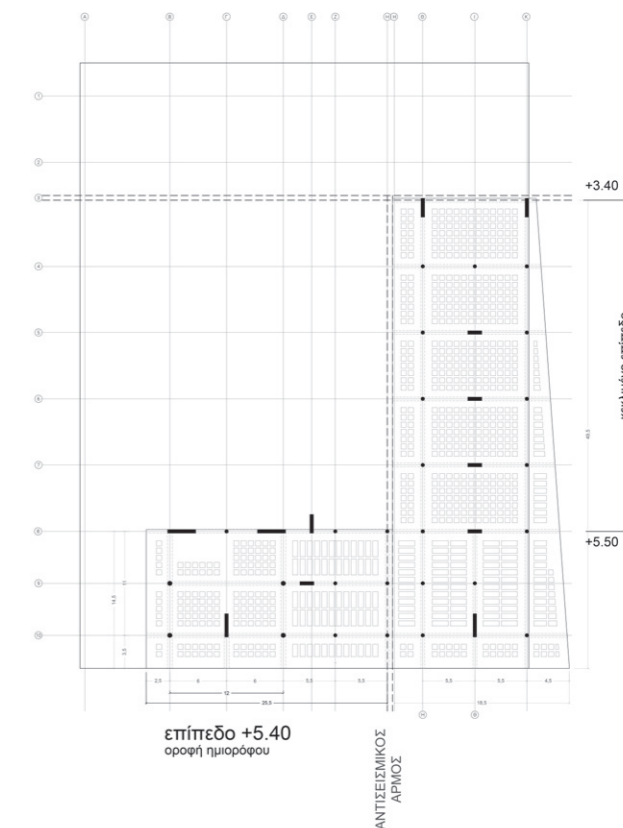
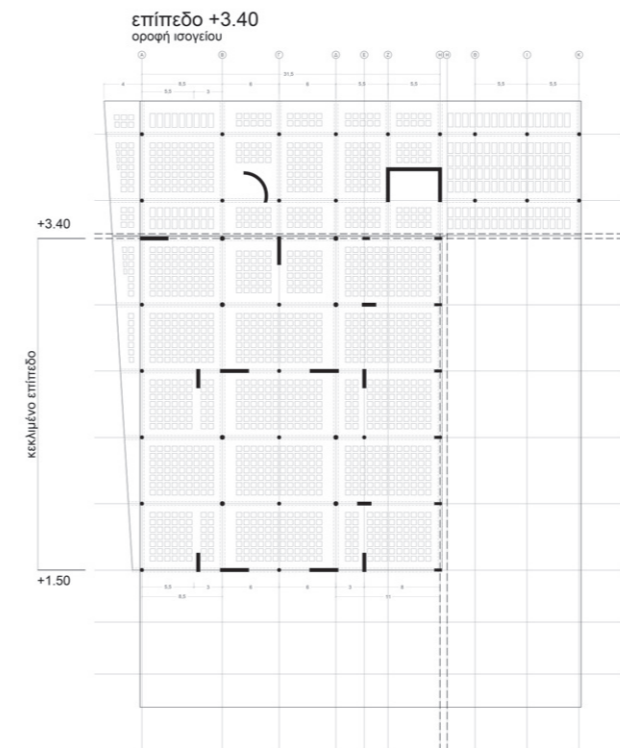
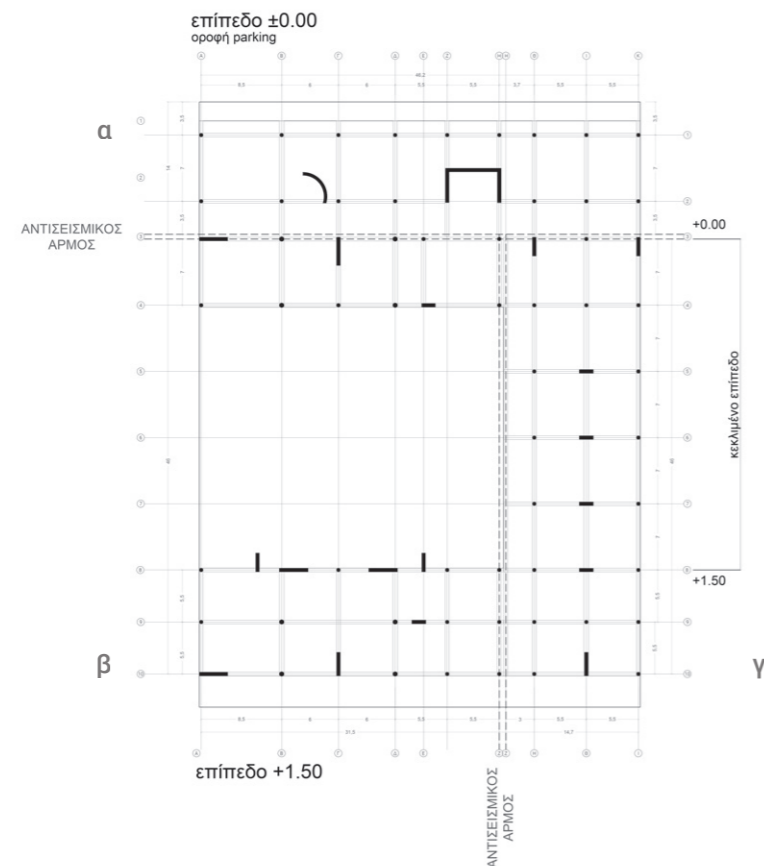
ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΕΩΝ 0.00 - 1.50

Ο χώρος στάθμευσης διαμορφώνεται επίσης σε κεκλιμένο επίπεδο μεταξύ των στάθμεων -1.70 (νότια πλευρά) και -3.20 (βόρεια πλευρά), ώστε αυτές να βρίσκονται έναν όροφο κάτω από τους υπερκείμενους ορόφους. Διαθέτει 45 θέσεις στάθμευσης, με 14 από αυτές να πληρούν τις προδιαγραφές για ΑμεΑ, λόγω της διάταξης του φέροντα οργανισμού. Ενδεικτικά έχουν σημειωθεί 3, οι οποίες βρίσκονται απέναντι από πυρήνα κλιμακοστασίου και ανελκυστήρα που συνδέει με το πολιτιστικό κέντρο.

Στο χώρο υπάρχουν 2 πυρήνες κατακόρυφων κινήσεων, οι η/μ εγκαταστάσεις και η αποθήκη της αίθουσας εκδηλώσεων. Επίσης, υπάρχει **φυσικός φωτισμός και αερισμός** με φεγγίτες προς τη δυτική πλευρά της πλατείας.

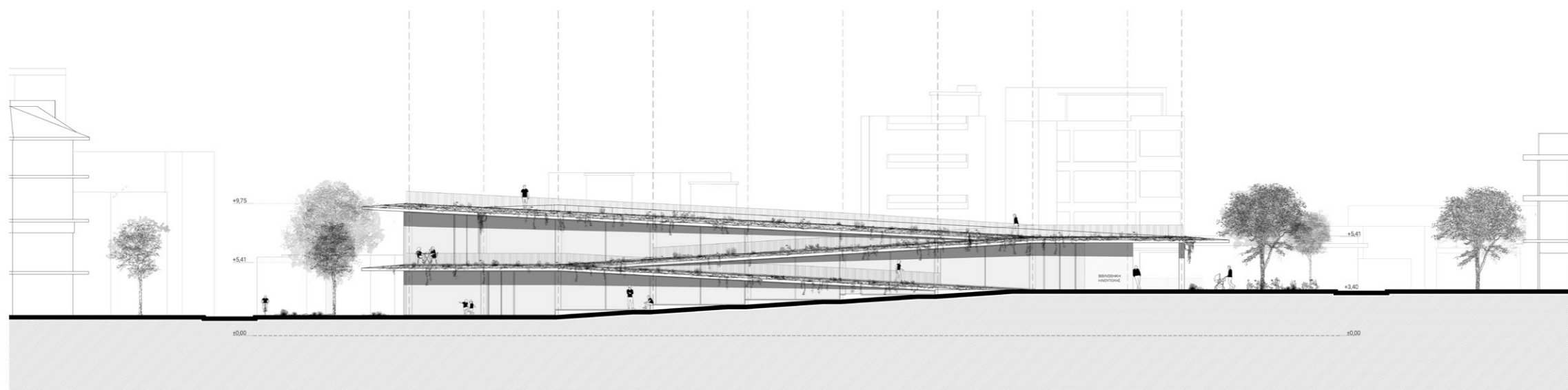

ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Το πολιτιστικό κέντρο έχει φέροντα οργανισμό από σπλισμένο σκυρόδεμα. Έχει χωριστεί με **αντισεισμικούς αρμούς** σε 3 επιμέρους κτίρια, ώστε να μην υπάρχουν απότομες αλλαγές ακαμψίας σε κάτοψη και καθ' ύψος. Καθώς είναι σχεδιασμένο σαν συνέχεια του εδάφους, επιδιώξαμε οι πλάκες να φαίνονται ενιαίες χωρίς δοκάρια. Έτσι, επιλύθηκαν και τα 3 κτίρια με **τοιχωματικό φορέα**, δηλαδή πάνω από το 65% του φέροντα οργανισμού σε κάθε στάθμη είναι με τοιχώματα, που επιτρέπει την παράληψη δοκαριών. Οι πλάκες είναι με νευρώσεις, τα κατακόρυφα στοιχεία είναι τοιχεία και κυκλικά υποστυλώματα, ενώ συμπαγείς πλάκες με δοκάρια υπάρχουν μόνο στην οροφή του υπογείου. Στα κτίρια α και γ δημιουργούνται πρόβολοι στις ενώσεις με το κτίριο β, προκειμένου να μην υπάρχουν διπλά υποστυλώματα σε χώρους που κατά κύριο λόγο ήταν ελεύθεροι.

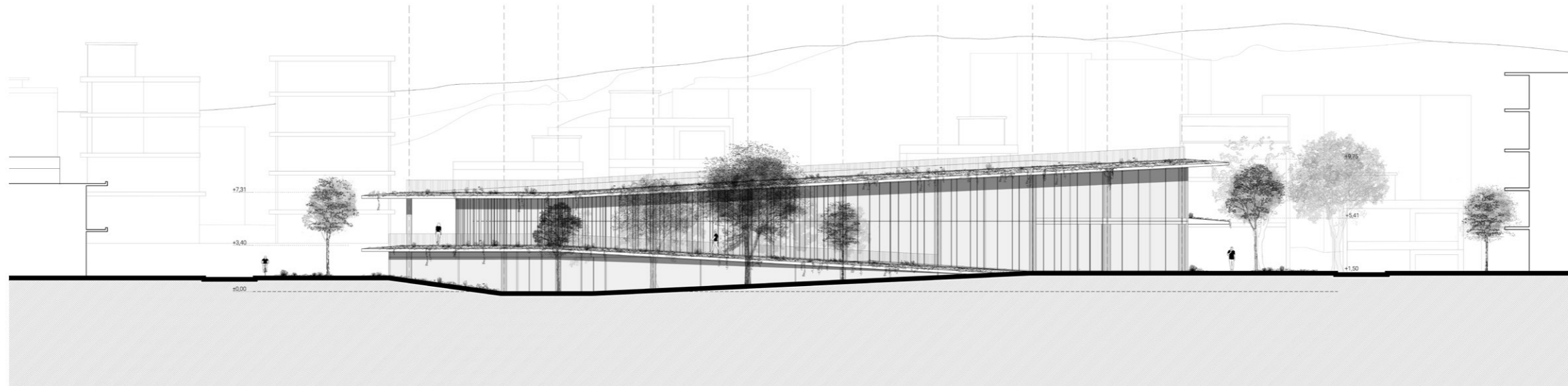
Εσωτερικά ο **κάναβος** του φέροντα είναι **ορθοκανονικός** με ανοίγματα έως 7 μ. και στην αίθουσα εκδηλώσεων 12μ. Από αυτόν ξεφεύγουν μόνοι οι **εξωτερικοί πρόβολοι** των δωματίων στην ανατολική και δυτική πλευρά, οι οποίοι είναι διαγώνιοι με μέγιστη διάσταση 4,5μ. στο ακραίο σημείο. Επίσης, έχουν **μείωση στο ύψος**, ώστε να μην γράφει το συνολικό πάχος των πλακών στις όψεις. Δεν είναι βατοί, άρα έχουν μικρότερο φορτίο, και είναι **φυτεμένοι**.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

Στην ανατολική πλευρά διαμορφώνονται τοπιακά τα κεκλιμένα δώματα με ήπιες κλίσεις έως 5,5%, αποτελώντας συνέχεια της πλατείας. Τα υαλοστάσια σε όλη την όψη, επικοινωνούν τη δράση του οργανισμού προς τα έξω, προσφέρουν άπλετο φυσικό φωτισμό και αερισμό στο εσωτερικό, ενώ οι περιμετρικοί πρόβολοι των δωματίων προσφέρουν την επιθυμητή σκίαση και προστασία. Οι πρόβολοι είναι φυτεμένοι και έχουν μείωση στο ύψος ώστε να μην εμφανίζεται σε όψη το συνολικό πάχος των πλακών. Το πολιτιστικό κέντρο διατηρείται σε χαμηλά ύψη, έως 1 ορόφου, με απόληψη στη νότια πλευρά με τις ψηλότερες πολυκατοικίες.

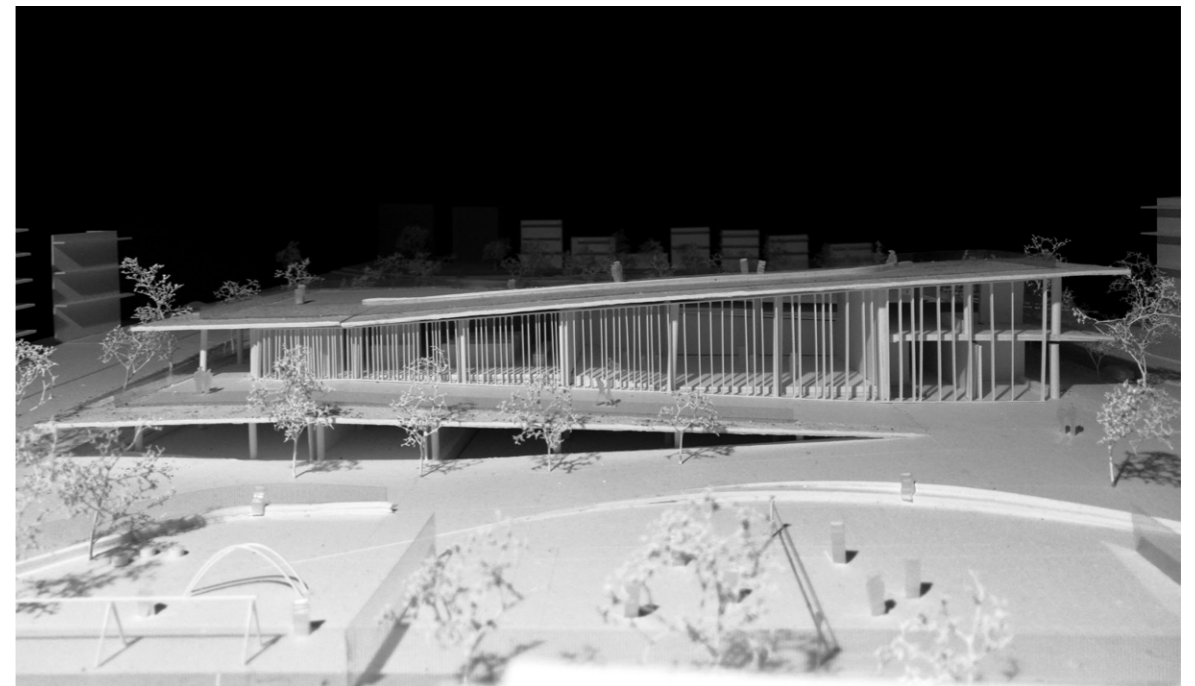
ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

0 1 5 10 m

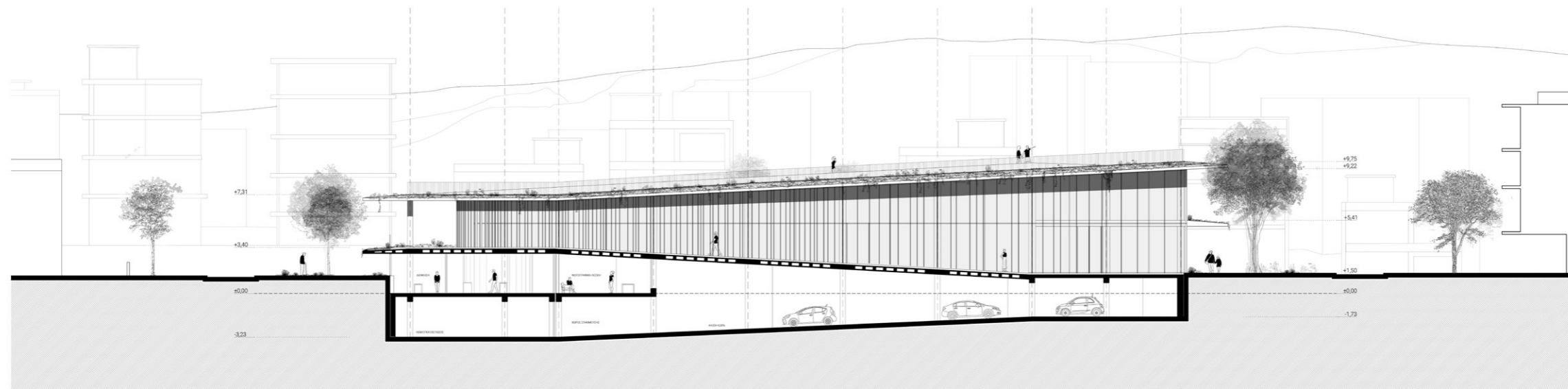
Προς τη γειτονιά το πολιτιστικό κέντρο διαμορφώνει περισσότερο κτιριακή όψη εμφανίζοντας τους χώρους με το μεγαλύτερο ύψος, βιβλιοθήκη και αίθουσα εκδηλώσεων. Παράλληλα, διατηρείται η τοπική διαμόρφωση με κεκλιμένο δώμα που οδηγεί στη βόρεια στοά και την υπόλοιπη πλατεία. Καθώς η δυτική πλευρά είναι επιβαρυνμένη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, σχεδιάζονται κατακόρυφες περσίδες για σκίαση σε όλο το ύψος των υαλοστασίων. Συμπληρωματικά λειτουργεί και η φύτευση του εξωτερικού χώρου με τις δενδροστοιχίες που έχουν προστεθεί στην πλατεία και τα αναρριχώμενα φυτά από τα υπερκείμενα φυτεμένα δώματα.

Ανατολική πλευρά | Μακέτα 1:150

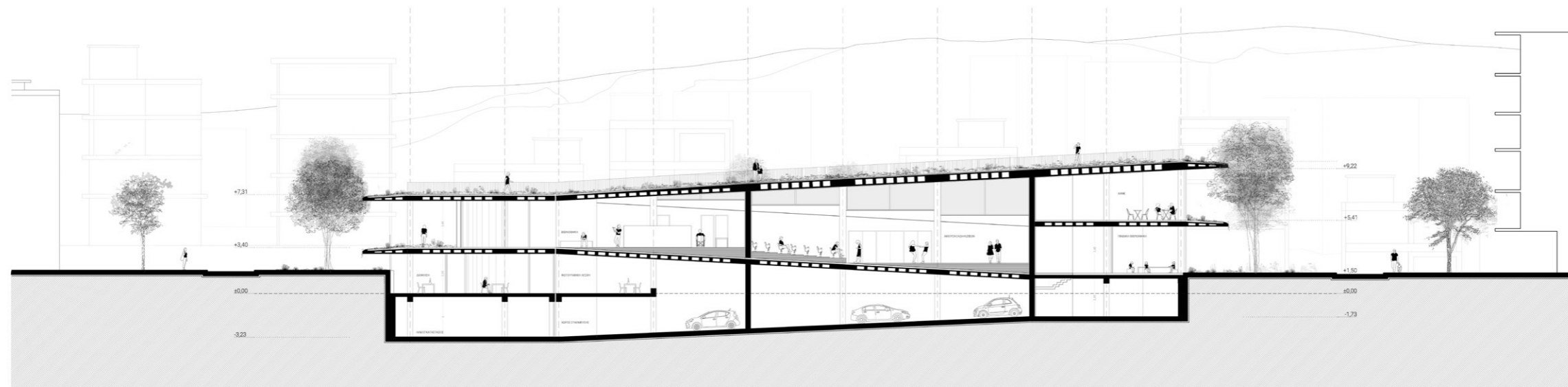
Δυτική πλευρά | Μακέτα 1:150

TOMH A

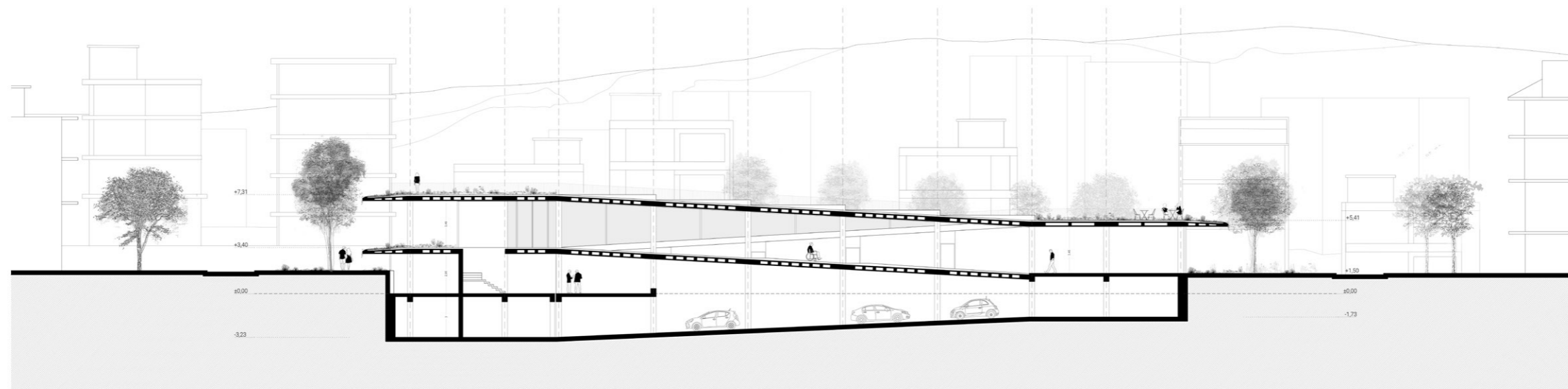

0 1 5 10 m

TOMH B

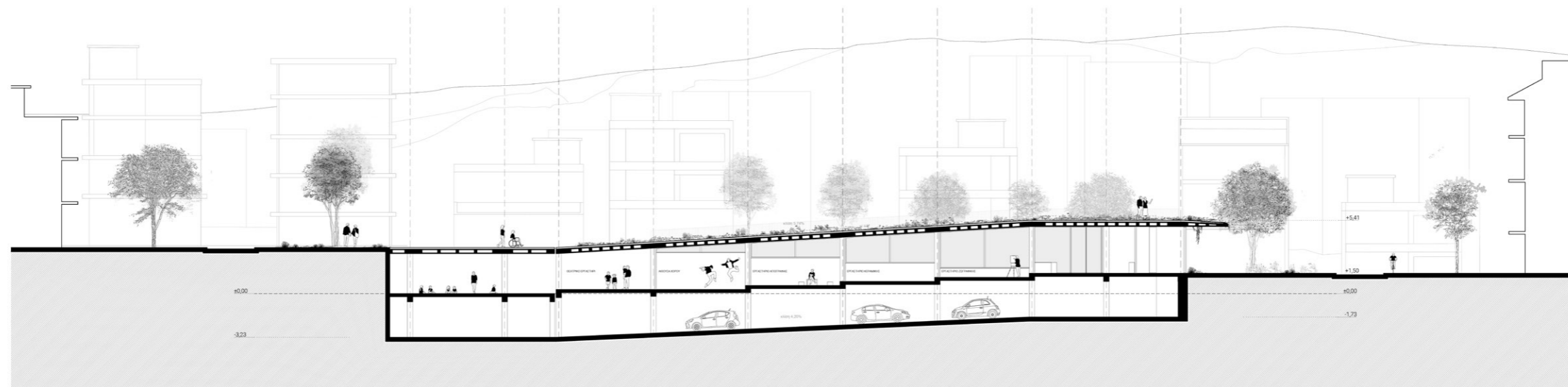

ΤΟΜΗ Γ

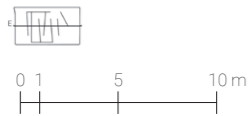
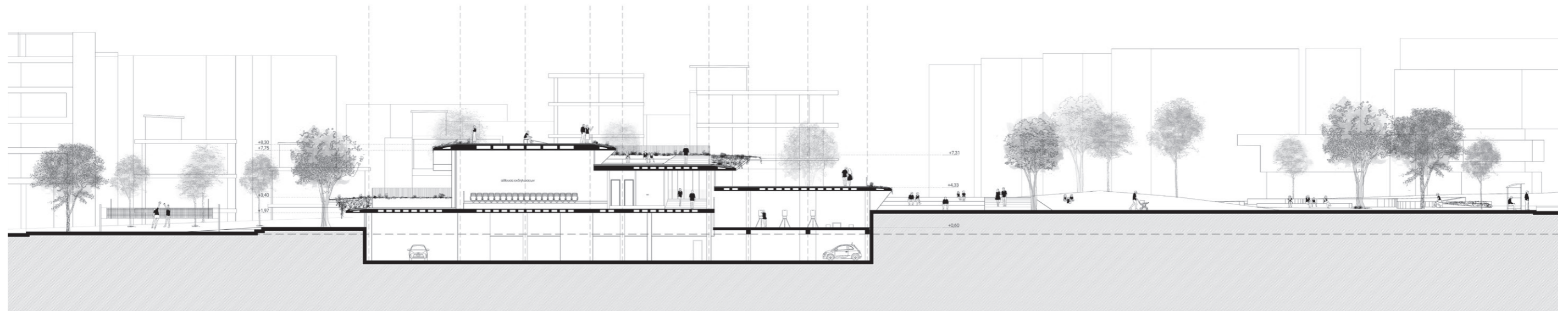

0 1 5 10 m

ΤΟΜΗ Δ

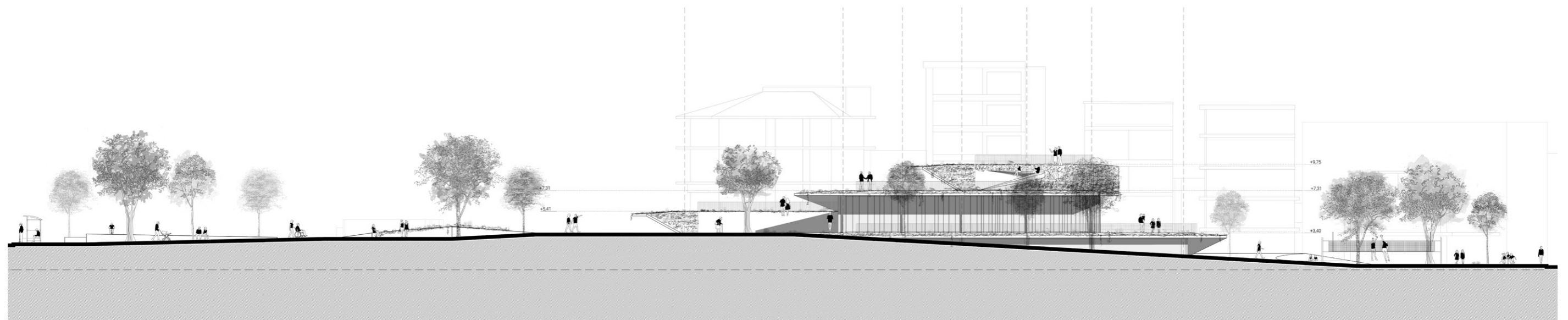

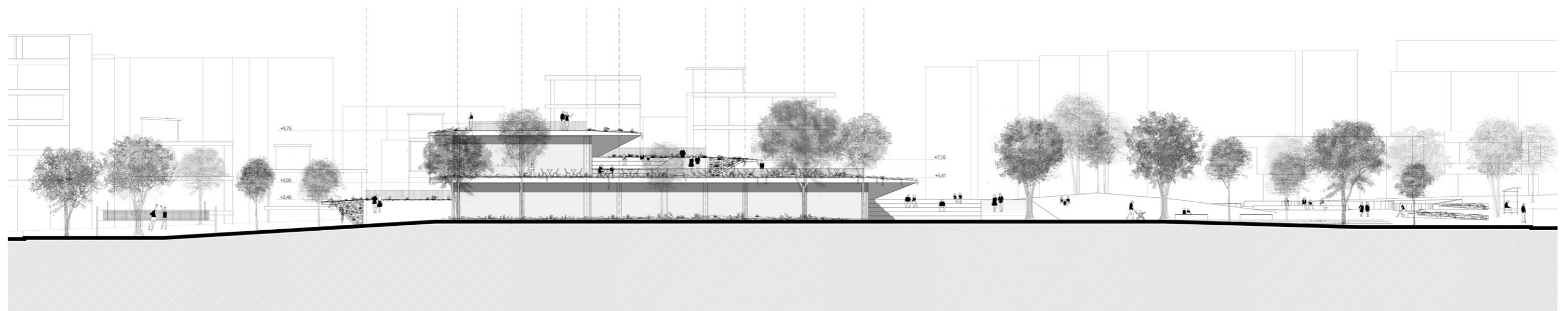
ΤΟΜΗ Ε

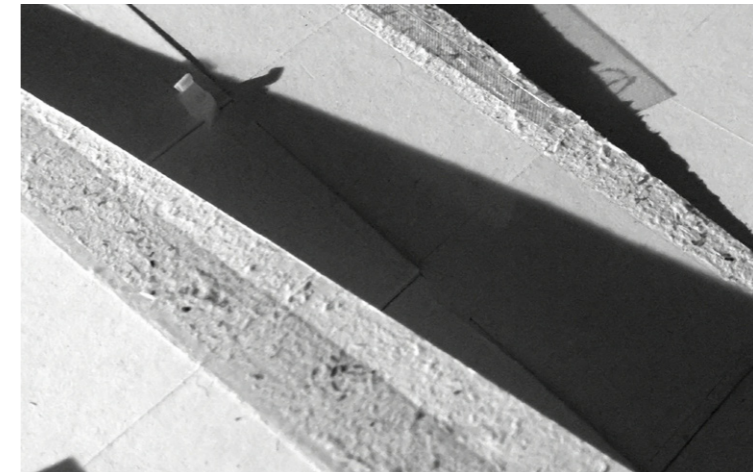
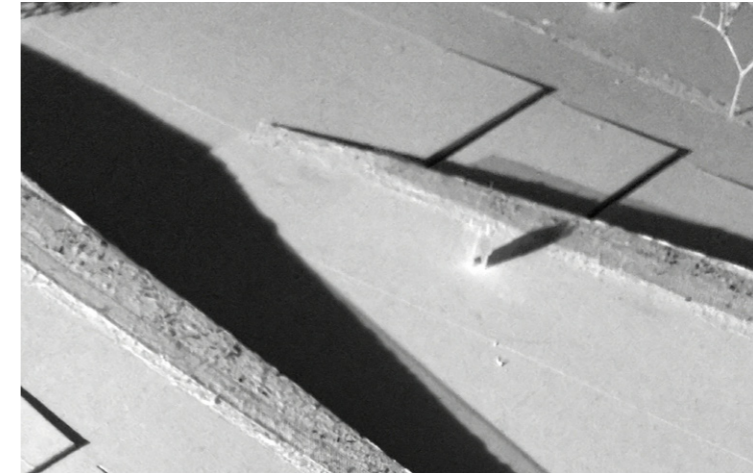
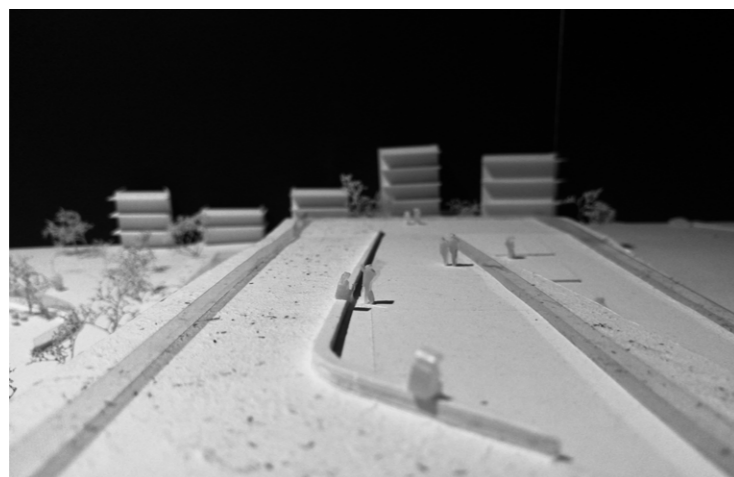
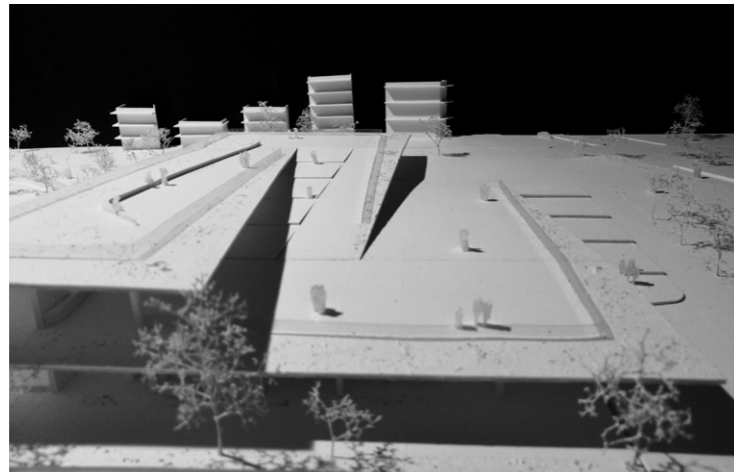
Συνέχεια Τομής Ε. Η οδός Μαρίνου Αντύπα και το διευρυμένο πεζοδρόμιο στα ανατολικά της με ποδηλατόδρομο διπλής κατεύθυνσης, παρτέρια, δενδροστοιχίες, καθιστικά και χώρο για τραπεζοκαθίσματα.

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α | ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

Βαίου, Constantina. 1990. "Gender Relations in Urban Development: An Alternative Framework of Analysis in Athens, Greece". Ph.D Thesis. London: University College London.

Αντύπα, Δήμητρα. 2018. "Κηπουπόλεις Χθες και Σήμερα - Από το Ευρωπαϊκό Πρότυπο στην Αθήνα του Μεσοπολέμου". Ερευνητική εργασία. Χανιά: Πολυτεχνείο Κρήτης, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. <https://dias.library.tuc.gr/view/79029>

Καυκούλα, Κική. 2007. "Η περιπέτεια των κηπουπόλεων: κοινωνική και περιβαλλοντική μεταρρύθμιση στην Ευρώπη και την Ελλάδα του 20ου αιώνα". Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Χαϊνά, Ψυρροπούλου. 1999. "Δήμος Ηλιούπολης: Ένα παράδειγμα οργάνωσης και ανάπτυξης δραστηριοτήτων στη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας". Πτυχιακή εργασία. Καλαμάτα: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καλαμάτας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας.

Χριστοφιλάκη, Χαρούλα. 2010. "Σύγκριση Πολεοδομικού και Στρατηγικού Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Μελέτη Περίπτωσης: Δήμος Ηλιούπολης". Μεταπτυχιακή εργασία. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών.

Γ | ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Gehl, Jan. 2013. "Ανθρώπινες πόλεις. Cities for people". Αθήνα: MBike.

Gehl Studio. 2016. "Downtown Denver 16th St Mall - Small Steps Towards Big Change". San Francisco. https://issuu.com/gehlarchitects/docs/denver_principles_report_for_print

* ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Χαρμαντζή, Δήμητρα. 2019. "Όλοι εν δυνάμει μη ικανοί. Τα χαρακτηριστικά των εμποδιζόμενων ατόμων ως παράμετροι καθολικού σχεδιασμού". Ερευνητική εργασία. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Πολιτιστικός Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Ηλιούπολης (Π.Α.Ο.Δ.ΗΛ.) <http://www.politismos-ilioupoli.gr/frmMain.asp>

Φωτογραφική Λέσχη Ηλιούπολης. <http://www.fotolesxi.com/>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

σ.17 Karten von Attica | <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/curtius1895a/0008>

σ.39 Στιγμιότυπα από βίντεο | https://www.youtube.com/watch?v=C-Dk9xWVv1cs&t=39s&ab_channel=aqwfaq

σ.31-33, 50-53 ΠΑΟΔΗΛ, Περιοχή παρέμβασης | προσωπικό αρχείο

